

บทที่ ๒

ทฤษฎี แนวคิดและบทเรียนการปฏิบัติการพิเศษของกองทัพบกไทย

การทบทวนวรรณกรรมในบทที่ ๒ ของการวิจัยเรื่อง”ยุทธศาสตร์การปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ระวังป้องกันด้านกัมพูชา”ฉบับนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนถึงทฤษฎี แนวความคิด และบทเรียนของการปฏิบัติการพิเศษของกองทัพบกไทยโดยกล่าวถึง หลักพื้นฐานการปฏิบัติการพิเศษของกองทัพบกไทย , แนวความคิดการปฏิบัติการพิเศษในการป้องกันประเทศ และบทเรียนการปฏิบัติการพิเศษในประเทศกัมพูชา ซึ่งข้อมูลทั้ง ๓ เรื่องนี้จะทำให้เข้าใจพื้นฐานทางความคิดของกองทัพบกไทยต่อการปฏิบัติการพิเศษทั้งที่เป็นหลักทฤษฎีที่กำหนดไว้ในหลักนิยม และแนวความคิดในการใช้หน่วยรบพิเศษในการป้องกันประเทศด้านทิศตะวันออก(กัมพูชา) ส่วนในเรื่องบทเรียนการปฏิบัติการพิเศษต่อประเทศกัมพูชาของกองทัพบกไทยนั้นเป็นการรวบรวมจากเอกสารชั้นต้นที่สุดของหน่วยปฏิบัติการในขณะนั้นนับเป็นเอกสารที่มีความสำคัญและหาค้นคว้าได้ยากมาก

หลักพื้นฐานการปฏิบัติการพิเศษของกองทัพบกไทย

การปฏิบัติการพิเศษ (Special Operation) แตกต่างไปจากการปฏิบัติการทางทหารตามแบบ มีคุณลักษณะเฉพาะ กล่าวว่าการปฏิบัติการพิเศษนั้นมีการให้คำนิยามที่มีความแตกต่างกันออกไปเช่นความหมายที่สืบค้นจากเว็บไซต์วิกิพีเดีย การปฏิบัติการพิเศษ (อังกฤษ: Special Operation) คือ “การปฏิบัติอย่างหนึ่งที่ไม่จัดให้มีการปฏิบัติในกรอบการปฏิบัติของหน่วยที่มีอยู่เดิมหรือโดยปกติ เป็นงานที่เกิดขึ้นใหม่ด้วยความริเริ่มในการแก้ไขปัญหา ซึ่งคุกคามและมีผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อหน่วยงาน องค์กร หรือประเทศ โดยริเริ่มการปฏิบัตินับแต่ในขั้นเตรียมการ ปฏิบัติการและขั้นหลังการปฏิบัติ ทั้งนี้ ภัยคุกคามยังมีลักษณะขอบเขตอยู่เพียงความสนใจของผู้นำ ลักษณะขององค์กร และผลกระทบที่เกิดขึ้นมีความรุนแรงอย่างไร ดังนั้น การปฏิบัติการพิเศษจึงปรับเปลี่ยนไปตามรูปแบบขององค์กรและภัยคุกคามเป็นหลักและยังสามารถเกิดขึ้นได้ในสภาพแวดล้อมของการปฏิบัติการที่ไม่เหมาะสมต่อการปฏิบัติการทางทหารตามแบบรวมทั้งความแตกต่างในเรื่องความต่อเนื่องในการปฏิบัติการอีกด้วย” สำหรับกองทัพบกไทยนั้นได้กำหนดนิยามศัพท์ไว้อย่างชัดเจนในหลักนิยมการปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษ ทบ.ไทย รส.๓๑-๘๑ ซึ่งจะเป็นความหมายที่ใช้ในการวิจัยในเอกสารฉบับนี้ต่อไปซึ่งเห็นได้ว่าการกิจและบทบาท

ของหน่วยรบพิเศษในการปฏิบัติการพิเศษนั้นมีความแตกต่างอย่างเด่นชัด ทำให้หน่วยรบพิเศษนั้นจะต้องประยุกต์ใช้หลักการสงครามในการปฏิบัติการที่แตกต่างจากหน่วยรบตามแบบนั่นเอง

๑. ลักษณะของการปฏิบัติการพิเศษของหน่วยรบพิเศษ

การปฏิบัติการพิเศษ คือ การกระทำของกำลังทหารและกึ่งทหาร ที่มีการจัด การฝึก และยุทธโศปกรณ์เป็นพิเศษหรือโดยเฉพาะ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางทหาร ทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ หรือทางจิตวิทยา ด้วยวิธีการไม่ตามแบบในพื้นที่ของข้าศึก พื้นที่ที่ถูกยึดครอง หรือพื้นที่ที่มีความล่อแหลมทางการเมือง โดยดำเนินการในยามสงบ ยามขัดแย้ง และยามสงคราม อย่างเป็นอิสระ หรือประสานกับการปฏิบัติการของกำลังตามแบบ การวางรูปแบบของการปฏิบัติการพิเศษ มักจะเกิดขึ้นจากข้อพิจารณาในการแสดงนัยทางการเมือง-การทหาร โดยจะต้องอาศัยเทคนิคของการอำพราง การปฏิบัติการลับ หรือการปฏิบัติการปกปิด และการมองภาพในระดับชาติ ตามปกติแล้วการปฏิบัติการพิเศษจะแตกต่างจากการปฏิบัติการตามแบบในเรื่อง ระดับของการเสี่ยง เทคนิคในการปฏิบัติการ วิธีการใช้ ความมีอิสระจากการสนับสนุนจากฝ่ายเดียวกันและการข่าวกรองในการปฏิบัติการ รวมทั้งการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับกองกำลังชาวพื้นเมืองอีกด้วย

การปฏิบัติการพิเศษ ประกอบด้วยกิจกรรมหลักต่างๆ ดังนี้.-

๑. สงครามนอกแบบ : สนบ. (Unconventional Warfare /UW)
๒. การป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ : ปปส. (Counter Insurgency /CI)
๓. การป้องกันภายในให้กับมิตรประเทศ : ปนม. (Foreign Internal Defense /FID)
๔. การปฏิบัติการโดยตรง : ปต. (Direct Action /DA)
๕. การลาดตระเวนพิเศษ : ลว.พ. (Special Reconnaissance /SR)
๖. การต่อสู้การก่อการร้าย : ตสร. (Combating Terrorism /CBT)
๗. การปฏิบัติการจิตวิทยา : ปจว.และกิจการพลเรือน : กร.(Psychological Operations /PSYOP and Civil Affairs /CA)

นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมคู่ขนาน หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอีกหลายประการ อาทิ เช่น การช่วยเหลือในการรักษาความปลอดภัย (Security Assistance /SA) การช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรม (Humanitarian Assistance /HA) การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (Counternarcotics) และการค้นหาและกู้ภัย (Search And Rescue /SAR) รวมทั้งกิจกรรมพิเศษอื่นๆ

หน่วยรบพิเศษ คือ บรรดากำลังที่มีการจัด การฝึก และยุทธโศปกรณ์พิเศษ เพื่อดำเนินกิจกรรมปฏิบัติการพิเศษ หรือให้การสนับสนุนโดยตรงแก่หน่วยปฏิบัติการพิเศษอื่นๆ

นอกจากนี้ยังมีขีดความสามารถทางทหารหลายประการเพื่อป้องกันผลประโยชน์ของชาติ กำลังส่วนนี้เป็นกำลังที่เกิดจากการประสานกันอย่างสอดคล้องของกลไกและ/หรือเครื่องมือ ป้องกันทางยุทธศาสตร์ตามนโยบายของชาติ กำลังเหล่านี้เป็นกำลังที่สามารถทำหน้าที่ในบทบาทของการอ้อมกำลัง โดยมีดุลยภาพระหว่างของค่าใช้จ่ายกับการใช้กำลังอย่างสมเหตุสมผล ดังนั้นหน่วยรบพิเศษจึงทำให้มีทางเลือกทางทหารเพื่อการตอบสนองต่อเสถียรภาพของชาติ ในลักษณะที่จะทำให้เกิดความเสี่ยงต่อผลประโยชน์ของชาติน้อยที่สุด

๒. หลักการของการปฏิบัติการพิเศษของหน่วยรบพิเศษ

๒.๑ การประยุกต์การใช้งานตามหลักการสงคราม

ผู้บังคับหน่วยรบพิเศษ ต้องประยุกต์หลักการแห่งสงครามให้แตกต่างจากผู้บังคับหน่วยตามแบบ ผู้บังคับหน่วยรบพิเศษ ต้องตระหนักรู้ถึงผลกระทบของสภาพแวดล้อมของการปฏิบัติการ และขีดความสามารถของกำลังรบของตน เมื่อมีการประยุกต์ในการใช้งานตามหลักการแห่งสงคราม

๒.๑.๑ หลักการดำรงความมุ่งหมาย

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่มอบให้แก่หน่วยรบพิเศษ มักจะเป็นความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ทางการเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคมจิตวิทยา ในยามสงครามและยามความขัดแย้งอันยึดเชื้อวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการพิเศษ มักจะมุ่งไปสู่จุดอ่อนทางทหารของฝ่ายข้าศึก ในสถานการณ์อื่นๆ หน่วยรบพิเศษอาจได้รับมอบวัตถุประสงค์ที่นำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของชาติ หรือวัตถุประสงค์ทางการเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคมจิตวิทยาของยุทธบริเวณโดยตรงก็ได้

๒.๑.๒ หลักการรุก

การปฏิบัติการพิเศษ เป็นการปฏิบัติที่แฝงไว้ด้วยการปฏิบัติการรุก หน่วยรบพิเศษอาจถูกใช้งานในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของการป้องกันทางยุทธศาสตร์ และกิจกรรมของข้าศึกอาจบังคับให้หน่วยรบพิเศษต้องอยู่ในสภาพของการตั้งรับทางยุทธวิธี แต่ในระดับยุทธการนั้น หน่วยรบพิเศษมีขีดความสามารถในการปฏิบัติการรุกได้ สำหรับการให้หน่วยรบพิเศษในการปฏิบัติการเชิงรุกนั้น ควรมีวัตถุประสงค์เพื่อทำลายศักยภาพของฝ่ายข้าศึกเป็นพื้นฐาน

๒.๑.๓ หลักการรวมกำลัง

ข้อแตกต่างที่สำคัญประการหนึ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับกำลังรบตามแบบก็คือ หน่วยรบพิเศษไม่มีความเหมาะสมในการเป็นหน่วยที่จะให้เกิดอำนาจกำลังรบเหนือกว่าอำนาจกำลังรบของฝ่ายข้าศึก ณ เป้าหมาย เว้นแต่ในระดับยุทธวิธีที่ต่ำที่สุด ตามปกติแล้วจะไม่แสวงหาหนทางที่เหนือกว่าในด้านขนาดของกำลังหรืออำนาจการยิง แต่จะมุ่งไปสู่การคัดเลือก และการใช้พลังทางทหารให้เพียงพอต่อการบรรลุภารกิจ โดยไม่เปลี่ยนแปลงผลกระทบที่คู่ขนานเกี่ยวข้องอื่นๆ การใช้กำลังน้อยที่สุดอาจเป็นอันตรายในบางสถานการณ์ แต่บางครั้งผู้บังคับหน่วยรบพิเศษก็ต้องยอมรับความเสี่ยงสูงที่จะเกิดจากการไม่รวมกำลังตามแนวทางของการรบตามแบบ ผู้บังคับหน่วยรบพิเศษเหล่านั้นอาจทดแทนการขาดแคลนอำนาจกำลังรบของตนด้วยการให้กำลังหน่วยรบพิเศษปฏิบัติงานด้วยการจู่โจม การฝึกรอบมที่เยี่ยมยอด และการใช้ยุทธวิธีของสงครามนอกแบบ อย่างไรก็ตามผู้บังคับหน่วยรบพิเศษก็ต้องรวมอำนาจกำลังรบของตน แม้จะเป็นการใช้เล่ห์กลและโดยทางอ้อมก็ตาม ทั้งนี้เพื่อให้เป็นที่รู้สึกว่าความพยายามในการกระทำของตนเป็นไปตามเวลาและสถานที่ที่ตั้งใจ หน่วยรบพิเศษจะต้องวางน้ำหนักของการใช้กำลังให้มีความเหมาะสม ณ จุดวิกฤติในการปฏิบัติการกิจของตน หนึ่งต้องระวังที่จะไม่แยกย่อยการปฏิบัติของหน่วยรบพิเศษด้วยการใช้ปฏิบัติการต่อเป้าหมายที่มีค่าทางยุทธวิธีที่ไม่เกี่ยวกับทาง ยุทธศาสตร์

๒.๑.๔ หลักการอ้อมกำลัง

วัตถุประสงค์ของการอ้อมกำลังโดยใช้หน่วยรบพิเศษก็เพื่อกำจัดภัยคุกคาม และทำลายเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ในพื้นที่ระวางป้องกัน ซึ่งหน่วยกำลังตามแบบไม่สามารถเข้าถึงได้ หน่วยรบพิเศษมักจะถูกนำมาใช้ในมาตรการอ้อมกำลังทางยุทธศาสตร์ เพื่อเปิดโอกาสให้กำลังส่วนอื่นไปวางในพื้นที่ที่เหมาะสมตามความต้องการ การปฏิบัติการพิเศษส่วนมาก มักจะถูกกำหนดขึ้นเป็นพิเศษ เพื่อหันเหกำลังของฝ่ายข้าศึกให้เข้าไปสู่ยุทธบริเวณ โดยการป้องกันการรวมกำลังของฝ่ายข้าศึก ซึ่งต่อต้านการปฏิบัติการหลักของกำลังฝ่ายเรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยรบพิเศษจะมีประสิทธิผลเพิ่มมากยิ่งขึ้นเมื่อถูกใช้ผสมกับกำลังพื้นเมืองหรือกำลังตัวแทน

๒.๑.๕ หลักการดำเนินกลยุทธ์

หน่วยรบพิเศษ ไม่ได้ดำเนินกลยุทธ์ต่อฝ่ายข้าศึกตามความรู้สึกหรือทัศนะโดยทั่วไปทั้งนี้เพราะหน่วยรบพิเศษมักจะขาดความคล่องแคล่วในการเคลื่อนที่ และขาดขีดความสามารถในการเพิ่มเติมกำลัง เมื่อเปรียบเทียบกับฝ่ายข้าศึกที่กำลังทำการต่อสู้กับตนเอง หนึ่งตามทัศนะที่สอดคล้องกับการปฏิบัติการพิเศษ การดำเนินกลยุทธ์ คือ การรวมขีดความสามารถในการแทรกซึมเข้า-ออกจากพื้นที่ที่ข้าศึกปิดกั้นหรือยึดครองอยู่เข้าวงกำลัง ณ จุด

ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดความได้เปรียบในการเข้าโจมตีต่อจุดอ่อนของฝ่ายข้าศึกได้ หรือการใช้หน่วยรบพิเศษเข้าทำลายศักยภาพของฝ่ายข้าศึกที่ตั้งรับอยู่ นอกจากนั้นจะต้อง คาดหมายการตอบโต้ของฝ่ายข้าศึก และจัดวางกำลังรบไว้ก่อนเพื่อต่อต้านการตอบโต้ ลักษณะของการปฏิบัติการเหล่านี้ได้บ่งชี้ให้เห็นว่า ผู้บังคับหน่วยรบพิเศษต้องยอมรับถึงความเสี่ยงที่ได้ ใคร่ครวญแล้วเป็นอย่างดีสูงได้ ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุผลแตกหัก การไม่ตัดสินใจและการลังเลใจอาจ เป็นผลให้เกิดการเสียโอกาส การกิจลั้มเหลว หรือสูญเสียชีวิตโดยไม่จำเป็น

๒.๑.๖ หลักการเอกภาพในการบังคับบัญชา

เพื่อบรรลุหลักการเอกภาพในการบังคับบัญชา หน่วยรบพิเศษ จะจัดสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน และไม่เป็นกลุ่มก้อนซึ่งจะเป็นการลดชั้นของหน่วยบังคับ บัญชาให้น้อยที่สุด แต่อย่างไรก็ตามการปฏิบัติการพิเศษมักจะดำเนินงานในฐานะ หรือลักษณะ ที่เป็นกิจกรรมระหว่างหน่วยงานของรัฐบาล ในกรณีดังกล่าวนี้หน่วยเหนือ มักจะมีบทบาทใน การสนับสนุนและการร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้บรรลุเอกภาพในการปฏิบัติ ผู้บังคับ หน่วยรบพิเศษต้องดำเนินกิจกรรมของตนเข้ากับหน่วยงานที่มีใช้ทางทหารของประเทศอย่าง สอดคล้อง ระหว่างที่ปฏิบัติการร่วมผสมกับกำลังทหารพื้นเมืองของประเทศอื่นๆ ผู้บังคับหน่วย รบพิเศษต้องเน้นความต้องการในการร่วมมือระหว่างองค์การทางทหารของประชาชนในท้องถิ่น กับสถาบันหรือองค์การการจัดตั้งฝ่ายพลเรือนของประเทศนั้นๆ ด้วย

๒.๑.๗ หลักการรักษาความปลอดภัย

ในการปฏิบัติการพิเศษ การรักษาความปลอดภัยมักมีความสำคัญ ในการตัดสินใจมากกว่าข้อพิจารณาในเรื่องการสนับสนุนต่างๆ ซึ่งก็คงเป็นไปในลักษณะ เช่นเดียวกับการปฏิบัติของการรบตามแบบ เนื่องจากลักษณะโดยธรรมชาติของการปฏิบัติการ พิเศษหลายประการ มีแนวโน้มที่จะเกิดช่องโหว่ของการรักษาความปลอดภัย ซึ่งสามารถ ก่อให้เกิดผลกระทบกระเทือนต่อความน่าเชื่อถือแห่งชาติและความถูกต้องตามกฎหมาย ผู้บังคับ หน่วยรบพิเศษจึงต้องเน้นย้ำการรักษาความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ในห้วงเวลาของการ วางแผนตามภารกิจ ในห้วงเวลาการปฏิบัติและภายหลังการสำเร็จภารกิจเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้ เกิดผลสำเร็จดังกล่าว หน่วยรบพิเศษจะต้องมีระบบการ ตัดตอน การจัด การแบ่งส่วนงาน หรือมาตรการลงไว้ด้วย การปฏิบัติการต่อต้านข่าวกรองเชิงรุกและเชิงรับ จำเป็นต้องทำให้เกิด ศักยภาพสำหรับ ป้องกันการเจาะจากฝ่ายตรงข้าม หรือมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยไม่ได้ ตั้งใจ

๒.๑.๘ หลักการจูโจม

หน่วยรบพิเศษสามารถบรรลุผลของหลักการจูโจม ด้วยการใช้ประโยชน์ทางอ้อม และกระทำในสิ่งที่ไม่คาดหวัง การปฏิบัติการพิเศษมักต้องการความกล้าหาญ จินตนาการ ความริเริ่ม และการปฏิบัติที่ห้าวหาญ โดยเฉพาะเมื่อมีการใช้อำนาจกำลังรบโดยตรง และการปฏิบัติที่ต้องการความน่าเชื่อถือและเฉียบขาด อย่างไรก็ตามในการปฏิบัติการพิเศษอื่นๆ หลักการจูโจมสามารถปฏิบัติงานด้วยวิธีการที่มีเล่ห์กลมากขึ้น หน่วยรบพิเศษมักจะไม่ใช่แค่ซ่อนพรางขีดความสามารถและเจตนาของตนเท่านั้น แต่ยังต้องซ่อนพรางกิจกรรมของตนด้วย การปฏิบัติการพิเศษทางอ้อมจะใช้ประโยชน์จากจุดอ่อนของฝ่ายข้าศึกในเรื่องการปรับปรุงพลังอำนาจหรือความเข้าใจผิดในสภาพแวดล้อมของการปฏิบัติการ การปฏิบัติการพิเศษทางอ้อมดังกล่าว จะสามารถสร้างภาพการณ์ที่สับสนขึ้นภายในสภาพแวดล้อมของพลังอำนาจของฝ่ายข้าศึกโดยไม่เปิดเผยแหล่งที่มา ผลของหลักการจูโจมจะบังเกิดสูงสุดก็ต่อเมื่อฝ่ายข้าศึกไม่สามารถกำหนดวิธีการของการรบกวน หรือการก่อกวนของฝ่ายเราได้ ดังนั้นจึงไม่สามารถกำหนดมาตรการตอบโต้ต่อฝ่ายเราได้ให้มีผลสมบูรณ์ได้

๒.๑.๕ หลักความง่าย

แม้ว่าหน่วยรบพิเศษมักจะใช้วิธีการและยุทธโศปกรณ์ที่ไม่เป็นไปตามรูปแบบปกติทั่วไป แต่การวางแผนและการดำเนินกรรมวิธีจะต้องเป็นไปด้วยความง่ายและตรงต่อวัตถุประสงค์ แผนที่มีความซับซ้อนและไม่อ่อนตัว มักก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการบรรลุผลสำเร็จตามภารกิจ

๒.๒ หลักสำคัญของการปฏิบัติการพิเศษ

ในขณะที่หลักการสงครามได้ให้ลักษณะของการปฏิบัติการพิเศษที่จะก่อให้เกิดผลสำเร็จ หลักสำคัญในการปฏิบัติการพิเศษที่จะกล่าวต่อไปนี้จะเป็นการบรรยายถึงความต้องการที่สำคัญในการปฏิบัติการพิเศษ ผู้บังคับหน่วยรบพิเศษต้องรวมหลักสำคัญเหล่านี้เข้าไปในการวางแผน และการปฏิบัติการกิจของตนทุกครั้ง ถ้าต้องการที่จะใช้กำลังของตนให้เกิดประสิทธิผล สูงสุด

๒.๒.๑ ความเข้าใจในสภาพแวดล้อมของการปฏิบัติการ

ผู้บังคับหน่วยรบพิเศษไม่สามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับตนเองได้ จึงต้องประเมินค่าและทำความเข้าใจในทุกลักษณะของสภาพแวดล้อม อันได้แก่ สภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา ภูมิศาสตร์กายภาพและการทหาร ก่อนการปฏิบัติการ เพื่อให้มีอิทธิพลต่อสภาพแวดล้อมดังกล่าวนี้ สภาพและเงื่อนไขความขัดแย้งสามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยขึ้นอยู่กับพื้นฐานของความสำเร็จ หรือความพ่ายแพ้ทางทหาร การเปลี่ยนแปลงในยุทธศาสตร์หรือยุทธวิธีของฝ่ายข้าศึก หรือระดับของการสนับสนุนที่

ไม่คงที่ ผู้บังคับหน่วยรบพิเศษต้องรู้ถึงผู้มีอำนาจในการตกลงใจของฝ่ายเดียวกันและของฝ่ายข้าศึกว่าเป็นใคร วัตถุประสงค์และยุทธศาสตร์เป็นอย่างไรและเกี่ยวข้องกับระหว่างกันอย่างไร นอกจากนั้น ผู้บังคับหน่วยรบพิเศษ จะต้องมียุทธพลต่อผู้มีอำนาจตกลงใจของฝ่ายเดียวกัน เพื่อให้มั่นใจว่ามีความเข้าใจในความต้องการของการปฏิบัติการพิเศษ และตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้นหากไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเหมาะสม ผู้บังคับหน่วยรบพิเศษต้องการดำรงการปฏิบัติการที่อ่อนตัวและปรับปรุงให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามความเป็นจริง นอกจากนั้นจะต้องคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมของตน เพื่อใช้ประโยชน์จากจังหวะและโอกาสที่แปรเปลี่ยนไป ทั้งยังจะต้องช่วยเหลือให้คำแนะนำต่อกำลังทหารพื้นเมืองเพื่อปรับยุทธศาสตร์และยุทธวิธีอีกด้วย

๒.๒.๒ ความตระหนักต่อการแสดงนัยทางการเมือง

ผู้บังคับหน่วยรบพิเศษ ต้องไม่คาดการณ์สภาพแวดล้อมของสนามรบ เช่นเดียวกับกำลังตามแบบ บทบาทของหน่วยรบพิเศษมักจะเป็นการสนับสนุนให้เกิดสถานการณ์ที่จะไม่ให้เกิดกิจกรรมทางทหารที่แตกหัก อนึ่งไม่ว่าจะดำเนินการปฏิบัติการพิเศษเป็นอิสระ หรือร่วมในการปฏิบัติการทางทหารตามแบบ ผู้บังคับหน่วยรบพิเศษจะต้องพิจารณาถึงผลกระทบทางการเมือง อันเกิดจากกิจกรรมทางทหารของตนไว้ด้วย

๒.๒.๓ การอำนวยความสะดวกต่อหน่วยงานที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน

เมื่อเข้าร่วมปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่นๆ และมักจะเป็นการปฏิบัติการผสม เช่น ในการปฏิบัติการพิเศษ ผู้บังคับหน่วยรบพิเศษต้องพยายามให้เกิดเอกภาพในความพยายาม (ความประสานสอดคล้อง) แต่ต้องยอมรับความยุ่งยากในการบรรดูลการกิจ ผลประโยชน์และวัตถุประสงค์ที่ขัดแย้ง การแบ่งส่วนงานหรือระบบการตัดตอนของกิจกรรม และความไม่มีเอกภาพในการบังคับบัญชา ซึ่งเป็นการขาดเอกภาพในการบังคับบัญชาดังกล่าว ผู้บังคับหน่วยรบพิเศษจำเป็นต้องดำเนินการให้เกิดความเป็นเอกภาพในความพยายาม โดยการร้องขอความชัดเจนของภารกิจ และเจตจำนงของผู้มีอำนาจตกลงใจ และประสานกิจกรรมต่างๆ ของตนกับหน่วยที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

๒.๒.๔ การเข้าเผชิญหน้าต่อภัยคุกคามอย่างพินิจพิเคราะห์

ผู้บังคับหน่วยรบพิเศษมีทรัพยากรอย่างจำกัด ซึ่งไม่สามารถทดแทนได้โดยง่าย ภารกิจมักจะมีข้องเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองที่อ่อนไหว ดังนั้นบรรดาผู้บังคับหน่วยดังกล่าว จะต้องเลือกเวลาสถานที่ และวิธีการในการปฏิบัติการพิเศษอย่างระมัดระวังและรอบคอบ

๒.๒.๕ การพิจารณาถึงผลในระยะยาว

ผู้บังคับหน่วยรบพิเศษ จะต้องพิจารณาและใคร่ครวญต่อปัญหาการเมือง การทหาร และจิตวิทยาในขอบเขตที่กว้างขวางกว่า และพัฒนาแนวทางในการแก้ปัญหาไว้ในระยะยาว นอกจากนั้นจะต้องยอมรับข้อจำกัดทางกฎหมายและทางการเมือง เพื่อหลีกเลี่ยงความล้มเหลวทางยุทธศาสตร์ในขณะที่ประสบผลสำเร็จในทางยุทธวิธี

ผู้บังคับหน่วยรบพิเศษ จะต้องไม่ทำความเสียหายต่อความสำเร็จแห่งวัตถุประสงค์ระยะยาวของชาติและยุทธบริเวณด้วยความปรารถนาที่จะให้เกิดผลทันทีหรือระยะสั้น นโยบาย แผน และการปฏิบัติของการปฏิบัติการพิเศษ ต้องยึดมั่นอยู่กับความสำคัญและความเร่งด่วนของวัตถุประสงค์ของชาติและยุทธบริเวณที่ตนสนับสนุน การไม่ยึดมั่นต่อสิ่งดังกล่าวสามารถนำไปสู่การสูญเสีย ความถูกต้อง หรือความชอบธรรมตามกฎหมาย และความน่าเชื่อถือในระดับชาติได้ต่อไป

๒.๒.๖ ความชอบธรรมและความน่าเชื่อถือได้ของการปฏิบัติการพิเศษ

มีข้อพิจารณาทางกฎหมาย และนโยบายที่สำคัญต่อการปฏิบัติการพิเศษหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ขัดแย้งใกล้สงคราม ความถูกต้องหรือความชอบธรรมตามกฎหมาย คือ ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนา และดำรงการสนับสนุนภายในและระหว่างประเทศ แนวความคิดของความถูกต้องหรือชอบธรรมตามกฎหมาย จะมีขอบเขตกว้างกว่าคำจำกัดความทางกฎหมายที่เคร่งครัดในกฎหมายระหว่างประเทศ แนวความคิดนี้ยังรวมเอาความถูกต้องตามทำนองคลองธรรม และทางการเมืองของรัฐบาลหนึ่ง หรือองค์การต่อต้านเข้าไว้ด้วย ความถูกต้องหรือชอบธรรมตามกฎหมายกำหนดขึ้นโดยประชาชนของชาติ และชุมชนนานาชาติโดยตั้งบน พื้นฐานของการรับรู้ร่วมกันของความน่าเชื่อถือได้ในสาเหตุและวิธีการ ถ้าปราศจากความถูกต้องหรือชอบธรรมตามกฎหมายและความน่าเชื่อถือได้แล้ว การปฏิบัติการพิเศษจะไม่ได้รับการสนับสนุนจากชาวพื้นเมือง ชาวต่างชาติ ชนในชาติ หรือชุมชนนานาชาติ ผู้บังคับหน่วยรบพิเศษต้องมั่นใจว่า มีการทบทวนทางกฎหมายโดยที่ปรึกษากฎหมายของตนในทุกลักษณะของการวางแผนตามภารกิจ และการดำเนินการปฏิบัติการพิเศษ

๒.๒.๗ การคาดหมายและควบคุมผลกระทบทางจิตวิทยา

การปฏิบัติการพิเศษทั้งหมดมีผลกระทบที่สำคัญทางจิตวิทยา การปฏิบัติการบางอย่างอาจดำเนินการได้เป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้เกิดผลกระทบทางจิตวิทยาตามที่ต้องการ ผู้บังคับหน่วยรบพิเศษจะต้องสนธิการปฏิบัติการจิตวิทยาเข้าไว้ในทุกกิจกรรมของตน เพื่อควบคุมผลกระทบดังกล่าวด้วย

๒.๒.๘ การประยุกต์ใช้ขีดความสามารถทางอ้อม

เมื่อไรก็ตามที่เข้าร่วมในการปฏิบัติการผสมกับต่างชาติ บทบาทหลักของการปฏิบัติการพิเศษ คือ ให้คำแนะนำ ฝึก และช่วยเหลือกำลังทหารและกำลังกึ่งทหารพื้นเมือง เพื่อให้กำลังดังกล่าวมีขีดความสามารถสูงขึ้น และตอบสนองต่อความมั่นคงของชาติ โดยมีการเสี่ยงและการใช้งบประมาณน้อยที่สุด ผู้บังคับหน่วยรบพิเศษ ต้องหลีกเลี่ยงการบีบบังคับหรือกีดกัน เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มหรือรัฐบาลต่างชาติ โดยให้กลุ่มหรือรัฐบาลเหล่านั้นมีอำนาจและรับผิดชอบในขั้นต้นต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการปฏิบัติการผสมนั้นๆ ความเพียรพยายามทั้งมวลของฝ่ายเราจะต้องเป็นการเสริมสร้างให้เกิดความถูกต้องและความน่าเชื่อถือได้จากรัฐบาล หรือกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุน

๒.๒.๙ การพัฒนาทางเลือกหลายทาง

ผู้บังคับหน่วยรบพิเศษจะต้องดำรงไว้ซึ่งความอ่อนตัวในการปฏิบัติการของตนด้วยการพัฒนาทางเลือกในพิสัย และแผนฉุกเฉินที่กว้างขวางกว่า ทั้งนี้เพื่อให้สามารถเปลี่ยนแปลงทางเลือกได้ก่อน หรือระหว่างการปฏิบัติการกิจ

๒.๒.๑๐ ความมั่นใจสามารถดำรงการปฏิบัติไว้ได้ในระยะยาว

ในปัจจุบันนี้หน่วยรบพิเศษจะเข้าปฏิบัติงานในความขัดแย้งที่ยืดเยื้อยาวนาน ดังนั้น จึงต้องเตรียมที่จะดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ในอนาคตที่มองเห็นได้ นี้การตอบสนองต่อความขัดแย้งจะแตกต่างกันไปตามแต่กรณี ผู้บังคับหน่วยรบพิเศษต้องตระหนักถึงความจำเป็นของความยืดหยุ่น ความอดทน และความต่อเนื่องของการปฏิบัติ นอกจากนี้ยังไม่ควรจะเริ่มโครงการที่อยู่นอกเหนือขีดความสามารถทางเศรษฐกิจ หรือทางเทคโนโลยีของประเทศเจ้าบ้าน ให้ดำรงอยู่โดยปราศจากการช่วยเหลือจากฝ่ายเรา ดังนั้น นโยบาย ยุทธศาสตร์ และกำหนดการปฏิบัติการพิเศษ จะต้องยั่งยืน ไม่เปลี่ยนแปลง และสามารถดำรงการปฏิบัติไว้ได้

๒.๒.๑๑ การสนับสนุนการข่าวกรองอย่างเพียงพอ

ตามปกติแล้วหน่วยรบพิเศษ จะไม่แทรกซึมเข้าสู่ดินแดนที่ฝ่ายข้าศึกปิดกั้นและการพัฒนาสถานการณ์ยังไม่ชัดเจน ความสำเร็จของภารกิจปฏิบัติการพิเศษ มักจะขึ้นอยู่กับคนที่ผู้ปฏิบัติได้รับผลผลิตข่าวกรองอย่างละเอียด ทันเวลาและจากทุกแหล่งข่าว ความต้องการข่าวกรองของชาติและยุทธบริเวณในระดับยุทธวิธีดังกล่าวเป็นความต้องการเป็นพิเศษต่อหน่วยรบพิเศษด้วย ความต้องการข่าวกรองของหน่วยรบพิเศษ ก่อให้เกิดความต้องการขีดความสามารถในการสนับสนุนทางการข่าวกรองเป็นอย่างสูง ผู้บังคับหน่วยรบพิเศษต้องกำหนดความสำคัญและความเร่งด่วนในการต้องการข่าวสารของตน โดยต้องกำหนดหัวข้อ

ข่าวสารสำคัญและข่าวสารมีค่าที่พึงมีขึ้น ถ้าไม่มีการกำหนดความสำคัญและความเร่งด่วนที่เป็นจริงเพื่อเป็นแนวทางไว้แล้ว เจ้าหน้าที่ทางการข่าวก็จะกลายเป็นผู้ซึ่งพยายามปฏิบัติงานด้านการข่าวมากเกินไป ในการตอบสนองความต้องการต้องการข่าวสารของหน่วยรบพิเศษนั่นเอง

๒.๒.๑๒ ความสมดุลของความปลอดภัยกับการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

สอดคล้อง

ความเกี่ยวข้องของการรักษาความปลอดภัย มักจะมีอิทธิพลครอบงำการปฏิบัติการพิเศษ แต่การแบ่งส่วนงานหรือระบบการตัดสินใจ สามารถจำกัดหรือกีดกันเจ้าหน้าที่สำคัญออกจากวงจรการวางแผน ผู้บังคับหน่วยรบพิเศษต้องแก้ไขความขัดแย้งต่อความต้องการ ดังกล่าว ทั้งในการวางแผนและขั้นการปฏิบัติการกิจ การรักษาความปลอดภัยที่ไม่เพียงพอ อาจทำให้การปฏิบัติการกิจอยู่ในอันตราย แต่การรักษาความปลอดภัยมากเกินไปก็จะเป็นเหตุให้การกิจล้มเหลว ทั้งนี้เนื่องจากการประสานงานที่ไม่เหมาะสมและเพียงพอ

๓. หน่วยรบพิเศษ

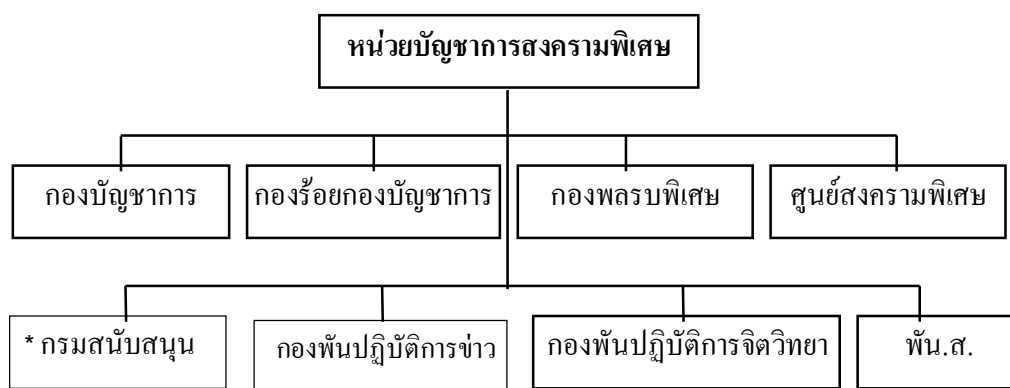
หน่วยรบพิเศษ เป็นส่วนหนึ่งของกำลังปฏิบัติการของกองทัพบก มีความรับผิดชอบในการวางแผน อำนาจการ และสนับสนุนการปฏิบัติการพิเศษในทุกสภาพแวดล้อม ของการปฏิบัติการทั้งในยามสงบ ยามขัดแย้ง และยามสงคราม ตามปกติแล้วการปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษเป็นการปฏิบัติการร่วม และอาจเป็นการปฏิบัติการผสมหรือเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมระหว่างองค์กรปฏิบัติงานอื่นๆ นอกจากนั้นยังอาจให้การสนับสนุน หรือได้รับการสนับสนุนจากกำลังตามแบบก็ได้ บทบาทของหน่วยรบพิเศษจะแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม และระดับของกิจกรรมที่เกิดขึ้น หน่วยรบพิเศษ นอกจากจะเป็นกำลังของการปฏิบัติการสงครามนอกแบบแล้ว ยังเป็นกำลังส่วนหนึ่งที่ใช้ในการผสมกับกำลังรบตามแบบในการปฏิบัติการกิจตามหน้าที่ของกำลังรบตามแบบด้วย

หัวใจของการปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษคือ ชุดปฏิบัติการรบพิเศษ (ขป.รพศ.) ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะหมายถึง ชุดปฏิบัติการรบพิเศษประเภท ก มีกำลังพล ๑๒ คน อันเป็นการจัดหน่วยอย่างง่าย แต่มีการผสมขีดความสามารถและอาวุธหลายชนิด การปฏิบัติกิจกรรมของขป.รพศ. ไม่ได้ปฏิบัติการรบด้วยระบบอาวุธเพียงอย่างเดียว เช่น พลประจำรถถัง หรือปฏิบัติการกิจกรรมตามหน้าที่ในสนามรบเพียงอย่างเดียวเช่น หมูปืนเล็ก แต่ ขป.รพศ. จะปฏิบัติการข้ามทุกพันธกิจของระบบปฏิบัติการในสนามรบ กำลังพลของ ขป.รพศ. คือ ผู้ชำนาญการทั่วไป พร้อมด้วยความชำนาญพิเศษอย่างน้อย ๑ ประการ ซึ่งไม่ใช่ความชำนาญเฉพาะหน้าที่ กำลังพลแต่ละคนจะทำหน้าที่ได้หลายอย่างทั้งในห้วงเวลาของการวางแผนและการปฏิบัติการกิจ

หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ(นสศ.) ถือเป็นหน่วยบัญชาการที่ควบคุมบังคับบัญชาหน่วยรบพิเศษของกองทัพไทย มีภารกิจ การจัด ตามอัตราการจัดเฉพาะกิจ ๖๒๐๐(อฉก. ๖๒๐๐) นสศ.เป็นหน่วยปฏิบัติการที่หวังผลทั้งทางยุทธศาสตร์และยุทธวิธี มีบทบาทเป็นหน่วย

ซดเซยอำนาจกำลังรบที่เสียเปรียบและเป็นหน่วยอ้อมกำลังให้กับกองทัพไทย มีภารกิจปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ระวังป้องกันและพื้นที่การรบตั้งแต่ยามปกติ เพื่อสถาปนาความมั่นคงตามแนวชายแดน สนับสนุนการปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุ แผนป้องกันประเทศ และแผนงานรักษาความมั่นคงภายใน นอกจากนี้ยังเป็นหัวหน้าสายวิทยาการในเรื่องการฝึก – ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติการพิเศษ การส่งทางอากาศ การยุทธส่งทางอากาศ รวมทั้งการวิจัยพัฒนาหลักนิยมและทำตำราในทางวิทยาการที่เกี่ยวข้อง มีการจัดหน่วยดังนี้

แผนภาพที่ ๑ โครงสร้างการจัดหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ

หมายเหตุ * ยังคงเป็นแนวความคิด

๔. บทบาทของหน่วยรบพิเศษในสภาพแวดล้อมต่างๆ

เนื่องจากหน่วยรบพิเศษถือเป็นหน่วยอ้อมกำลังทางยุทธศาสตร์ หน่วยรบพิเศษจึงมีบทบาท ในการปฏิบัติการตั้งแต่ยามสงบ ยามขัดแย้ง และยามสงคราม ซึ่งบทบาทของหน่วยรบพิเศษในแต่ละสภาวะมีความแตกต่างกันและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การทหารของประเทศดังนี้

๔.๑ บทบาทของหน่วยรบพิเศษในยามสงบ

หน่วยรบพิเศษ มีบทบาททั้งในการป้องกันและการป้องปรามในยามสงบ ในบทบาทการป้องกันนั้น หน่วยรบพิเศษอาจจะถูกกำหนดให้รับภารกิจการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ(ปปส.) การป้องกันภายในให้กับมิตรประเทศ(ปนม.) สำหรับในบทบาทการป้องปรามนั้น หน่วยรบพิเศษจะดำรงไว้ซึ่งขีดความสามารถทางยุทธศาสตร์ ที่จะทำให้ฝ่ายข้าศึก

สำนึกและยอมรับในผลประโยชน์ของชาติของฝ่ายเรา และให้ละเว้นการกระทำการรุกรานและการข่มขู่หรือการคุกคามระหว่างประเทศ

ในยามสงบ กิจกรรมในการฝึกทั้งหลายของหน่วยรบพิเศษคงมีความสำคัญในการแสดงให้เห็นการปฏิบัติของฝ่ายเรา หรือการเข้าร่วมในกิจกรรมทางทหารร่วมกัน คุณค่าทางยุทธศาสตร์และความล่อแหลมทางการเมืองของหน่วยรบพิเศษ จะทำให้บังเกิดความไม่เหมาะสมหรือไม่สมควรต่อการใช้กำลังในการปฏิบัติการรักษาความสงบหรือการใช้กำลังในการรักษาสันติภาพ

๔.๒ บทบาทของหน่วยรบพิเศษในยามขัดแย้ง

ในสถานการณ์ความขัดแย้งใกล้เกิดสงครามการใช้กำลังรบตามแบบอาจไม่พร้อมไม่เหมาะสม หรือไม่สะดวก และยังอาจสร้างความเสี่ยงไปสู่ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ในสถานการณ์เหล่านี้เมื่อเครื่องมือที่ไม่ใช่ทางทหารของพลังอำนาจแห่งชาติไม่เหมาะที่จะตอบสนองต่อความขัดแย้งได้แล้ว หน่วยรบพิเศษจะเป็นทางเลือกของหน่วยบัญชาการระดับสูงเพื่อป้องกันหรือจำกัดความต้องการในการใช้กำลังรบตามแบบ การปฏิบัติการในลักษณะปกปิดของหน่วยรบพิเศษ ช่วยให้สามารถรักษาความอ่อนตัวทางการทูต การปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษยังทำให้มหาอำนาจอื่นๆ ยอมรับผลของการปฏิบัติการ เพราะเป็นการหลีกเลี่ยงในทางสาธารณะต่อการใช้กำลังทหารที่แข็งขันกว่า การปฏิบัติการบางอย่าง เช่น การปฏิบัติการกิจโดยตรงโดยเปิดเผย หรือการต่อสู้การก่อการร้ายอาจปรากฏเป็นภาพที่แข็งแกร่งมากเกินไป ซึ่งจะมีผลกระทบกระเทือนต่อเกียรติและศักดิ์ศรีของชาติ

ความเชื่อดั้งเดิม หน่วยรบพิเศษ เป็นกำลังรบในขั้นต้นในยามที่มีความขัดแย้งแต่ข้อเท็จจริงปัจจุบันหน่วยรบพิเศษมีประโยชน์อย่างมากมายในยามขัดแย้งใกล้เกิดสงคราม หน่วยรบพิเศษ ยังสามารถปฏิบัติการกิจป้องกันภายในให้กับมิตรประเทศเพื่อสนับสนุนรัฐบาลฝ่ายเดียวกัน ในการต่อต้านการคุกคามของผู้ก่อความไม่สงบ การจัด ชีดความสามารถ และวิธีการปฏิบัติของหน่วยรบพิเศษ มีความเหมาะสมที่จะดำเนินการและสนับสนุนกำหนดการต่างๆ ของการป้องกันภายในให้กับมิตรประเทศภายในสภาพแวดล้อมของการปราบปรามการก่อความไม่สงบ การกิจขั้นต้นของหน่วยรบพิเศษในการป้องกันภายในให้กับมิตรประเทศคือ การให้คำแนะนำ การฝึก และการช่วยเหลือกำลังทหารและกำลังกึ่งทหารของประเทศเจ้าบ้าน หน่วยรบพิเศษ สามารถดำเนินการกิจในการปฏิบัติการโดยตรง หรือภารกิจลาดตระเวนพิเศษเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการฉุกเฉิน การปฏิบัติการฉุกเฉินเป็นการปฏิบัติการทางทหารที่มีความล่อแหลมทางการเมือง ซึ่งตามปกติแล้วจะมีลักษณะเป็นการใช้กำลังทหารปฏิบัติการโดยเร็วในระยะเวลาอันสั้น หรือการใช้กำลังทหารในสภาวะใกล้เกิดสงคราม การใช้กำลังดังกล่าวก็นำมาซึ่งความต้องการเวลาในการเสริมสร้างกำลังทหารขนาดใหญ่ที่ซึ่ง

ต้องการห้วงระยะเวลาหนึ่งที่เหมาะสม หน่วยรบพิเศษจะดำเนินงานตามภารกิจเพื่อเข้าร่วมในการปฏิบัติฉุกเฉิน ทั้งอย่างตามลำพังและร่วมกับกำลังทหารอื่นๆ หรือองค์กร หน่วยงานอื่นๆ ของรัฐบาล

๔.๓ บทบาทของหน่วยรบพิเศษในยามสงคราม

ในสงครามจำกัดและสงครามทั่วไป หน่วยรบพิเศษสามารถปฏิบัติการได้ทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ยุทธการ และยุทธวิธี เพื่อให้เกิดอิทธิพลเหนือการปฏิบัติการทางลึก การรบประชิดและการปฏิบัติการในเขตหลัง อย่างไรก็ตามบทบาทขั้นต้นของหน่วยรบพิเศษก็คือ การปฏิบัติการและการสนับสนุนการปฏิบัติการทางลึกที่เลยแนวจำกัดการรุก(ด้านหน้า) ของกำลังรบตามแบบ การปฏิบัติการดังกล่าวอาจขยายเข้าไปในแผ่นดินแม่ของฝ่ายข้าศึก หรือเข้าไปในดินแดนของรัฐฝ่ายข้าศึกที่เป็นภัยคุกคามต่อเส้นทางคมนาคมหลักในเขตหลังทางยุทธศาสตร์ของฝ่ายเดียวกัน ซึ่งผลของการปฏิบัติการเหล่านี้อาจส่งผลกระทบไปทั่วยุทธบริเวณ

ในยามสงครามหน่วยรบพิเศษปฏิบัติการเพื่อสนับสนุน ขยายผลการปฏิบัติของกำลังรบตามแบบ การใช้หน่วยรบพิเศษขึ้นอยู่กับภารกิจ มิได้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของการปฏิบัติการ หน่วยรบพิเศษสามารถปฏิบัติการในพื้นที่ใดๆ ก็ได้ กล่าวคือ ในทางลึก การรบประชิดและในเขตหลัง

ในระดับยุทธศาสตร์ หน่วยรบพิเศษจะมุ่งปฏิบัติการทำลายขีดความสามารถพลังอำนาจ และกำลังรบของฝ่ายข้าศึกในระยะยาวอย่างต่อเนื่อง การปฏิบัติการพิเศษในระดับยุทธศาสตร์มักจะเป็นการโจมตีและทำลายโดยตรงต่อพลังอำนาจและกำลังรบรวมทั้งเจตจำนงในการสู้รบของฝ่ายข้าศึก บทบาททางยุทธศาสตร์ของหน่วยรบพิเศษ จะเน้นที่ขีดความสามารถในการดำเนินการเป็นปฏิปักษ์ระยะยาวของฝ่ายข้าศึก หน่วยบัญชาการระดับสูง อาจสั่งการและอำนวยความสะดวกให้หน่วยรบพิเศษปฏิบัติการพิเศษเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ เช่น อาจส่ง ชป.รพศ.เข้าไปในดินแดนที่ถูกปิดกั้นเพื่อปฏิบัติการ ในยุทธศาสตร์ระดับยุทธบริเวณ

หน่วยรบพิเศษ ยังสนับสนุนแผนการทัพในยุทธบริเวณของผู้บัญชาการรวมด้วยการปฏิบัติการทางลึก เพื่อบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ทหารในยุทธบริเวณ ผู้บัญชาการรวมอาจใช้ ชป. รพศ. ปฏิบัติภารกิจลาดตระเวนพิเศษในระดับยุทธบริเวณทางยุทธศาสตร์ เพื่อกำหนดขีดความสามารถ เจตนาและกิจกรรมของฝ่ายข้าศึกที่มีความสำคัญต่อผู้บัญชาการ

๕. การกิจของหน่วยรบพิเศษ

หน่วยรบพิเศษ วางแผน ดำเนินงาน และสนับสนุนการปฏิบัติการพิเศษในทุกสภาพแวดล้อมทางยุทธการ และความต่อเนื่องทางการยุทธ์ของกองทัพไทย ดำเนินการจัดตั้ง ฝึกอบรม ประกอบกำลังอาวุธยุทธโศปกรณ์ และสนับสนุนในการปฏิบัติการหลัก ๗ ประการ พร้อมทั้งกิจกรรมพิเศษอื่นๆ ดังต่อไปนี้

๑. การปฏิบัติการสงครามนอกแบบ
๒. การป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ
๓. การป้องกันภายในให้กับมิตรประเทศ
๔. การปฏิบัติการโดยตรง
๕. การลาดตระเวนพิเศษ
๖. การต่อสู้การก่อการร้าย
๗. การปฏิบัติการจิตวิทยา และกิจการพลเรือน
๘. กิจกรรมพิเศษอื่น ๆ ซึ่งประกอบด้วย
 - ๘.๑ การช่วยเหลือในการรักษาความปลอดภัย
 - ๘.๒ การช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรม
 - ๘.๓ การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
 - ๘.๔ การค้นหาและกู้ภัยทางทหาร
 - ๘.๕ การป้องกันการก่อการร้ายและรักษาความปลอดภัยอื่นๆ
 - ๘.๖ การลวง
 - ๘.๗ การสาธิตและการแสดงพลังอำนาจกำลังรบ

ภารกิจของหน่วยรบพิเศษ จะเป็นภารกิจที่ต้องมีการปรับการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากหน่วยรบพิเศษจะได้รับผลกระทบโดยตรง จากข้อพิจารณาทางด้านการเมือง-การทหาร การเปลี่ยนแปลงนโยบายรักษาความปลอดภัยของชาติ หรือยุทธศาสตร์ของชาติ อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงลักษณะภารกิจของหน่วยรบพิเศษไปอย่างสิ้นเชิงก็ได้ โดยสภาพที่เป็นจริงแล้วเมื่อนโยบายเปลี่ยนแปลง ก็อาจมีการเพิ่มเติมหรือลดภารกิจอย่างหนึ่งอย่างใด ในคำอธิบายถึงรายละเอียดในแต่ละภารกิจ ถึงแม้ว่าภารกิจทั้งหลายจะเป็นการแยกการปฏิบัติ แต่ภารกิจเหล่านี้ก็มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

๕.๑ สงครามนอกแบบ : สรบ. (Unconventional Warfare /UW)

สงครามนอกแบบ คือ “การปฏิบัติการทางทหารและกึ่งทหาร ในดินแดนที่ข้าศึกยึดครองอยู่ หรือพื้นที่ที่ข้าศึกมีอิทธิพล มุ่งกระทำต่อเป้าหมายทางทหาร การเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา โดยใช้กำลังหน่วยรบพิเศษล้วนๆ หรือปฏิบัติการร่วมกับกำลังประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งปฏิบัติการร่วมกับมิตรประเทศในดินแดนภายนอกประเทศ” สงครามนอกแบบ ประกอบด้วย สงครามกองโจร การบ่อนทำลาย การก่อวินาศกรรม การเล็ดลอดหลบหนี การปฏิบัติการด้านการข่าว การปฏิบัติการลับ และการฟื้นฟูภายใต้สภาวะพิเศษ โดยมีโครงสร้างการจัดของกองกำลังจะมีลักษณะตาม วัฒนธรรม และรูปแบบของความขัดแย้ง

สงครามนอกแบบเป็นการปฏิบัติการของกำลังทหารและกำลังกึ่งทหารในขอบข่ายงานที่กว้างขวาง และโดยทั่วไปแล้วจะใช้เวลานานยืดเยื้อยาวนาน ลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งของสงครามนอกแบบก็คือ มีการดำเนินงานอยู่ก่อนหน้าแล้ว โดยประชาชนในท้องถิ่นหรือประชาชนชาวพื้นเมืองนั้นๆ ซึ่งจะต้องได้รับการจัดตั้ง ฝึกอบรม ประกอบกำลัง อาวุธยุทโธปกรณ์ และการสนับสนุน รวมทั้งการชี้้นำการปฏิบัติ ในระดับความเข้มข้นที่แปรเปลี่ยนไปตามทรัพยากรหรือการสนับสนุนจากภายนอกประเทศ ซึ่งการดำเนินงานของประชาชนในท้องถิ่นหรือชาวพื้นเมืองนั้นๆ เรียกว่า การก่อความไม่สงบ ซึ่งการก่อความไม่สงบเป็นขบวนการต่อต้านที่ได้รับการจัดตั้งขึ้น มักมีจุดประสงค์เพื่อพยายามยกเลิกหรือล้มล้างระเบียบของสังคมเดิม และมุ่งไปสู่กิจกรรมต่อไปนี้

๑. ล้มล้างรัฐบาลเดิมโดยปราศจากการปฏิวัติทางสังคมในเวลาต่อมา

๒. จัดตั้งหรือสถาปนาดินแดนปกครองตนเองของชนชาติหนึ่งภายในเส้นเขตแดนของรัฐในประเทศนั้น

๓. ก่อให้เกิดการถอนกำลังรบของพลังอำนาจที่เข้ายึดครองอยู่

สงครามนอกแบบตามหลักนิยามของกองทัพกไทยฉบับปี พ.ศ.๒๕๕๐(รศ.๓๑-๒๑) ประกอบด้วยปฏิบัติการดังต่อไปนี้

๕.๑.๑ สงครามกองโจร ประกอบด้วยปฏิบัติการทางทหารและกึ่งทหาร ซึ่งดำเนินงานโดยกำลังรบนอกแบบ กำลังประชาชนที่มีอิทธิพลในท้องถิ่นซึ่งอยู่ในดินแดนที่ข้าศึกยึดครอง หรือในดินแดนของข้าศึก โดยหน่วยรบพิเศษจะเป็นผู้ให้คำแนะนำ สงครามกองโจรเป็นการปฏิบัติการทางทหารโดยเปิดเผยของพวกก่อความไม่สงบ หรือขบวนการต่อต้านติดอาวุธ

๕.๑.๒ การเล็ดลอด-หลบหนี เป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ทางทหารและบุคคลซึ่งได้รับการคัดเลือกแล้ว ให้สามารถเคลื่อนย้ายออกจากดินแดนที่ถูกข้าศึกยึดครอง หรือพื้นที่วิกฤต/ล่อแหลม ไปยังพื้นที่ภายใต้การควบคุมของฝ่ายเรา หน่วยบัญชาการ

สงครามพิเศษ ดำเนินการวางแผนและอำนวยความสะดวกการปฏิบัติต่อกิจกรรมการเล็ดลอด-หลบหนีภายในยุทธบริเวณทั้งปวง

๕.๑.๓ การบ่อนทำลาย เป็นกิจกรรมที่กำหนดขึ้นอย่างหนึ่ง เพื่อทำลายความเข้มแข็งทางทหาร เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และการเมืองของชาตินั้น ๆ ส่วนประกอบทุกส่วนของกลุ่มต่อต้านจะสนับสนุนการดำเนินงานบ่อนทำลาย โดยปกติลักษณะธรรมชาติของการปฏิบัติการลับของการบ่อนทำลายนั้น จะเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าพวกใดดินจะเป็นผู้ปฏิบัติงานในกิจกรรมนี้เป็นส่วนใหญ่ หน่วยรบพิเศษอาจกำหนดให้มีการบ่อนทำลายเป็นพื้นที่ เขตหรือเฉพาะจุดก็ได้

๕.๑.๔ การก่อวินาศกรรม คือกิจกรรมที่กำหนดขึ้นอย่างหนึ่ง เพื่อทำอันตรายหรือขัดขวางการป้องกันชาติของประเทศหนึ่งๆ ด้วยการก่อให้เกิดความเสียหายและการทำลายล้างอย่างจงใจต่อการป้องกันชาติ สถานที่หรือสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรธรรมชาติ การก่อวินาศกรรมอาจเป็นวิธีการที่ได้ผลมากที่สุด หรือเป็นวิธีการโจมตีต่อเป้าหมายโดยเฉพาะวิธีการเดียวที่พ้นขีดความสามารถของระบบอาวุธตามแบบกิจกรรมนี้นำมาใช้ในการรบกวนทำลายล้าง หรือตัดรอนความสามารถของข้าศึกโดยการใช้กำลังคน และทรัพยากรน้อยที่สุด

๕.๑.๕ การปฏิบัติการรวบรวมข่าวกรอง ได้รับการกำหนดขึ้นเพื่อรวบรวมและรายงานข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับขีดความสามารถ เจตนา และกิจกรรมของรัฐบาลที่ตั้งขึ้นหรือพลังอำนาจที่ยึดครอง และผู้อุปถัมภ์จากภายนอก สำหรับขอบเขตในการปฏิบัติการรวบรวมข่าวกรองยังหมายรวมถึงการปฏิบัติการรวบรวมข่าวสารของแหล่งข่าวระดับต่ำทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ

๕.๑.๖ การปฏิบัติการปกปิดและการปฏิบัติการลับ จากการปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษ ที่มุ่งเน้นการสงครามนอกแบบในยามปกติตามแผนยุทธศาสตร์การต่อสู้เบ็ดเสร็จ หรือยามขัดแย้งใกล้จะเกิดสงคราม ในปัจจุบันการขยายตัวสังคมเมืองของโลกหรือการจัดระเบียบสังคมเมืองของโลก ทำให้การดำเนินการสงครามนอกแบบด้วยการปฏิบัติการสงครามกองโจรในชนบทจะต้องปรับเปลี่ยนไปเป็นการปฏิบัติในแ่งมมของการปฏิบัติการลับโดยกลุ่มต่อต้าน

ความสำเร็จในการใช้กำลังรบเข้าปฏิบัติการสงครามนอกแบบจะขึ้นอยู่กับโครงสร้างพื้นฐานของการก่อความไม่สงบอย่างยืดหยุ่นอ่อนตัว และอย่างเพียงพอต่อการเผชิญหน้าและยืนหยัดต่อสู้การทำลายล้างด้วยกำลังรบของฝ่ายข้าศึกหน่วยรบพิเศษสามารถดำเนินการสงครามนอกแบบในสภาวะแห่งความขัดแย้งได้

๕.๒ การป้องกันและการปราบปรามการก่อความไม่สงบ : ปปส.

(Counter Insurgency /CI)

การป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ เป็นการปฏิบัติการโดยเปิดเผย เป็นการรวมพลังอำนาจของประชาชนให้มีมากกว่าฝ่ายก่อความไม่สงบ ซึ่งโดยปกติแล้ว การก่อความไม่สงบเป็นขบวนการที่เกิดขึ้นจากภาวะความต้องการตามปกติของประชาชน ในการแสวงหาความชอบธรรมตามสิทธิที่พึงได้จากข้อกฎหมายที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ หากความต้องการนั้นได้รับการตอบสนองตอบตามความพอใจแล้ว การก่อความไม่สงบนั้นก็เลยสลายลง แต่ถ้าหากความต้องการที่เป็นพื้นฐานนั้นไม่ได้รับการสนองตอบจากอำนาจทางฝ่ายบริหาร ก็จะ ทำให้การรวมพลังนั้นมากขึ้น แล้วมีกิจกรรมที่ทำลายต่ออำนาจทางกฎหมายมากขึ้น จนก่อให้เกิดความเสียหายอันนำไปสู่การกระทำที่ผิดกฎหมาย และเมื่อฝ่ายป้องกันกระทำการที่รุนแรงและขาดมนุษยธรรมในการแก้ไข ก็จะเป็นเหตุทำให้เกิดการจลาจลจนกระทั่งเกิดการใช้อาวุธระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร จนอาจทำให้ไปสู่สงครามกลางเมือง ซึ่งเป็นภัยที่ร้ายแรงของชาติบ้านเมืองได้

ในขั้นของการก่อการร้าย ในช่วงเริ่มต้นของการชุมนุมเพื่อการก่อความไม่สงบ หากมีองค์กรอื่นที่เป็นภัยต่อชาติขึ้นมา ก็จะทำให้การแก้ไขหรือการป้องกันมีความละเอียดอ่อนที่สลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

ในการป้องกันการก่อความไม่สงบ มาตรการข้างต้นที่จะต้องกระทำตั้งแต่ในยามปกติ คือ การดำเนินการทางด้านข่าวกรอง เพื่อให้ทราบมูลฐานที่แท้จริงของการก่อการ มาตรการต่อไปคือ การพิทักษ์ประชาชนและทรัพยากร เพื่อป้องกันมิให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์ได้รับผลกระทบ หรือถูกชี้นำไปให้การสนับสนุนและป้องกันมิให้ทรัพยากรเป็นประโยชน์แก่ผู้ก่อการร้าย จากมาตรการด้านข่าวกรองหากทราบแน่ชัดว่ามีการแทรกแซงจากภายนอก จะต้องดำเนินการสกัดกั้นและใช้กำลังในการล้อมปราบ ในขณะที่เดียวกันการพัฒนาสิ่งแวดล้อมจะต้องทำควบคู่ไปด้วย ได้แก่ การพัฒนาด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านสังคมวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ และด้านคมนาคม ทั้งนี้เพื่อฟื้นฟูปัจจัยพื้นฐานให้กลุ่มประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศได้รับความสะดวก มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความรู้ความเข้าใจในเจตนาของฝ่ายบริหาร ในการที่จะจัดเงื่อนไขอันเป็นมูลฐานของการก่อความไม่สงบ นอกจากนั้นการปฏิบัติการจิตวิทยา และการช่วยเหลือประชาชน จะต้องได้รับพิจารณาให้มีการปฏิบัติควบคู่กันไป ซึ่งหน่วยรบพิเศษจะเป็นหน่วยที่เหมาะสมกับภารกิจนี้ เพราะเป็นหน่วยที่ได้รับการฝึกจนมีขีดความสามารถที่จะรวมพลังอำนาจของประชาชนได้ ด้วยลักษณะของการปฏิบัติการจิตวิทยาและ

การประสานงานกับองค์กรที่ เกี่ยวข้องได้ อย่างไรก็ตาม เป้าหมายของการปฏิบัติการของชาติในเรื่องนี้ก็คือ การป้องกันมิให้เกิดความไม่สงบเป็นมาตรการที่ดีที่สุด และประหยัดที่สุด

๕.๓ การป้องกันภายในให้กับมิตรประเทศ : ปนม.(Foreign Internal Defence / FID)

การป้องกันภายในให้กับมิตรประเทศ มิใช่เป็นภารกิจของหน่วยใดหน่วยหนึ่ง แต่จะเป็นกิจกรรมร่วมกันและระหว่างกันของรัฐบาลฝ่ายเรากับรัฐบาลของมิตรประเทศ การป้องกันภายในให้กับมิตรประเทศ เป็นการมีส่วนร่วมขององค์กรทางพลเรือน และองค์กรทางทหารของรัฐบาลหนึ่ง ในการปฏิบัติงานตามกำหนดการใดๆ ซึ่งจัดทำขึ้นโดยอีกรัฐบาลหนึ่ง เพื่อก่อให้เกิดความมีเสถียรภาพ การปกป้องสังคมนั้นๆ ให้ปราศจากการบ่อนทำลาย การไร้กฎหมายและการก่อความไม่สงบ ภารกิจขั้นต้นของหน่วยรบพิเศษในกิจกรรมระหว่างองค์กรดังกล่าวนี้ก็คือ การจัดตั้งการฝึกอบรม การให้คำแนะนำ และการช่วยเหลือกำลังทหารและกำลังกึ่งทหารของประเทศเจ้าบ้าน

ภารกิจขั้นต้นของหน่วยรบพิเศษในการปฏิบัติการ ปนม. ก็คือ การจัดตั้งการฝึกอบรม การให้คำปรึกษา และการช่วยเหลือต่อกำลังทหารและกำลังกึ่งทหารของประเทศเจ้าบ้าน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับความชำนาญในเรื่องยุทธวิธีและเทคนิคการปฏิบัติของกำลังดังกล่าว เพื่อให้กำลังดังกล่าวนี้สามารถเอาชนะต่อการก่อความไม่สงบ โดยปราศจากการเกี่ยวข้องโดยตรงจากฝ่ายเรา ชัดความสามารถที่หน่วยรบพิเศษจะต้องแสดงออกในการปฏิบัติการ ปนม. นั้น จะเกี่ยวข้องกับการกิจสงครามนอกแบบ หนึ่งเพื่อให้สามารถบรรลุภารกิจ ปนม. หน่วยรบพิเศษจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ดังต่อไปนี้

๑. ความช่วยเหลือทางด้านการฝึกอบรม
๒. ความช่วยเหลือทางด้านการให้คำแนะนำ
๓. การปฏิบัติการข่าวกรอง
๔. การปฏิบัติการจิตวิทยา
๕. การปฏิบัติการพลเรือน – ทหาร
๖. การพิทักษ์ประชาชนและทรัพยากร
๗. การปฏิบัติการทางยุทธวิธี

หน่วยรบพิเศษเป็นหน่วยที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติการปฏิบัติการป้องกันภายในให้กับมิตรประเทศ ภายใต้อาณัติของการก่อความไม่สงบ แต่จะเป็นเพียงส่วนหนึ่งภายใต้ขอบเขตที่ใหญ่กว่า และโดยปกติแล้วจะปฏิบัติงานร่วมกับองค์กรที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ด้วย ภายใต้อาณัติของการก่อความไม่สงบนั้น การปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษอาจจะเกิดขึ้น

ภายในหรือภายนอกพื้นที่ของประเทศเจ้าบ้านก็ได้ เมื่อหน่วยรบพิเศษปฏิบัติการป้องกันภายในให้กับมิตรประเทศนั้น หน่วยรบพิเศษจะดำเนินการฝึกอบรม ให้คำแนะนำ และสนับสนุนกำลังรบของประเทศเจ้าบ้าน ซึ่งปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ ชุดปฏิบัติการรบพิเศษอื่นๆ อาจปฏิบัติการโดยตรง การลาดตระเวนพิเศษ และการต่อสู้ การก่อการร้ายในพื้นที่ประเทศเจ้าบ้าน ทั้งในลักษณะการปฏิบัติการโดยลำพังด้วยกำลังฝ่ายเดียว หรือร่วมกับกำลังรบในท้องถิ่น

ในสงครามจำกัดหรือสงครามทั่วไป หน่วยรบพิเศษอาจปฏิบัติการกิจการป้องกันภายในให้กับมิตรประเทศในการต่อต้านกับกลุ่มต่อต้าน ซึ่งกำลังเป็นปรปักษ์กับกำลังทหารตามแบบของฝ่ายพันธมิตร และยังอาจปฏิบัติการป้องกันภายในให้กับมิตรประเทศ ที่จะป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบในพื้นที่เขตหลังทางยุทธศาสตร์ของยุทธบริเวณด้วย

๕.๔ การปฏิบัติการโดยตรง : ปต. (Direct Action /DA)

การปฏิบัติการโดยตรง เป็นการปฏิบัติงานในระยะสั้นๆ และเป็นการปฏิบัติเชิงรุกด้วยกำลังรบขนาดเล็กโดยกำลังของหน่วยรบพิเศษ เพื่อยึด ทำลาย และ/หรือก่อความเสียหายให้กับเป้าหมายโดยเฉพาะ หรือเพื่อทำลาย จับเชลย ค้นหาบุคคลหรือทรัพยากรที่กำหนด ในการปฏิบัติการกิจนี้หน่วยรบพิเศษอาจดำเนินการดังนี้

- ๑ ใช้ยุทธวิธีของการโจมตีโดยตรง การตีโฉบฉวย หรือการซุ่มโจมตี
- ๒ การวางทุ่นระเบิด และยุทธปัจจัยอื่น ๆ
- ๓ ดำเนินการโจมตีระยะไกลด้วยการยิงจากฐานยิงทางอากาศ พื้นดิน

และทะเล

- ๔ การนำอาวุธนำวิถีเข้าสู่เป้าหมาย
- ๕ ดำเนินการก่อวินาศกรรมโดยอิสระ

โดยปกติแล้ว การปฏิบัติการโดยตรงของหน่วยรบพิเศษจะถูกจำกัดขอบเขตและห้วงเวลาการปฏิบัติ รวมทั้งจะต้องมีแผนการแทรกซึมออกไว้เรียบร้อยแล้ว การปฏิบัติการดังกล่าวได้รับการกำหนดขึ้นเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จโดยเฉพาะเป็นอย่างดี และมักจะ มีผลกระทบต่อห้วงเวลาอันวิกฤตทั้งในระดับความสำคัญของยุทธศาสตร์และยุทธการ โดยปกติแล้วจะเกิดการปฏิบัติเช่นนี้ในกรณีที่พื้นวิสัย ของระบบอาวุธทางยุทธวิธีและกำลังดำเนินกลยุทธ์ของกำลังรบตามแบบ รูปแบบของการปฏิบัติการโดยตรงเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติดังนี้

๑. โจมตีต่อเป้าหมายที่มีความสำคัญยิ่ง
๒. รบกวนขัดขวางเส้นทางหลักของการส่งกำลังบำรุงทางยุทธศาสตร์ หรือระบบเป้าหมายอื่นๆ

๓. จับเชลย กู้ภัยและค้นหานักพลหรืออุปกรณ์ที่กำหนด

บทบาทของหน่วยรบพิเศษและหน่วยจู่โจม มีความทาบทับกั้กันในการปฏิบัติการ โดยตรง การปฏิบัติการโดยตรงของหน่วยรบพิเศษต้องการ ยุทธวิธี เทคนิค และความเข้าใจต่อพื้นที่ปฏิบัติการ รวมทั้งขีดความสามารถของการใช้ภาษาเป็นอย่างดี การปฏิบัติการโดยตรงของหน่วยจู่โจมจะใช้ยุทธวิธีของการรบบตามแบบ และเทคนิคพิเศษของหน่วยจู่โจม ในการใช้กำลังในระดับหมวดหรือใหญ่กว่านั้น ในบางโอกาสการปฏิบัติการโดยตรงอาจต้องมีการปฏิบัติการร่วมกันของหน่วยรบพิเศษและหน่วยจู่โจม

๕.๕ การลาดตระเวนพิเศษ : ลว.พ. (Special Reconnaissance /SR)

การลาดตระเวนพิเศษ คือ การลาดตระเวนและการเฝ้าตรวจที่ดำเนินงานโดยกำลังของหน่วยรบพิเศษ เพื่อที่จะได้รับทราบข่าวสารหรือการพิสูจน์ทราบข่าวสาร ด้วยการสังเกตการณ์ด้วยสายตา หรือวิธีการรวบรวมข่าวสารอื่นๆ ข่าวสารดังกล่าวนี้จะเกี่ยวข้องกับขีดความสามารถ เจตนาารมณ์ หรือศักยภาพของข้าศึก

หน่วยรบพิเศษอาจใช้การลาดตระเวนพิเศษ ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ อดุนิยม อดุทกวิทยา หรือคุณลักษณะของสภาพทางภูมิศาสตร์ในพื้นที่โดยเฉพาะบางแห่ง นอกจากนั้นการลาดตระเวนพิเศษยังหมายถึง การค้นหาเป้าหมาย การประเมินค่าพื้นที่และการลาดตระเวนภายหลังการโจมตี

หน่วยรบพิเศษอาจใช้เทคนิคการลาดตระเวน และการเฝ้าตรวจสนามรบ คล้ายคลึงกับหน่วยลาดตระเวนระยะไกลของ กองพลทหารราบหรือกองพลทหารม้า อย่างไรก็ตามการลาดตระเวนพิเศษ มักจะใช้เทคนิคเฉพาะที่มีระดับสูงกว่า ชุดปฏิบัติการรบพิเศษจะใช้ยุทธวิธี และเทคนิคของการสงครามนอกแบบ ความเข้าใจต่อพื้นที่ปฏิบัติการและความชำนาญการทางภาษา เพื่อให้บรรลุภารกิจต่อการลาดตระเวนที่มีความยากลำบากมาก นอกจากนั้นยังอาจจะต้องใช้วิธีการรวบรวมข่าวสารทางลับอีกด้วย

การลาดตระเวนพิเศษนั้น จะค้นหาเพื่อให้ได้รับมาซึ่งข่าวสารโดยเฉพาะ และได้กำหนดความต้องการไว้เพื่อให้ทันต่อเวลาการใช้งาน ทั้งนี้หมายรวมถึงข่าวสารที่สำคัญยิ่ง ทั้งในระดับยุทธศาสตร์และยุทธการ หน่วยรบพิเศษอาจใช้เทคนิคการลาดตระเวนและการเฝ้าตรวจที่สูงกว่า หรือวิธีการรวบรวมข่าวสารทางลับได้อีกด้วย ในห้วงระยะเวลาการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์ที่สำคัญจากยามสงบไปสู่ยามขัดแย้ง ผู้บังคับบัญชาาระดับสูงอาจกำหนดความสำคัญและความเร่งด่วนของหัวข้อข่าวสารสำคัญ ซึ่งมีแต่ชุดปฏิบัติการรบพิเศษเท่านั้นที่จะสามารถดำเนินการรวบรวมข่าวสารนั้นๆ ได้ ในห้วงเวลาของยามสงคราม ชุดปฏิบัติการรบพิเศษจะใช้ปฏิบัติการในพื้นที่น่าสนใจที่ได้กำหนดไว้ เพื่อดำเนินการรวบรวมและรายงานข่าวสารในการ

ตอบสนองต่อความต้องการหัวข้อข่าวสารสำคัญ โดยเฉพาะต่อผู้บังคับบัญชาาระดับสูง และผู้บังคับหน่วยกำลังรบอื่นๆ

ในยามขัดแย้ง ชุดปฏิบัติการรบพิเศษอาจปฏิบัติการกิจลาดตระเวนพิเศษทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ยุทธการ และยุทธวิธี ในระดับยุทธศาสตร์นั้นชุดปฏิบัติการรบพิเศษจะรวบรวมและรายงานข่าวสารที่มีความสำคัญต่อผู้บังคับบัญชาาระดับสูง ในสถานการณ์ที่มีความวิกฤตและจะให้การสนับสนุนต่อกองกำลังต่อต้านและปราบปรามการก่อการร้ายของชาติ และยุทธบริเวณ ชุดปฏิบัติการรบพิเศษจะปฏิบัติการกิจลาดตระเวนพิเศษในระดับยุทธศาสตร์ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการต่อต้าน และปราบปรามการก่อความไม่สงบและการปฏิบัติการฉุกเฉิน

๕.๖ การต่อสู้การก่อการร้าย : ตสร. (Combating Terrorism / CBT)

การต่อสู้การก่อการร้าย เป็นมาตรการเชิงรุกที่ปฏิบัติโดยองค์กรทางพลเรือนและองค์กรทางทหารของรัฐบาลหนึ่ง เพื่อที่จะป้องกัน ชัยยัง และตอบโต้ต่อลัทธิการก่อการร้าย การกิจขั้นต้นของหน่วยรบพิเศษในกิจกรรมระหว่างองค์กรดังกล่าวก็คือ การประยุกต์ใช้ขีดความสามารถพิเศษที่จะป้องกัน ริเริ่มการกระทำ และแก้ไขเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

หน่วยรบพิเศษ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการต่อสู้การก่อการร้าย จะถูกจำกัดด้วยข้อจำกัดทางกฎหมายและการเมือง รวมทั้งแนวทางการปฏิบัติของกระทรวงกลาโหมที่เหมาะสมและเพียงพอ เมื่อได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาาระดับสูง หน่วยรบพิเศษที่รับมอบภารกิจ จะปฏิบัติการและสนับสนุนภารกิจการต่อสู้การก่อการร้าย ซึ่งมีการปฏิบัติดังนี้

๑. การกู้ภัยหรือช่วยชีวิตตัวประกัน
๒. การเก็บกู้สิ่งอุปกรณ์ที่มีความสำคัญจากองค์กรการก่อการร้าย
๓. การโจมตีต่อโครงสร้างพื้นฐานของผู้ก่อการร้าย

เนื่องจากความไม่ชัดเจนเป็นอย่างมากขององค์กรการก่อการร้าย ทำให้การพิสูจน์ทราบเป้าหมายของภารกิจการต่อสู้การก่อการร้าย ดำเนินไปด้วยความยากลำบากเป็นอย่างยิ่ง ในขณะที่การปฏิบัติการโจมตีต่อผู้ก่อการร้ายแต่เนิ่นๆ เป็นความปรารถนาของหน่วยรบพิเศษ แต่ภารกิจการต่อสู้การก่อการร้ายมักจะต้องปฏิบัติภายหลังจากการที่ผู้ก่อการร้ายได้ริเริ่มปฏิบัติการเพื่อก่อเหตุแห่งการก่อการร้ายแล้วเป็นส่วนใหญ่ สำหรับหน่วยรบพิเศษนั้น การต่อสู้การก่อการร้ายเป็นภารกิจพิเศษ มิใช่เป็นภารกิจทั่วไปของหน่วยรบพิเศษทั้งหมด การเข้ามีส่วนร่วมในการปฏิบัติการต่อสู้การก่อการร้ายของหน่วยรบพิเศษจะถูกจำกัดไว้เฉพาะหน่วยที่มีการจัดการฝึกอบรม และการบรรจุมอบสิ่งอุปกรณ์ที่เป็นพิเศษ ปัจจุบันคือ กองร้อยปฏิบัติการพิเศษกรมรบพิเศษที่ ๓ หรือ ฉก.๕๐ นอกจากนั้นหน่วยรบพิเศษ ยังอาจให้การฝึกอบรมต่อกำลังรบ ซึ่งได้รับการคัดเลือกแล้วจากประเทศเจ้าบ้าน (ในภารกิจ ปนม.) ในการปฏิบัติงานตามภารกิจการต่อสู้การก่อการร้ายด้วยก็ได้

๕.๗ การปฏิบัติการจิตวิทยา: ปจว. และกิจการพลเรือน : กร.

(Psychological Operations /PSYOP and Civil Affairs /CA)

๕.๗.๑ การปฏิบัติการจิตวิทยาของหน่วยรบพิเศษ

เป็นการปฏิบัติการพิเศษเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางอุดมคติ อุดมการณ์ ศาสนา การเมือง เศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา ซึ่งเป็นปัจจัยส่งเสริมให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกอย่างแรงกล้า ความสำเร็จส่วนหนึ่งของการบรรลุภารกิจ จะขึ้นอยู่กับการณรงค์ทางด้านปฏิบัติการจิตวิทยาในระดับต่างๆ การใช้การปฏิบัติการจิตวิทยาที่เหมาะสมและทันเวลา จะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติการพิเศษให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

การปฏิบัติการจิตวิทยานั้น ผู้ปฏิบัติจะต้องเป็นผู้มีความรู้เป็นอย่างดีในเรื่อง คุณลักษณะของชาติหรือภูมิภาคนั้นๆ ในเรื่องทางสังคมจิตวิทยา เศรษฐกิจ การเมือง รวมทั้งวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของประชาชน การปฏิบัติการจิตวิทยาจะต้องได้รับการนำมาใช้ทุกขั้นตอนของการปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากประชาชน และจะต้องทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นว่าการปฏิบัติการณ์ในครั้งนั้นๆ สามารถบรรลุผลสำเร็จได้

การปฏิบัติการจิตวิทยา จะต้องกระทำเสมอเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารให้บรรลุภารกิจทางยุทธวิธี ยุทธการ และยุทธศาสตร์ การปฏิบัติการจิตวิทยาในการปฏิบัติการพิเศษกระทำโดยใช้การโฆษณาชวนเชื่อและกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลในทางจิตวิทยา โดยมุ่งกระทำเพื่อสนับสนุนสงครามนอกแบบ การป้องกันและการปราบปรามการก่อความไม่สงบ การป้องกันภายในให้กับมิตรประเทศ รวมทั้งภารกิจอันสำคัญอื่นๆ การปฏิบัติการจิตวิทยาในการปฏิบัติการพิเศษจะมีลักษณะแตกต่างจากการปฏิบัติการจิตวิทยาในสงครามตามแบบในเรื่องเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ลำดับความเร่งด่วนในการปฏิบัติ ลักษณะของการดำเนินการ รวมทั้งหน่วยปฏิบัติและผู้ปฏิบัติการหลัก

อย่างไรก็ตาม พื้นฐานของการปฏิบัติการจิตวิทยาโดยหน่วยรบพิเศษ มีเป้าหมายโดยแน่วแน่คือการกระทำเพื่อให้ได้รับความร่วมมือจากประชาชน การกระทำทางจิตวิทยาต้องมุ่งไปที่ประชาชนให้มีความโน้มเอียงในการสนับสนุนฝ่ายเรา และกระทำทางจิตวิทยาที่ทำให้ประชาชนโน้มเอียงในการต่อต้านฝ่ายข้าศึก

กำลังหน่วยรบพิเศษ ได้รับการฝึกในการปฏิบัติการจิตวิทยา ที่จะปฏิบัติงานในลักษณะที่ปกปิด เปิดเผย หรือกึ่งเปิดเผยในสงครามนอกแบบ การก่อความไม่สงบและการปฏิบัติการอื่นๆ ได้ รวมทั้งความสามารถดังกล่าวนี้ จะทำให้กำลังหน่วยรบพิเศษสามารถดำรงการปฏิบัติในพื้นที่ปฏิบัติการได้เป็นระยะเวลานานด้วย

๕.๗.๒ การปฏิบัติการกิจการพลเรือนของหน่วยรบพิเศษ

ความสำเร็จของการปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษ ขึ้นอยู่กับการสนับสนุนของประชาชนในพื้นที่ปฏิบัติการ หากขาดการสนับสนุนของประชาชนแล้ว การกิจของหน่วยรบพิเศษอาจจะไม่ประสบความสำเร็จ เพราะฉะนั้นกิจกรรมใดๆ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อประชาชน ควรได้มีการพิจารณาอย่างรอบคอบ

การปฏิบัติการกิจการพลเรือนของหน่วยรบพิเศษ เป็นการดำเนินงานทั้งปวงของหน่วยรบพิเศษที่เกี่ยวข้อง หรือสัมพันธ์กับส่วนราชการพลเรือน ประชาชน และทรัพยากร ในพื้นที่ปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษ ทั้งในยามปกติและในยามสงคราม เพื่อให้บรรลุภารกิจของหน่วยรบพิเศษ ในการปฏิบัติการกิจการพลเรือนนั้น ผู้ปฏิบัติจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ อีกทั้งจะต้องมีความรอบรู้เกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา รวมทั้ง วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ที่มีอิทธิพล หรือผลกระทบต่อการปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษ

ขอบเขตการดำเนินงานของการปฏิบัติการพลเรือนนั้น ครอบคลุมถึงการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการปกครอง การเศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา ในพื้นที่ปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

๑. การเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาชน เพื่อให้ประชาชนให้ความร่วมมือในการสนับสนุนหน่วยรบพิเศษ
๒. การส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติของส่วนราชการพลเรือน
๓. การประสานงานกับองค์กร หรือส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อไม่ให้ประชาชนกีดขวางการปฏิบัติของหน่วยรบพิเศษ
๔. การสนับสนุนการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
๕. การพัฒนาพลังประชาชน
๖. การควบคุม และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ปฏิบัติการ
๗. การปกครองดินแดนที่ได้จากการเข้ายึดครอง

๕.๘ กิจกรรมพิเศษอื่นๆ (Special Activities)

นอกจากภารกิจหลัก ๗ ประการ ดังกล่าวแล้ว หน่วยรบพิเศษจะต้องดำเนินกิจกรรมพิเศษอื่นด้วยกิจกรรมดังกล่าว ประกอบด้วย ความช่วยเหลือในการรักษาความปลอดภัย ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม การป้องกันการก่อการร้าย และกิจกรรมการรักษา

ความปลอดภัยอื่นๆ การต่อต้านและปราบปรามการค้ายาเสพติด การค้นหาและกู้ภัย การลง
การสาริต และการแสดงพลังอำนาจกำลังรบ

หน่วยรบพิเศษจะปฏิบัติการ หรือให้การสนับสนุนกิจกรรมพิเศษอื่นๆ
ด้วยการใช้ขีดความสามารถประจำตัวในการปฏิบัติงานตามภารกิจขั้นต้นดังกล่าว ผู้บังคับหน่วย
รบพิเศษจะต้องคาดการณ์ล่วงหน้าต่อความต้องการ และประกันให้ได้ว่าหน่วยของตนสามารถ
เตรียมการหรือดำเนินงานตามกิจกรรมได้ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะมีองค์กรและหน่วยงานที่
รับผิดชอบอยู่แล้ว และหน่วยรบพิเศษได้ใช้ขีดความสามารถเข้าสนับสนุนหรือเสริมกิจกรรม
ดังกล่าว จึงเรียกว่ากิจกรรมคู่ขนานซึ่งมีดังนี้

๕.๘.๑ ความช่วยเหลือในการรักษาความปลอดภัย (Security Assistance /SA) บทบาทขั้นต้นของหน่วยรบพิเศษในกิจกรรมนี้ก็คือ การจัดชุดฝึกอบรม
เคลื่อนที่ และรูปแบบการช่วยเหลือในการฝึกอบรมเคลื่อนที่อื่นๆ

๕.๘.๒ การช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรม (Humanitarian Assistance /HA) กิจกรรมนี้เป็นทั้งการปฏิบัติทางทหารและการปฏิบัติการของความเมตตาต่อ
มนุษยชาติ กิจกรรมดังกล่าวดังกล่าวจะประกอบด้วย การบรรเทาทุกข์จากภัยพิบัติ การ
ส่งกลับผู้ที่ไม่ใช่ กำลังรบ และสนับสนุนต่อการจัดตั้งถิ่นฐานใหม่ของพลเรือนผู้พลัดถิ่น หน่วย
รบพิเศษมีความเหมาะสมเป็นอย่างมากที่จะปฏิบัติงานตามกิจกรรมนี้ในพื้นที่ห่างไกล โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งในสภาพแวดล้อมของความขัดแย้ง การมีส่วนร่วมของหน่วยรบพิเศษทุกหน่วยใน
กิจกรรมดังกล่าวนี้ ต้องการความร่วมมือในการประสานการปฏิบัติระหว่างองค์กรต่าง ๆ อย่าง
แน่นชัดโดยใกล้ชิด

**๕.๘.๓ การป้องกันการก่อการร้ายและกิจกรรมการรักษาความ
ปลอดภัยอื่นๆ (Antiterrorism and Other Security Activities)** กิจกรรมนี้จะประกัน
ความปลอดภัยทางกายภาพต่อบุคคลสำคัญ สิ่งอำนวยความสะดวก และเหตุการณ์ที่ยอมรับได้
ตามมาตรฐานของการรักษาความปลอดภัย ในการตอบสนองความต้องการของหน่วยงานและ
องค์กรของรัฐบาลต่างๆ นั้น หน่วยรบพิเศษสามารถดำเนินการฝึกอบรม และให้คำแนะนำวิธีการ
ที่จะลดความล่าช้าต่ออันตราย อันเกิดจากผู้ก่อการร้ายหรือภัยคุกคามจากศัตรูอื่น ชุด
ปฏิบัติการรบพิเศษจะใช้ความชำนาญการของการสงครามนอกแบบเพื่อคาดคะเนเกี่ยวกับกิจกรรม
ของศัตรู และประเมินค่าระบบรักษาความปลอดภัยที่ดำรงอยู่ เมื่อได้รับคำสั่ง ขีดความสามารถ
ของหน่วยรบพิเศษนั้น จะสามารถ ขยายผลไปสู่การรักษาความปลอดภัยต่อบุคคล และเหตุการณ์
ได้อย่างจริงจังด้วย

๕.๘.๔ การป้องกันและปราบปรามการค้ายาเสพติด (Counter Narcotics) กิจกรรมนี้เป็นมาตรการที่กระทำเพื่อแยกสลาย ครอบงำ ชัดขวาง และโจมตีต่อกิจกรรมการค้ายาเสพติดที่ผิดกฎหมาย ระดับความรุนแรงของการค้ายาเสพติด ได้บีบบังคับให้มีการใช้กำลังทหาร และกึ่งทหาร เพื่อดำเนินการป้องกันและปราบปรามการค้ายาเสพติดดังกล่าวที่เพิ่มมากยิ่งขึ้น บทบาทขั้นต้นของหน่วยรบพิเศษในกิจกรรมระหว่างองค์กร ก็เพื่อสนับสนุนความพยายามของรัฐบาลและประเทศเจ้าบ้าน ชุดปฏิบัติการรบพิเศษอาจได้รับคำสั่งให้จัดชุดครุฝึกภายในพื้นที่เป้าหมายและนอกเหนือพื้นที่เป้าหมาย เพื่อฝึกอบรมต่อกำลังรบของรัฐบาลและรัฐบาลประเทศเจ้าบ้าน ที่ปรึกษาของหน่วยรบพิเศษอาจให้คำแนะนำต่อฝ่ายอำนาจการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนี้ในด้านการวางแผน การจัดตั้ง การปฏิบัติการโดยใช้กำลังขนาดใหญ่ และในห้วงระยะเวลายาวนาน อย่างไรก็ตาม หากไม่มีข้อจำกัดทางด้านกฎหมายและนโยบาย ที่ปรึกษาของหน่วยรบพิเศษอาจเข้าร่วมปฏิบัติงานกับกำลังป้องกันและปราบปรามการค้ายาเสพติดในการปฏิบัติการจริงๆ ก็ได้

๕.๘.๕ การค้นหาและกู้ภัย (Search and Rescue /SAR) หน่วยรบพิเศษสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินการค้นหาและกู้ภัยในระดับยุทธบริเวณ กิจกรรมดังกล่าวมีภารกิจที่จะต้องกำหนดที่ตั้ง ค้นหา และเก็บรักษาไว้ซึ่งการควบคุมบุคคล หรือสิ่งอุปกรณ์ที่ได้รับการกำหนดไว้แล้วของฝ่ายเดียวกัน ซึ่งอยู่โดดเดี่ยวและได้รับการคุกคามภายในพื้นที่ล่อแหลมต่ออันตราย พื้นที่ที่เข้าถึงยากได้ และพื้นที่ช่วงชิง หน่วยรบพิเศษจะมุ่งเน้นต่อสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ ความล่อแหลมทางการเมือง สภาพแวดล้อมที่อยู่ห่างไกลและเป็นภัยอันตราย สถานการณ์ดังกล่าวอาจจะเกิดได้จากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การปฏิบัติการทางทหาร เหตุการณ์ตามโอกาสหรืออุบัติเหตุทางเครื่องยนต์ กลไก เมื่อได้รับคำสั่ง หน่วยรบพิเศษจะปฏิบัติการกิจค้นหาและกู้ภัย และ/หรือค้นหาและกู้ภัยทางทหาร โดยใช้ขีดความสามารถที่เกี่ยวข้องที่มีอยู่เป็นประจำแล้ว

๕.๘.๖ การปฏิบัติการลวง (Deception Operations) หน่วยรบพิเศษสามารถให้การสนับสนุนและขยายผลต่อแผนการลวงในระดับชาติ และยุทธบริเวณ การปฏิบัติการลวงของหน่วยรบพิเศษอาจจะบิดเบือนหรือให้ข้อมูลที่เป็นเท็จ เพื่อโน้มน้าวให้รัฐบาลต่างประเทศ หรือกลุ่มประเทศต่างๆ ตอบโต้ และ/หรือตอบสนองต่อผลประโยชน์ของรัฐบาลของฝ่ายเรา การปฏิบัติการดังกล่าวนี้ยังขยายผลไปสู่การปฏิบัติการเพื่อรักษาความปลอดภัยของฝ่ายเดียวกัน หน่วยรบพิเศษอาจปฏิบัติการลวงในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของภารกิจอื่นๆ หรือในเนื้อหาแห่งภารกิจของตน เมื่อมีความเป็นไปได้บทบาทในการลวงของหน่วยรบพิเศษที่จะได้ผลมากขึ้นนั้นจะต้องมีการปฏิบัติการพิเศษอื่นๆ ประกอบด้วย

๕.๘.๗ การสาธิต และการแสดงพลังอำนาจกำลังรบ

(Demonstrations and Shows of Force) การปฏิบัติดังกล่าวเป็นการสาธิต หรือการ แสดงออกโดยเปิดเผย เจตนาเพื่อแสดงอิทธิพลต่อรัฐบาลประเทศอื่นๆ หรือกลุ่มการเมืองอื่นๆ เพื่อให้เคารพและยอมรับต่อผลประโยชน์แห่งชาติของเรา หรือเพื่อใช้กำลังบีบบังคับตาม กฎหมายระหว่างประเทศ การปฏิบัติดังกล่าวอาจเกี่ยวกับการใช้กำลังทางทหารในเขตหน้า การฝึกผสมและการแนะนำ หรือการสรรสร้างกำลังทางทหารในภูมิภาค การปฏิบัติดังกล่าวนี้ มิได้หมายถึง การหลอกลวงต่อประเทศเป้าหมาย นอกจากนั้นยังอาจจะประสพกับการตอบโต้ของฝ่ายข้าศึก ดังนั้นหน่วย รบพิเศษจะต้องวางแผน และปฏิบัติการเพื่อต่อต้านกับการตอบโต้ จากฝ่ายข้าศึกด้วย หน่วยรบพิเศษมีความเหมาะสมต่อการปฏิบัติดังกล่าวนี้ เนื่องจากเป็นหน่วยที่มีขีดความสามารถทางยุทธศาสตร์นั่นเอง (กองทัพบก, หลักนิยม, ๒๕๕๐)

๖. สรุปหลักพื้นฐานการปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษ

หน่วยรบพิเศษมีความแตกต่างจากหน่วยรบตามแบบทั้งในแง่คุณลักษณะ การกิจ ขีดความสามารถ และบทบาทในการปฏิบัติงานที่สามารถปฏิบัติได้ในทุกสภาวะแวดล้อม ซึ่ง กล่าวโดยสรุปว่าการปฏิบัติการของหน่วยรบพิเศษที่เรียกโดยรวมว่าการปฏิบัติการพิเศษนั้นหมายถึง การกระทำของกำลังทหารและกึ่งทหาร ที่มีการจัด การฝึก และยุทธโศปกรณ์เป็นพิเศษหรือ โดยเฉพาะ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางทหาร ทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ หรือทางจิตวิทยา ด้วยวิธีการไม่ตามแบบในพื้นที่ของข้าศึก พื้นที่ที่ถูกยึดครอง หรือพื้นที่ที่มีความล่อแหลมทาง การเมือง โดยดำเนินการในยามสงบ ยามขัดแย้ง และยามสงคราม อย่างเป็นอิสระ หรือ ประสานกับการปฏิบัติการของกำลังตามแบบ การวางรูปแบบของการปฏิบัติการพิเศษ มักจะ เกิดขึ้นจากข้อพิจารณาในการแสดงนัยทางการเมือง การทหาร โดยจะต้องอาศัยเทคนิคของการอำพราง การปฏิบัติการลับ หรือการปฏิบัติการปกปิด และการมองภาพในระดับชาติ ตามปกติ แล้วการปฏิบัติการพิเศษจะแตกต่างจากการปฏิบัติการตามแบบในเรื่อง ระดับของการเสี่ยง เทคนิค ในการปฏิบัติการ วิธีการใช้ ความมีอิสระจากการสนับสนุนจากฝ่ายเดียวกันและการข่าวกรอง ในการปฏิบัติการ รวมทั้งการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับกองกำลังชาวพื้นเมืองอีกด้วย ดังนั้นการ พิจารณาใช้กำลังหน่วยรบพิเศษเข้าปฏิบัติการกิจใดก็ตาม หากมีความเข้าใจในบทบาท ขีด ความสามารถ และหลักพื้นฐานที่แท้จริงของหน่วยรบพิเศษแล้ว หน่วยรบพิเศษจะเป็นเครื่องมือ อันทรงประสิทธิภาพอย่างยิ่งของกองทัพรวมทั้งการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพด้วย

แนวความคิดการปฏิบัติการพิเศษในการป้องกันประเทศ

หลังยุคสงครามเย็นองค์การสหประชาชาติกลับมามีบทบาทที่เพิ่มขึ้นในการรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ทั้งนี้เพราะองค์การสหประชาชาติประกอบด้วยสมาชิกจำนวนมาก มีกฎเกณฑ์ต่างๆ เช่น กฎบัตรสหประชาชาติ สนธิสัญญาความมั่นคง ฯลฯ ซึ่งเป็นระเบียบ กฎเกณฑ์ ทางด้านความมั่นคงที่ประเทศสมาชิกยอมรับและยึดถือปฏิบัติตาม นอกจากนั้นองค์การสหประชาชาติ ยังมีกลไกในการแก้ไขปัญหาหรือลงโทษประเทศที่ฝ่าฝืนทั้งมาตรการโดยสันติวิธี และมาตรการในการใช้กำลัง เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ซึ่งการแก้ปัญหาภายในกัมพูชาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๒ ภายหลังจากเวียดนามนำกำลังเข้าบุกยึดครองก็เช่นกัน โดยฝ่ายที่สนับสนุนเขมรสามฝ่ายพยายามที่จะใช้กลไกขององค์การสหประชาชาติเข้ามาแก้ปัญหาตั้งแต่เริ่มแรก แต่ในทางปฏิบัติมักไม่เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมมากนัก เนื่องจากประเทศมหาอำนาจยังแบ่งฝ่ายสนับสนุนฝ่ายของตน ดังนั้น เมื่อหมดยุคสงครามเย็นสหภาพ โซเวียตล่มสลาย ความพยายามผลักดันแผนสันติภาพในกัมพูชาจึงเห็นผลขึ้นในที่สุด และมีพัฒนาการมาจนเป็นประเทศกัมพูชาที่มีเสถียรภาพ ภายใต้อำนาจของ สมเด็จฮุน เซน นายกรัฐมนตรี และเป็นหนึ่งในสมาชิกประเทศองค์การเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน ดังเช่นในปัจจุบัน การปฏิบัติการพิเศษของหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ในปัจจุบันกองทัพบกได้กำหนดบทบาทภารกิจและแนวความคิดในการปฏิบัติการพิเศษ ซึ่งระบุอยู่ในแผนป้องกันประเทศ(แผนกษัตริย์ศึก) , แผนเผชิญเหตุด้านกัมพูชา(แผนจักรพงษ์ภูวนาท) , และแผนป้องกันชายแดนประจำปี(แผนไทยเสรี) ซึ่งแผนทั้งสามได้กำหนดคุณสมบัติฐานของปัญหาในระดับที่แตกต่างกันหรืออาจกล่าวอีกอย่างหนึ่งคือเป็นการกำหนดบทบาทและภารกิจของหน่วยรบพิเศษในยามสงคราม , ยามขัดแย้ง และยามปกตินั่นเอง

๑. การปฏิบัติการพิเศษในยามสงครามตามแผนป้องกันประเทศด้านตะวันออก

การปฏิบัติการพิเศษของหน่วยรบพิเศษในสภาวะสงคราม ในทิศทางด้านกัมพูชา จะเป็นไปตามแผนป้องกันประเทศของกองทัพไทยซึ่งปัจจุบันคือแผนกษัตริย์ศึก ซึ่งกำหนดภารกิจไว้ดังนี้ “ นสศ.ปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่บริเวณแนวชายแดนและพื้นที่ระวางป้องกันในทิศทางด้านตะวันออก ตั้งแต่ยามปกติเพื่อลดศักยภาพในการทำสงครามของฝ่ายตรงข้าม และเพิ่มศักยภาพ/สนับสนุนการป้องกันประเทศตามแผนของกำลังรบตามแบบของฝ่ายเรา”

โดย ผบ.นสศ.ได้กำหนดเจตนารมณ์ว่า “นสศ.ปฏิบัติการป้องกันประเทศจากการรุกรานด้วยการ ปฏิบัติการพิเศษ ในบริเวณชายแดนและพื้นที่ระวางป้องกัน เพื่อลดศักยภาพในการรุกรานของ ฝ่ายตรงข้ามและสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารของฝ่ายเรา โดยมุ่งเน้นการ

ปฏิบัติตามมาตรการอ้อมกำลังทางยุทธศาสตร์ โดยการปฏิบัติการสงครามนอกแบบ การปฏิบัติการโดยตรง การลาดตระเวนพิเศษ การปฏิบัติการจิตวิทยาและกิจการพลเรือน การปฏิบัติการพิเศษร่วม เพื่อสนับสนุนกำลังทางบก เรือ อากาศ ในการยึดภูมิประเทศสำคัญที่เกื้อกูลต่อชัยชนะ หรือทำลายกำลังฝ่ายตรงข้ามที่ยังมีขีดความสามารถในการคุกคามต่อฝ่ายเราในดินแดนของ ฝ่ายตรงข้าม ผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการ กำลังฝ่ายตรงข้ามถูกผลักดันออกนอกประเทศ กำลังฝ่ายเราสามารถสถาปนาแนวชายแดนทางบกและควบคุมภูมิประเทศสำคัญในดินแดนของฝ่ายตรงข้ามเพื่อใช้เป็นเงื่อนไขในการเจรจาต่อรอง ทางการเมืองในระดับรัฐบาลได้ต่อไป” และกำหนดกลยุทธ์ แบ่งการปฏิบัติเป็น ๓ ขั้นตอนได้แก่

ขั้นที่ ๑ ขั้นปกติ (ปฏิบัติตั้งแต่ปัจจุบันจนถึง วัน ค.)

๑. ปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่รับผิดชอบ ด้วยการจัดทำข้อมูลพื้นที่ปฏิบัติการ, การพัฒนาระบบแจ้งเตือนทางยุทธศาสตร์ เพื่อให้ทราบเจตนาที่แท้จริงของฝ่ายตรงข้าม และแจ้งเตือนการปฏิบัติของฝ่ายตรงข้ามแต่เนิ่น

๒. เตรียมแผนการปฏิบัติการสงครามนอกแบบในประเทศเป้าหมาย เพื่อลดศักยภาพในการรุกรานของฝ่ายตรงข้ามและสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารของฝ่ายเรา

๓. ประสานการปฏิบัติกับ ทก.๑, ทก.๒, ทก.๓ และ ทก.๔ ภายใต้การอำนวยการกำกับดูแลของ สปก.ทบ. โดยหลีกเลี่ยงผลกระทบอันพึงจะเกิดขึ้นต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และเตรียมการปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุ ทบ.

ขั้นที่ ๒ ขั้นตอบโต้ (ปฏิบัติตั้งแต่ วัน ค.)

๑. จัดตั้ง จก.ปพ.ร่วม

๒. รับมอบ ๑ หน่วยบินเฉพาะกิจ ทบ.จาก ศบป., ๒ ชปพ.จาก นสร.กร. และ ๑ ร้อยปพ.จก.จาก กรม ปพ.อย.บขอ. ตามการจัดเฉพาะกิจขึ้นควบคุมทางยุทธการกับ จก.ปพ.ร่วม ใน วัน ร. ปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่การรบและพื้นที่เขตหลังของฝ่ายตรงข้าม เพื่อทำลายศักยภาพการทำสงครามของข้าศึก และสนับสนุนกำลังรบตามแบบในการผลักดันฝ่ายตรงข้ามให้ออก นอกเขตแดนไทย โดยใช้กำลังหน่วยรบพิเศษและกำลังตัวแทนที่จัดตั้งไว้ มุ่งเน้นปฏิบัติการสงครามนอกแบบ

๓. ปฏิบัติการข่าวสาร เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ปฏิบัติการสนับสนุนฝ่ายเราและลดขวัญกำลังใจในการรุกรานของกำลังฝ่ายตรงข้าม

๔. เตรียมส่งมอบ จก.ปพ.ร่วม ขึ้นควบคุมทางยุทธการกับ บก.ทท. เมื่อสั่ง

๕. อำนวยการ ประสานงาน ควบคุม/อำนวยการยุทธ์ต่อกำลังที่ปฏิบัติงานตามแผนเผชิญเหตุของหน่วย และสนับสนุนการปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุของ กกล.ป้องกันชายแดน และแผนเผชิญเหตุของ ทบ.

ขั้นที่ ๓ ขั้นป้องกันประเทศ (ปฏิบัติตั้งแต่ วัน ป.)

๑. จก.ปพ.ร่วม ขึ้นควบคุมทางยุทธการกับ ทท.เมื่อสั่ง

๒. ดำเนินการเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการรักษาความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศตามที่ได้รับมอบหมาย ทั้งทางยุทธศาสตร์และยุทธวิธี ปฏิบัติการสงครามนอกแบบอย่างเต็มขนาด โดยใช้ขบวนการปฏิบัติการทางทหาร เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการ ทั้งหมดให้แก่กำลังฝ่ายเราในการรุกออกนอกประเทศ

๓. ปฏิบัติการพิเศษร่วม เพื่อสนับสนุนกำลังรบทางบก เรือ อากาศ ในการยึดภูมิประเทศที่สำคัญที่เกื้อกูลต่อชัยชนะ หรือการทำลายกำลังฝ่ายตรงข้ามที่ยังมีขีดความสามารถในการคุกคามต่อฝ่ายเราในดินแดนของฝ่ายตรงข้าม

๔. ปฏิบัติการพิเศษอื่น ๆ เมื่อสั่ง

ซึ่งแผนป้องกันประเทศด้านตะวันออกหรือแผนกษัตริย์ศึกนี้ได้กำหนดแนวความคิดในการปฏิบัติการพิเศษในรูปแบบของงานโครงการได้แก่ โครงการด้านการข่าว , โครงการด้านการทหาร และโครงการป้องกันประเทศทางยุทธศาสตร์ ซึ่งแต่ละโครงการมีสาระสำคัญดังนี้

๑.๑ โครงการปฏิบัติงานด้านการข่าว

๑.๑.๑ รวบรวมข่าวสารจากแหล่งข่าวเปิด เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการวิเคราะห์ และประเมินค่าพลังอำนาจของประเทศเป้าหมาย ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา และการทหาร สำหรับใช้เป็นข้อมูลในการตกลงใจของหน่วยเหนือสนับสนุนหน่วยกำลังรบตามแบบ และใช้เป็นพื้นฐานของการทำงานโครงการอื่นๆ และเพื่อเป็นข้อมูลที่ใช้ยืนยันข้อมูลข่าวสารที่ได้จากตัวแทน และแหล่งข่าวอื่นๆ

๑.๑.๒ งานต่อต้านข่าวกรอง เพื่อพิสูจน์ทราบข่าวงานขององค์การลับประเทศเป้าหมาย และขัดขวางการปฏิบัติขององค์การดังกล่าว ลดและทำลายประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านข่าวของประเทศเป้าหมาย

๑.๑.๓ งานจัดทำข้อมูลเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ เพื่อรวบรวม และจัดทำระบบข้อมูลเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ในพื้นที่ประเทศเป้าหมาย ให้เกิดความสมบูรณ์ และทันสมัย ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผน และข่าวการปฏิบัติการลับต่าง ๆ ตั้งแต่ยามปกติ

๑.๑.๔ งานจัดทำเอกสารข้อมูลประวัติบุคคลสำคัญ เพื่อรวบรวมข้อมูลบุคคลเป้าหมาย สำหรับใช้เป็นพื้นฐานในการวางแผนปฏิบัติการลับต่อเป้าหมาย ทั้งในแง่ของการประสานประโยชน์ และกดดันหรือบังคับวิถีที่ต้องการ

๑.๑.๕ งานจัดทำเอกสารข้อมูลพื้นที่ปฏิบัติการ เพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นที่ปฏิบัติการ สำหรับใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำข้อมูลจัดเตรียมสนามรบด้านการข่าวให้กับกองทัพอากาศที่ ๑, ๒ และ ๓ ที่จะรองรับการปฏิบัติการทางทหาร ตามแผนเผชิญเหตุและแผนป้องกันประเทศ

๑.๑.๖ ปรับปรุงและวิเคราะห์ทำเนียบกำลังรบ เพื่อรวบรวม และปรับปรุงข้อมูลทำเนียบกำลังรบ เป็นฐานข้อมูลที่สมบูรณ์ สามารถสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหาร ของหน่วยรบตามแบบ และหน่วยรบพิเศษ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๑.๗ งานรวบรวมข่าวสารจากการปฏิบัติการลับ จัดตั้งข่ายเฝ้าตรวจ และแจ้งเตือนบริเวณพื้นที่ตามแนวชายแดน และพื้นที่ระวางป้องกัน เพื่อติดตามรวบรวมข่าวสารความเคลื่อนไหว ต่าง ๆ ในพื้นที่ภายในกัมพูชา/สปป.ลาว และพื้นที่ตามแนวชายแดนทั้งในแง่ยุทธศาสตร์ และยุทธวิธีที่อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยและความมั่นคงของประเทศ และประชาชนตามแนวชายแดน หรืออาจเป็นภัยคุกคามทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ให้ครอบคลุมพื้นที่ปฏิบัติการ และสามารถสนองตอบ และสนับสนุนต่อความต้องการข่าวสารของหน่วยเหนือ และหน่วยกำลังรบตามแบบในพื้นที่ได้

๑.๒ โครงการปฏิบัติงานด้านการทหาร

๑.๒.๑ ดำรงการพบปะและพัฒนาสัมพันธ์กับกำลัง และกลุ่มพลังมวลชน ชาวกัมพูชา/สปป.ลาว ที่เป็นปรปักษ์กับรัฐบาลฯ ที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดน/พื้นที่ระวางป้องกัน เพื่อพัฒนา จัดตั้ง และเสริมสร้างกำลังกองโจรให้สามารถช่วยเหลือสนับสนุนงานของหน่วยรบพิเศษในการปฏิบัติการพิเศษ โดยเฉพาะการปฏิบัติการสงครามนอกแบบบริเวณพื้นที่ชายแดน และในพื้นที่ระวางป้องกัน

๑.๒.๒ งานจัดเตรียมข่ายปฏิบัติการพิเศษ(ข่ายการก่อวินาศกรรม, ข่ายการลี้ดลอบหลบหนี, ข่ายการส่งกำลังบำรุง, ข่ายการแทรกซึม) เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติของ ร้อย.รพ.ศ.เตรียมพร้อม และ จก.ปพ.ร่วม ในการปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุและแผนป้องกันประเทศ ตั้งแต่ยามปกติ

๑.๒.๓ งานเตรียมแก้ปัญหาเฉพาะบริเวณ จัดเตรียมแผนเผชิญเหตุ และแผนป้องกันประเทศ เพื่อให้เกิดความพร้อมในการสนับสนุนกำลังรบตามแบบในการปฏิบัติการในการแก้ปัญหาเฉพาะบริเวณ และการปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุต่าง ๆ หรือแผนป้องกันประเทศ

๑.๓ โครงการป้องกันประเทศทางยุทธศาสตร์

๑.๓.๑ ปฏิบัติการทางการเมือง เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเป้าหมาย

บุคคลสำคัญทางการเมืองของ รัฐบาล กพข./สปป.ลาว รวมทั้งกลุ่มการเมืองอื่น ๆ ให้มีท่าทีและทัศนคติที่ดีต่อประเทศไทย ชี้นำหรือเสนอแนะให้เป้าหมายดำเนินนโยบายทางการเมืองที่เป็นประโยชน์แก่คู่ต่อประเทศไทย จัดตั้งกลุ่มการเมืองที่มีเจตนาใจเกื้อกูล ส่งเสริมการปฏิบัติการพิเศษของฝ่ายเราโดยใช้วิธีการดำเนินการทางลับเพื่อมิให้มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ, เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชาชนไทย กับประชาชน กพข./ประชาชนไทย กับประชาชน สปป.ลาว ทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับภูมิภาค โดยการปฏิบัติการจิตวิทยา และการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งกิจกรรมทางศาสนาวัฒนธรรมประเพณี การศึกษา กีฬา และอื่นๆ, ติดตามรวบรวมข้อมูลทางด้านสังคมจิตวิทยา และเจตนาใจของพื้นที่เป้าหมาย เพื่อใช้ในการปรับปรุงแผนงานด้านการปฏิบัติการจิตวิทยาและการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง, เพื่อสร้างความผูกพันช่วยเหลือ/ให้การสนับสนุนหมู่ประชาชนเชื้อสายไทยใน กพข. ให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ตามสมควร และยังมีความรู้สึกผูกพันว่าเป็นคนไทย สามารถให้การสนับสนุนการปฏิบัติในโครงการของหน่วยตามความเหมาะสม

๑.๓.๒ ปฏิบัติการจิตวิทยา และประชาสัมพันธ์ เพื่อปฏิบัติการจิตวิทยาต่อ

กลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม ให้มีความนิยมชมชอบประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น โดยใช้ศักยภาพที่สูงกว่าของไทย เช่น การเกษตรกรรม การศึกษาอบรมและการกีฬา เป็นสื่อ นำ, เปลี่ยนแปลงท่าทีทัศนคติ กลุ่มเป้าหมายที่เป็นปฏิปักษ์กับประเทศไทยให้กลับเป็นมิตร โดยใช้การปฏิบัติการจิตวิทยาต่อเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง, รวบรวมข้อมูลและเจตนาใจทางสังคมจิตวิทยาในพื้นที่เป้าหมายจากกลุ่มเป้าหมายทุกระดับเพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผนงานและการปฏิบัติการพิเศษของหน่วยในอนาคต, เผยแพร่ข่าวสาร นโยบายของประเทศไทยต่อกัมพูชา และ สปป.ลาว ในฐานะประเทศเพื่อนบ้านที่ดี มีความใกล้ชิดกันทั้งทางด้านประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อให้รัฐบาล/ปชช. กัมพูชา และ สปป.ลาว ลดความหวาดระแวงต่อนโยบายของประเทศไทย

๑.๓.๓ ส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา เพื่อสร้างความรู้สึกร่วม

เจ้าหน้าที่รัฐฯ ผู้นำหน่วยทหาร ผู้นำชุมชน และ ปชช.ไทยกับ ปชช.กัมพูชาและ ปชช.สปป.ลาว ตามแนวชายแดน เป็นชนชาติที่ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม ศาสนา เดียวกันมาตั้งแต่อดีตอันจะเป็นสื่อ นำไปสู่การลดเจตนาใจความหวาดระแวงที่มีต่อกัน, กระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายโดยมุ่งเน้น ปชช. และ จนท.ระดับท้องถิ่น ไทย กัมพูชา และ สปป.ลาว สำนึกถึงความสำคัญ และมีกิจกรรมร่วม อันจะช่วยให้ลดปัญหาความขัดแย้งในระดับท้องถิ่น

๑.๓.๔ ช่วยเหลือสนับสนุนประชาชนเชื้อสายไทย เพื่อสร้างความผูกพันในหมู่ประชาชนเชื้อสายไทยในกัมพูชาและ สปป.ลาว กับประเทศไทยให้มากขึ้น, สนับสนุน และช่วยเหลือประชาชนเชื้อสายไทยในกัมพูชาและ สปป.ลาว ให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ตามสมควร และสามารถให้การสนับสนุนการปฏิบัติในโครงการของหน่วยตามความเหมาะสม(หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ, แผนป้องกันประเทศ, ๒๕๕๒)

๒. การปฏิบัติการพิเศษในยามขัดแย้งตามแผนเผชิญเหตุด้านกัมพูชา

การปฏิบัติการพิเศษของหน่วยรบพิเศษในสภาวะเกิดความขัดแย้งในทิศทางด้านกัมพูชา จะเป็นไปตามแผนการใช้กำลังตอบโต้ตามแผนป้องกันประเทศซึ่งเป็นแผนเผชิญเหตุของกองทัพบก ซึ่งมุ่งปฏิบัติเพื่อคลี่คลายความขัดแย้งที่ถึงขั้นการใช้กำลังทำการรบเฉพาะบริเวณ ซึ่งกำหนดภารกิจสำหรับหน่วยรบพิเศษไว้ดังนี้ “นสศ.ปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ระวังป้องกันเพื่อลดศักยภาพในการทำสงครามของฝ่ายตรงข้ามสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของ ทก.๑ หรือ ทก.๒ เมื่อสั่ง”

โดย ผบ.นสศ.ได้กำหนดเจตนารมณ์ว่า” ต้องการให้การปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ระวังป้องกัน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตั้งแต่ยามปกติ โดยมุ่งเน้นการแจ้งเตือนภัยทางยุทธศาสตร์และยุทธวิธี การมีความพร้อมของตัวแทน ข่ายปฏิบัติการ และข้อมูลพื้นที่ปฏิบัติการ เพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่าฝ่ายเราสามารถจะลดศักยภาพในการทำสงครามของฝ่ายตรงข้ามลงได้ในห้วงเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ในการปฏิบัติจะต้องให้ความสำคัญในการปกปิด การลวง และการรักษาความลับในทุกขั้นตอนการปฏิบัติ ผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการ คือสามารถลดศักยภาพในการทำสงครามของฝ่ายตรงข้ามลงได้ในห้วงเวลาที่กำหนด” ซึ่งได้กำหนดกลยุทธ์ในการปฏิบัติการโดยตรงและก่อวินาศกรรมต่อเป้าหมายตามบัญชีเป้าหมายยุทธศาสตร์และเป้าหมายตามเหตุการณ์ ในพื้นที่ระวังป้องกัน โดยแบ่งขั้นการปฏิบัติออกเป็น ๒ ขั้นคือ

ขั้นที่ ๑ ขั้นเตรียมการ : เป็นการปฏิบัติตั้งแต่ยามปกติ ตามแนวความคิดในการสถาปนาความมั่นคงตามแนวชายแดน ตามพันธกิจ ๔ ประการของกองทัพบกโดย สปก.นสศ.ปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ระวังป้องกันพร้อมทั้งสนับสนุนการเฝ้าตรวจและป้องกันชายแดน, การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน และการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยปฏิบัติตามแผนยุทธการ ๑/๑(ไทยเสรี) คือ

๑.ปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ระวังป้องกัน เน้นการรวบรวมข้อมูลข่าวสารเพื่อการแจ้งเตือนทางยุทธศาสตร์ ยุทธวิธี เตรียมความพร้อมของข้อมูลเป้าหมาย จัดเตรียมตัวแทนและข่ายปฏิบัติการเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการรุกออกนอกประเทศของฝ่ายเรา

๒. จัดกำลัง ๑ ร้อย.รพศ. และ ๑ ร้อย.จ. เป็นหน่วยเตรียมพร้อม สนับสนุน ทบ. เมื่อสั่ง

ขั้นที่ ๒ ขั้นปฏิบัติการ : เป็นการปฏิบัติเมื่อฝ่ายตรงข้ามยังคงดำรงการรุกล้ำเขตแดนไทย ซึ่ง ทบ.จะสั่งใช้หน่วยพร้อมรบเคลื่อนที่เร็วของ ทบ. และ/หรือ กรม ร.นค. ของ ทบ. ให้เข้าสกัดกั้น ผลักดัน ทำลายกำลังข้าศึก ออกจากเขตแดนไทย และเตรียมรุกออกนอกประเทศ บิดหรือควบคุมภูมิประเทศสำคัญบริเวณแนวชายแดน เพื่อให้ได้เปรียบทางยุทธวิธี และการต่อรองทางการเมือง รวมทั้งเพื่อให้เกื้อกูลต่อการปฏิบัติตามแผนป้องกันประเทศ โดยใช้กำลัง นค.ปพ. เป็นความพยายามหลักในการลดศักยภาพการทำสงครามของฝ่ายตรงข้าม ด้วยการ.-

๑. จัดหน่วยเฉพาะกิจปฏิบัติการพิเศษ(นค.ปพ.) ประกอบด้วย ๒ ร้อย.รพศ., ๑ ร้อย.จ., ๑ มว.ปพ., ๑ มว.ปจว.นค. และ ๑ ชุดสื่อสารทางยุทธวิธี พร้อม ณ ที่ตั้งปกติ เพื่อขยายผลการปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ระวังป้องกันและสนับสนุนภารกิจของ ทบ.๑ หรือ ทบ.๒ เมื่อสั่ง

๒. จัดกำลัง ร้อย.รพศ. และ ร้อย.จ. ปฏิบัติการโดยตรงต่อเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ตามบัญชาเป้าหมาย และข่าวก่อวินาศกรรมของ บกควบคุม ๑ รวมทั้งปฏิบัติการรบกวนขัดขวาง และจำกัดเสรี ในการใช้เส้นทางในพื้นที่ส่วนหลังของฝ่ายตรงข้าม สนับสนุนการปฏิบัติของ ทบ.๑ หรือ ทบ.๒ เมื่อสั่ง(กองทัพบก, แผนเผชิญเหตุ, ๒๕๕๒)

๓. การปฏิบัติการพิเศษในยามสงบตามแผนป้องกันชายแดน

การปฏิบัติการพิเศษของหน่วยรบพิเศษในสภาวะปกติ ในทิศทางด้านกัมพูชา จะเป็นไปตามแผนป้องกันชายแดนประจำปีของกองทัพบกซึ่งปัจจุบันคือแผนยุทธการที่๑/๑(ไทยเสรี) ซึ่งกำหนดภารกิจไว้ดังนี้ “ศปก.นสศ. ปฏิบัติการพิเศษในกรอบภารกิจ ปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ระวังป้องกัน และพื้นที่การรบ ในห้วงระยะเวลา๑ ปีโดยวางแผนปีต่อไปเพื่อสถาปนาความมั่นคงตามแนวชายแดน สนับสนุนการปฏิบัติตามคำสั่งการป้องกันชายแดน แผนเผชิญเหตุ และแผนป้องกันประเทศของ ศปก.ทบ.”

ซึ่ง ผบ.ศปก. นสศ. ได้กำหนดเจตนารมณ์ว่า ต้องการให้การปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ ระวังป้องกัน และพื้นที่การรบ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์เพื่อให้บรรลุตามภารกิจที่ ทบ. กำหนด โดยมีมุ่งเน้นงานด้านการข่าว ซึ่งต้องรวดเร็วแน่นอนมีประสิทธิภาพ และสามารถแจ้งเตือนต่อสถานการณ์ต่างๆ ได้ทั้งทางยุทธศาสตร์และทางยุทธวิธี สำหรับงานปฏิบัติการ ต้องมีความพร้อมทั้งตัวแทน ข่ายงาน ข้อมูลพื้นที่ปฏิบัติการ เพื่อที่จะสนับสนุนการลดศักยภาพการทำสงคราม การตอบโต้ ผลักดันและทำลายกำลังฝ่ายตรงข้าม มิให้ขยาย พื้นที่ออกไป ณ เวลาที่ต้องการ ทั้งนี้จะต้องเคร่งครัด เรื่องการรักษาความปลอดภัย ทุกขั้นตอนของการปฏิบัติรวมทั้ง มิให้มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน ผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการคือ นสศ. สามารถตอบสนองภารกิจการป้องกันชายแดน

ของ ทบ. ประจำปีอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการแจ้งเตือนทางยุทธศาสตร์ ยุทธวิธี ได้อย่างถูกต้อง ชัดเจนทันเวลา และต่อเนื่อง มีตัวแทน ข้าราชการ ข้อมูลพื้นที่ปฏิบัติการ และกำลัง เตรียมพร้อมที่สามารถสนับสนุน สปก.ทบ. กำลังป้องกันชายแดน รวมทั้งการปฏิบัติการกิจพิเศษอื่นๆ ได้ตลอดเวลา

นสศ. จัดกำลังป้องกันชายแดนประจำปี ปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ระวังป้องกัน และพื้นที่ การรบ โดยการเตรียมการสงครามนอกแบบ, การปฏิบัติการด้านการข่าว เพื่อแจ้งเตือนทางยุทธศาสตร์, ดำเนินการ ปจว./ปชส. เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี กับประเทศเพื่อนบ้าน ตามแนวความคิดในการสถาปนาความมั่นคงตามแนวชายแดน เพื่อให้พื้นที่ชายแดนเกิดความมั่นคง และมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย โดยการสนธิกำลังทุกประเภทเข้าปฏิบัติการ ด้วยการจัดตั้ง สปก.นสศ. ควบคุมบังคับบัญชา อำนาจการ ประสานงาน กำกับดูแลต่อกำลังป้องกันชายแดนของ นสศ. และกำลังที่สนับสนุน สปก.ทก. รวมทั้งจัดตั้ง นปพ.รับผิดชอบปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ ระวังป้องกันทุกทิศทาง และมอบให้ พล.รพส.๑ จัดตั้ง **บก.ควบคุม ๑ รับผิดชอบปฏิบัติการพิเศษ ในพื้นที่ระวังป้องกัน ทิศทางด้าน กพข., สปป.ลาว บก.ควบคุม ๔ รับผิดชอบปฏิบัติการพิเศษ ในพื้นที่ระวังป้องกันทิศทางด้าน มข. และพื้นที่ภายใน จชต. บก.ควบคุม ๕ รับผิดชอบปฏิบัติการพิเศษ ในพื้นที่ระวังป้องกันทิศทาง ด้าน สพม. รวมทั้ง อำนาจการ กำกับดูแล และประสานการปฏิบัติชุดควบคุม ปจว./ปชส., ที่ปฏิบัติการกิจด้านการ ปจว./ปชส. สนับสนุน สปก.ทก. และเสริมงานในพื้นที่ระวังป้องกัน**

สถานการณ์ปัจจุบัน เมื่อพิจารณาถึงเจตนารมณ์ และขีดความสามารถของกัมพูชา แล้ว ยังถือว่าไม่เป็นภัยคุกคามต่อไทย แต่อาจจะมีปัญหา เรื่องเขตแดนโดยเฉพาะประเด็นปัญหา ปราสาทพระวิหาร, กลุ่มปราสาทตาเมือน และพื้นที่ บ.ป่าไร่ ที่อาจนำไปสู่การใช้กำลังดังเช่นที่ผ่านมาเมื่อ ก.พ.และ เม.ย.-พ.ค.๕๔ ก็เป็นไปได้ เพราะทั้งสองฝ่ายยังคงวางกำลังเผชิญหน้ากันตลอด แนวชายแดน และพร้อมที่จะปะทะกันได้ตลอดเวลา ส่วนปัญหาอื่นๆ เช่น การลักลอบนำสินค้าที่ ผิดกฎหมาย, การก่อการร้าย, การโจรกรรมข้ามแดน, แรงงานเถื่อน, การแพร่ระบาดของยาเสพติด และการนำเสนอข่าวสารของสื่อ หรือปัญหาการเคลื่อนไหวของกลุ่มการเมืองของไทย ที่อาจจะนำไปสู่ การกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รวมถึงผลประโยชน์ทับซ้อนทางทะเลที่ยังไม่มีการ เจรจาแบ่งปันกันอย่างลงตัว

ดังนั้นภารกิจของหน่วยรบพิเศษในฐานะเป็นหน่วยแจ้งเตือนทางยุทธศาสตร์ จึง จำเป็นต้องวางพื้นฐานการปฏิบัติการพิเศษตั้งแต่ยามปกติ โดยเน้นงานปฏิบัติการข่าว สนับสนุน ด้วยโครงการป้องกันประเทศทางยุทธศาสตร์ และโครงการปฏิบัติการทางทหาร เพื่อการแจ้งเตือนทางยุทธศาสตร์ เตรียมข้อมูลสำหรับการปฏิบัติการพิเศษของหน่วยรบพิเศษ สำหรับสนับสนุน

หน่วยรบตามแบบ ด้วยการใช้ตัวแทน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับประเทศกัมพูชาโดยมีวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติการดังนี้

๓.๑ ติดตามสถานการณ์ข่าวสารความเคลื่อนไหวในประเทศกัมพูชา เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบที่มีต่อประเทศไทย ทั้งทางยุทธศาสตร์ และยุทธวิธี ในปัจจุบันและอนาคต

๓.๒ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการเผชิญกับภัยคุกคามจากประเทศกัมพูชา ที่อาจจะเกิดขึ้น ได้จากความขัดแย้งใดๆ หรือจากภัยคุกคามที่ไม่เปิดเผย และภัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเทศกัมพูชา แต่ไม่ได้เกิดจากความมุ่งประสงค์ของประเทศกัมพูชา เช่น ภัยจากการก่อการร้ายสากลและ การแพร่ระบาดของยาเสพติด

๓.๓ เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชาชน เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐฯ ในประเทศไทยกับกัมพูชา ทั้งในระดับท้องถิ่น ภูมิภาค เพื่อลดความขัดแย้ง และความหวาดระแวงของประเทศกัมพูชา ให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติและมีไมตรีต่อกัน

การดำเนินการให้เน้นน้ำหนักงาน โครงการปฏิบัติการข่าวเป็นหลัก เสริมด้วยโครงการป้องกันประเทศทางยุทธศาสตร์ และโครงการปฏิบัติการทางทหาร ดำเนินการด้านการข่าว เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการแจ้งเตือนภัยทางยุทธศาสตร์ และยุทธวิธี ในลักษณะที่ไม่ให้เกิดความหวาดระแวงแก่ทุกฝ่าย โดยเน้นการรวบรวมข่าวสารที่เป็นภัยคุกคามตามลำดับความเร่งด่วน รวบรวมและจัดทำข้อมูลเพื่อรองรับแผนเผชิญเหตุ และเข้าปฏิบัติการพิเศษ เพื่อเตรียมการปฏิบัติการกิจของหน่วยรบพิเศษ รวมทั้งสนับสนุนกำลังรบตามแบบในการปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุ และแผนป้องกันประเทศ ตามลำดับความเร่งด่วนของแต่ละแผน จัดกำลังด้านการข่าว/ทางยุทธวิธี (ขนาดที่เหมาะสม) เพื่อแจ้งเตือน และตอบโต้การปฏิบัติทางทหารของทหารกัมพูชา โดยเฉพาะพื้นที่ปราสาทพระวิหาร ในลักษณะป้องกันตนเอง ขึ้นควบคุมทางยุทธการกับกองกำลังสุรนารี รวมทั้งเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ทุกด้านกับกัมพูชา ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม/จิตวิทยา ต่อประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกัมพูชา โดยประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุน เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชน ของทั้งสองประเทศมากยิ่งขึ้น(หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ, แผนป้องกันชายแดน, ๒๕๕๔)

๔. สรุปแนวความคิดการปฏิบัติการพิเศษในการป้องกันประเทศ

กองทัพไทยได้กำหนดแนวความคิดในการปฏิบัติการพิเศษในการป้องกันประเทศ กล่าวโดยสรุปคือ ปฏิบัติการป้องกันประเทศจากการรุกรานของข้าศึกด้วยการ ปฏิบัติการพิเศษ ในบริเวณชายแดนและพื้นที่ระวังป้องกัน เพื่อลดศักยภาพในการรุกรานของ ฝ่ายตรงข้ามและ

สนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารของฝ่ายเรา โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติตามมาตรการอ้อมกำลังทางยุทธศาสตร์ โดยการปฏิบัติการสงครามนอกแบบ การปฏิบัติการโดยตรง การลาดตระเวนพิเศษ การปฏิบัติการจิตวิทยาและกิจการพลเรือน การปฏิบัติการพิเศษร่วม เพื่อสนับสนุนกำลังทางบก เรือ อากาศ ในการยึดภูมิประเทศสำคัญที่เกื้อกูลต่อชัยชนะ หรือทำลายกำลังฝ่ายตรงข้ามที่ยังมีขีดความสามารถในการคุกคามต่อฝ่ายเรา ในดินแดนของ ฝ่ายตรงข้าม โดยมีผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการคือ กำลังฝ่ายตรงข้ามถูกผลักดันออกนอกประเทศ กำลังฝ่ายเราสามารถสถาปนาแนวชายแดนทางบกและควบคุมภูมิประเทศสำคัญในดินแดนของฝ่ายตรงข้าม เพื่อใช้เป็นเงื่อนไขในการเจรจาต่อรอง ทางการเมืองในระดับรัฐบาลได้ต่อไป

พิจารณาได้ว่าแนวความคิดในการป้องกันประเทศของกองทัพไทยนั้นมีเจตนาเพียงเพื่อป้องกันการถูกรุกรานเท่านั้น หากจะรุกออกนอกประเทศก็จะกระทำเท่าที่จำเป็นคือไม่เกินแนวจำกัดการรุกเพื่อให้เกิดผลในการเจรจาต่อไปเท่านั้น ดังนั้นการปฏิบัติการพิเศษเพื่อสนับสนุนแผนป้องกันประเทศของกองทัพไทยจึงมีกรอบแนวทางที่สอดคล้องกัน คือปฏิบัติการที่เพียงพอให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการป้องกันประเทศเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามการปฏิบัติการพิเศษนั้นเป็นการปฏิบัติการที่มีความมุ่งหมายในทางยุทธศาสตร์มากกว่าหวังผลในทางยุทธวิธี และมีการปฏิบัติการตั้งแต่ในยามปกติ ดังนั้นการรักษาสมดุลของการปฏิบัติการพิเศษให้สอดคล้องกับสถานะทางการเมืองระหว่างประเทศ นโยบายการป้องกันประเทศและผลประโยชน์แห่งชาติถือว่ามีความสำคัญยิ่ง

บทเรียนการปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ระวางป้องกันด้านกัมพูชา

ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างไทยและกัมพูชา มีเรื่องราวความเป็นมาที่ยาวนาน มีความสลับซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลงที่กลับไปกลับมาอยู่หลายครั้ง ทั้งเป็นมิตรและเป็นศัตรูต่อกัน บางช่วงเวลาก็ต้องร่วมมือกันต่อสู้กับศัตรูภายนอก บางช่วงเวลาก็กลายเป็นศัตรูคู่สงครามกันโดยตรง ด้วยความที่กัมพูชาเป็นประเทศเล็กที่มักตกอยู่ในอำนาจของประเทศใหญ่ไม่ว่าจะเป็น ฝรั่งเศส , สหรัฐอเมริกา ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างไทยและกัมพูชาจึงมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ซึ่งเอกสารวิจัยฉบับนี้จะศึกษาตั้งแต่ยุคที่กัมพูชาปกครองโดยนายพลลอนนอลในปี พ.ศ.๒๕๑๓ ซึ่งเป็นหัวที่กัมพูชาและไทย ตกอยู่ภายใต้ภัยคุกคามจากลัทธิคอมมิวนิสต์ และมีประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศมหาอำนาจค่ายเสรีประชาธิปไตยที่พยายามทุกวิถีทางที่ป้องกันการแพร่ขยายของลัทธิคอมมิวนิสต์ โดยการสนับสนุนรัฐบาลของนายพล

ลอนนอลให้ต่อสู้กับคอมมิวนิสต์ ซึ่งกองทัพไทยได้เข้าไปมีบทบาทในการสนับสนุนกัมพูชาในช่วงเวลาดังกล่าว เช่นกัน

๑. บทบาทของกองทัพไทยต่อประเทศกัมพูชา

ในปี พ.ศ.๒๕๑๓ กองทัพไทยเข้าไปมีบทบาทต่อประเทศกัมพูชาอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม โดยกองทัพไทยได้จัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาดูแลรับผิดชอบเป็นการเฉพาะใช้ชื่อว่า “ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพไทย ๓๑๕” หรือ สปก.ทบ.๓๑๕ เพื่อตอบสนองแนวนโยบายของกองทัพไทยต่อกัมพูชา โดยมุ่งเน้นไปในการสถาปนางานด้านการข่าวระยะใกล้และระยะไกลในทิศทางด้านกัมพูชาให้ได้ผลดียิ่งขึ้นในช่วงแรก และมีการปรับปรุงบทบาทภารกิจให้สอดคล้องกับสถานการณ์และนโยบายในเวลาต่อมาจนกระทั่งยุติบทบาทและปิดโครงการในปี พ.ศ.๒๕๔๓ ดังมีรายละเอียดของงานโครงการของ สปก.ทบ. ๓๑๕ ดังนี้

๑.๑ การปฏิบัติการของ สปก.ทบ. ๓๑๕ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๓ – ๒๕๑๘

เนื่องด้วยสถานการณ์ในสาธารณรัฐเขมรทั้งทางทหารและการเมืองผันแปรอย่างรวดเร็ว อันมีผลกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของประเทศไทย เพื่อให้สามารถติดตามคลี่คลายสถานการณ์ได้อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องกองทัพไทยจึงได้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการย่อยขึ้นภายใน สปก.ทบ. สำหรับรับสถานการณ์ด้านเขมร ตามคำสั่ง ทบ. (เฉพาะ) ฉบับที่ ๔๑/๑๓ เรื่อง จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการย่อยรับสถานการณ์ด้านกัมพูชา ลง ๒๗ พ.ค. ๑๓ ใช้ชื่อว่า “ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพไทย ๓๑๕” หรือ สปก.ทบ.๓๑๕ โดยมีการประกอบด้วย .-

๑. ปฏิบัติงานฝ่ายเสนารธิการด้านยุทธการและการข่าว เพื่อช่วยเหลือผู้บังคับบัญชาให้ได้ทราบหลักฐาน, ข้อเท็จจริง, ข้อมูล ข่าว และ สถานการณ์ด้านกัมพูชา อย่างรวดเร็วเพียงพอสำหรับการประกอบการพิจารณาตกลงใจและสั่งการ

๒. ประสานการรวบรวมหลักฐาน, ข้อเท็จจริง, ข้อมูล และข่าว กับหน่วยรองของ ทบ. โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทก.๑ , ทก.๒ และหน่วยปฏิบัติการอื่นใดที่เกี่ยวข้องด้านกัมพูชา

๓. ประสานหน่วยนอก ทบ. เช่น นย. , ดชด. และหน่วยกึ่งทหารทั้งปวง ซึ่งมีพื้นที่รับผิดชอบติดต่อด้านกัมพูชา หรือปฏิบัติการรับสถานการณ์ทางด้านนั้น

๔. ร่วมกับเจ้าหน้าที่วางแผนปกติของ ทบ. เพื่อวางแผน, เตรียมการ แล้วอำนวยความสะดวกให้ผู้บังคับบัญชาได้อนุมัติแล้วให้เป็นไปตามความมุ่งหมาย และนโยบายรวมทั้งปฏิบัติการเฉพาะอื่นใดตามที่สั่งการเป็นกรณี ๆ ไป

ภายหลังการปฏิวัติในสาธารณรัฐเขมร เมื่อ ๑๘ มี.ค. ๑๓ เป็นต้นมาได้ปรากฏหลักฐานว่า ฝ่ายคอมมิวนิสต์มีเจตจำนงที่จะปฏิบัติการบ่อนทำลายอย่างกว้างขวางในสาธารณรัฐเขมร กองทัพไทย และ สหรัฐ ฯ (โลอื่น) เห็นความต้องการเร่งด่วนร่วมกันที่จะดำเนินการ

ด้านข่าวกรอง เพื่อติดตามการเคลื่อนไหวของฝ่ายคอมมิวนิสต์ในเขมรและการขยายการคุกคาม ความปลอดภัยตามแนวชายแดนไทย/เขมร โดยอนุมัติของ ผบ.ทหารสูงสุด และ รมว.กท. มอบให้ ศปก.ทบ. ดำเนินงาน ด้านการข่าวลับร่วมกับฝ่ายสหรัฐ ฯ ตามโครงการ ในสาธารณรัฐเขมร ใน เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการติดตามการเคลื่อนไหวของฝ่ายคอมมิวนิสต์และฝ่ายเขมร เพื่อให้ได้ทราบ ข่าวกรองทางยุทธศาสตร์ และจากการเดินทางไปเยือนประเทศกัมพูชา ของรองนายกรัฐมนตรี (พล.อ.ประภาส จารุเสถียร) ในฐานะหัวหน้าคณะทูตสันถวไมตรี เมื่อ ๒๗- ๒๘ พ.ค.๑๓ ได้มีผล ทำให้รัฐบาลไทย จำต้องสนองคำขอความช่วยเหลือของสาธารณรัฐเขมรในด้านต่างๆ ทำให้ ศปก. ทบ.๓๑๕ จำเป็นต้องรับผิดชอบในการวางแผนและเตรียมการในด้านอื่นๆ นอกจากงานด้านการ ข่าวและยุทธการตามความรับผิดชอบของ ทบ. เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล โดยปฏิบัติการใน ลักษณะปฏิบัติการกิจลับนอกประเทศ จึงเป็นผลให้มีการจัดตั้งหน่วยงานตามโครงการ ๕๐๖ ขึ้น ซึ่งได้ใช้ชุดเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการพิเศษ ปฏิบัติงานในโครงการย่อยต่าง ๆ รวม ๕ โครงการ โดยมี การกิจที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

๑. การรักษาความปลอดภัยตามแนวชายแดน : เพื่อป้องกันการแทรกซึมของฝ่าย ตรงข้ามตามแนวชายแดน ไทย / เขมร โดยเฉพาะบริเวณที่ปราศจากสิ่งกีดขวางตามธรรมชาติ รวมทั้งค้นหาและทำลายล้างกำลังส่วนย่อยของฝ่ายตรงข้ามที่ล่องล้าเขตแดนไทย ,เพื่อรวบรวม ข่าวสาร , เผ่าตรวจ , ค้นหา และ ทำลายกำลังฝ่าย คม. กลุ่มย่อย ๆ ที่แทรกซึมเข้ามา และเพื่อ สนับสนุนหน่วยทหารประจำการหรือหน่วยกึ่งทหารของไทยเมื่อจำเป็น

๒. การติดตามการเคลื่อนไหวของฝ่ายคอมมิวนิสต์ : ด้วยการใช้สายลับเจาะฝ่าย ตรงข้าม เพื่อให้ได้เป้าหมายบุคคลฝ่ายตรงข้าม ชักจูงให้มาเป็นสายลับให้กับฝ่ายเรา เพื่อให้ได้มา ซึ่งแผนยุทธศาสตร์ จุดประสงค์ของฝ่ายข้าศึก องค์การบริหาร และการเคลื่อนไหวขององค์กร นั้น ด้วยการต่อต้านการข่าวกรอง การจารกรรม และการบ่อนทำลายของทุกฝ่ายตามแนวชายแดนไทย/ เขมร

๓. การอนุเคราะห์บุคคลสำคัญฝ่ายเขมร : เพื่อเข้าถึงจิตใจและมีอิทธิพลต่อบุคคล สำคัญฝ่ายเขมร ที่ได้พิจารณาเห็นว่า บุคคลผู้นั้นจะมีประโยชน์ และเกื้อกูลต่อการปฏิบัติงานตาม โครงการ ๕๐๖ และเพื่อปลูกฝังทัศนะให้บุคคลสำคัญฝ่ายเขมร มีความนิยมและมีความเข้าใจอันดี ต่อประเทศไทย

๔. การปฏิบัติการด้านข่าวลับทางการเมือง : เพื่อให้ได้ข่าวกรองทางการเมืองที่ สำคัญของฝ่ายเขมร ที่อาจจะมึผลกระทบต่อความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศ ตามแนวชายแดนไทยรวมทั้งสร้างทัศนคติของประชาชนชาวเขมรส่วนใหญ่ ให้มีความนิยม ประเทศไทย ด้วยการหาเป้าหมายตัวบุคคล แล้วพัฒนาช่องทาง ที่จะเข้าถึงเป้าหมายจากนั้น

ดำเนินงานเพื่อให้ได้ข่าวกรองทางการเมืองและประสานงาน ภายในประเทศ รวมทั้งให้สามารถ
ระงับเหตุอันจะเป็นภัยต่อประเทศได้ทันที

๕. การปฏิบัติการทางอากาศ : เป็นการปฏิบัติการทางอากาศด้วยเครื่องมือของ ทบ.
โดยใช้อากาศยาน (บต.๑๕) ทำการลาดตระเวนทางอากาศ เพื่อสังเกตการณ์การเคลื่อนไหว และ
ตรวจค้นพื้นที่ยากลำบากและห่างไกลตามแนวชายแดนไทย/เขมร ในความลึกไม่เกิน ๓๐ กม.
ตลอดความยาวกว่า ๖๐๐ กม. มุ่งต่อการต่อสายตา, ขยายผลงาน และ เสริมสร้างการปฏิบัติงานด้าน
การข่าวของ บก.ควบคุม ๕๐๖ ให้เกิดความแน่นอนมากขึ้น

๖. การปฏิบัติการจิตวิทยา : ให้ บก.ควบคุม ๕๐๖ สนับสนุนการปฏิบัติการเชิงรุก
ต่อ ทหารเขมรในบทบาทของภารกิจสนับสนุนทางการรบ คือ.-ชักจูงให้ราษฎรเขมรในเขตยึด
ครองของข้าศึกกลับเข้ามาเป็นฝ่ายรัฐบาล , วางข่ายการข่าวลับในพื้นที่ยึดครองของข้าศึก
ปฏิบัติการจิตวิทยาสร้างอิทธิพลในพื้นที่ชายแดน(โดยเฉพาะ เขมรรัฐภูมินทร์, ศรีโสภณ , พระ
ตะบองและ อุดรมิชัย) และส่ง สป. เขมร เข้าปฏิบัติการแบบสงครามจรยุทธ์ เข้ารบกวนเพื่อทำลาย
ขวัญฝ่ายตรงข้าม

๗. การดักฟังทางการสื่อสาร : เป็นการดักฟังการติดต่อสื่อสารของฝ่ายเขมร ด้วย
ความมุ่งหมายเพื่อให้ ได้ทราบข่าวสารทั้งสิ้นของฝ่ายทหารเขมร เพื่อใช้ประโยชน์ในการ
ปฏิบัติการด้านการเมือง และการข่าว ตลอดจนการดำเนินนโยบายระดับสูงของประเทศ , เพื่อ
ประเมินค่าระบบและประสิทธิภาพทางการสื่อสารของฝ่ายทหารเขมร และเป็นโครงการทดสอบ
เพื่อการดักฟังการสื่อสาร ทางวิทยุ ของฝ่ายตรงข้ามต่อไป

๘. การเสริมสร้างความสัมพันธ์ชายแดน : ให้ ผบ.หน่วยทหาร และผู้ว่าราชการ
จังหวัดตามแนวชายแดนไทย / เขมร ได้มีโอกาสพบปะประสานงานกัน เพื่อขจัดปัญหาตามแนว
ชายแดนมิให้ขยายขอบเขตลุกลามจนเป็นผลเสียหายต่อสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศ

๙. การจัดทำเอกสารพิจารณาและการประเมินผลพื้นที่ : เพื่อให้ บก.ควบคุม ๕๐๖
และชุดเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ได้พิจารณารวบรวมเกี่ยวกับภูมิศาสตร์, ประวัติศาสตร์, ประชากร, ภาษา,
วัฒนธรรม, การเมือง, เศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนข่าวสารเฉพาะที่จำเป็นสำหรับให้หน่วยทหาร
ได้ทราบในพื้นที่ ที่รับผิดชอบให้มีรายละเอียด มากที่สุดเพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ต่อการ
ปฏิบัติการของ ทบ.ในอนาคต

นอกจากนั้นทางกองทัพบก และ บก.ทหารสูงสุด ยังเสนอขอให้รัฐบาลสาธารณรัฐ
เขมรอนุญาตให้ฝ่ายไทยจัดตั้งชุดวิทยุติดต่อประสานงานประจำอยู่ในเขมร โดยเฉพาะจังหวัดที่
เห็นว่ามีคามจำเป็น และสำคัญ ได้แก่ กรุงพนมเปญ , จว.เสียมราฐ , จว.พระตะบอง และ จว.กัม
ปงจาม ในขั้นต้นรวม ๔ ชุด ตามแผนแล้วจะจัดตั้งในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ดังกล่าว แต่ในที่สุดที่
จว.กัมปงจาม สถานการณ์มีความรุนแรงมาก ชุดวิทยุติดต่อประสานงานไม่สามารถจะอยู่ต่อไปได้

และจะไม่ปล่อยมือต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายเรา จึงขอฝ่ายเขมรให้ชุดวิทยุจาก จว.กัมปงจาม มาประจำอยู่ที่ จว.เกาะกง ชุดวิทยุทั้ง ๔ สถานีนั้นขึ้นในการควบคุมของ บก.ทหารสูงสุด แต่ฝ่ายการควบคุม บังคับบัญชาไว้กับ บก.ควบคุม ๕๐๖ ซึ่งตั้งอยู่ที่ค่ายสุรสิงหนาท อ.ธัญประเทศ จว.ปราจีนบุรี ทั้งนี้เพื่อให้ บก.ควบคุม ๕๐๖ สามารถปฏิบัติงานตามโครงการต่างๆ ในความรับผิดชอบให้บรรลุภารกิจที่ได้รับมอบอย่างมีประสิทธิภาพ และสมความมุ่งหมายของทางราชการ การปฏิบัติงานของ บก.ควบคุม ๕๐๖ ในยุคเริ่มแรกนั้นจึงเริ่มปฏิบัติงานมาตั้งแต่ปี ๒๕๑๔ จนถึง ๑๓ เม.ย.๒๕๑๘ เมื่อเขมรแดงบุกเข้าถึงกรุงพนมเปญและสามารถยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาล นายพลลอน นอล ได้สำเร็จ จึงต้องถอนกำลังกลับประเทศไทยโดยเร่งด่วน

นอกจากการปฏิบัติงานตามหน้าที่ในฝ่ายอำนวยการ และควบคุมการปฏิบัติของ โครงการลับดังกล่าวมาแล้ว สปก.ทบ.๓๑๕ ยังปฏิบัติงานในโครงการพิเศษอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับ บทบาทของ ทบ. ในการพิจารณาให้การช่วยเหลือสาธารณรัฐเขมร ในจุดมุ่งหมายที่จะช่วยให้ สาธารณรัฐเขมรสามารถรักษาอธิปไตยของตนไว้ให้ได้ การช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ :-

๑. การช่วยเหลือด้านกำลังรบ
๒. การช่วยเหลือด้านการฝึกศึกษา
๓. การช่วยเหลือด้านการสนับสนุนสิ่งอุปกรณ์ที่ขาดแคลน
๔. การช่วยเหลือด้านการเคลื่อนย้าย
๕. การช่วยเหลือด้านการแพทย์
๖. การช่วยเหลือป้องกันตำบลสำคัญให้พ้นจากการคุกคามของฝ่ายข้าศึก

ด้านการช่วยเหลือด้านกำลังรบ : ทบ.ได้จัดตั้ง กรมเขมรอาสาสมัคร (จสส.) กำลังพล ๑,๘๘๕ นาย ทำการฝึกที่ ทก.๑ (มทบ.๒) จ.ปราจีนบุรี ระหว่าง ๑๖ มิ.ย. - ๒๒ พ.ย. ๑๓ เพื่อส่งไป ปฏิบัติการในเขมร ตามคำขอของนายกรัฐมนตรี นายพลลอนนอล เมื่อฝึกเสร็จแล้ว ฝ่ายเขมรได้ขอ ระวังไว้เนื่องด้วยตกลงปัญหา ในด้านการบังคับบัญชาและการส่งกำลังบำรุงกันไม่ได้ และต่อมา รัฐบาลมีนโยบายแน่วแน่ที่จะไม่พิจารณา ให้ความช่วยเหลือด้วยการใช้กำลังทหารในสาธารณรัฐ เขมร

การช่วยเหลือด้านการฝึกศึกษา : การช่วยเหลือ ในด้านการฝึกศึกษา เป็นการ ช่วยเหลือที่ ทบ.พิจารณาเห็นว่าเป็นผลประโยชน์โดยตรงต่อฝ่ายเขมร และไม่เป็นข้อผูกพันต่อ ทบ.ในการให้ความช่วยเหลือด้วยกำลังรบ การช่วยเหลือด้านการฝึกศึกษานี้หน่วยรบพิเศษเข้าไปมี บทบาทในการฝึกได้แก่การฝึกหน่วยรบพิเศษ ตั้งแต่ ๒๕ เม.ย. ถึง ๒๔ มิ.ย. ๑๖ โดยมีการฝึก ตั้งแต่ระดับหัวหน้าชุดปฏิบัติการพิเศษ (หน.ชป.) ชุดปฏิบัติการพิเศษ (ชป.ขม.) และฝ่าย อำนวยการโดยใช้สถานที่ฝึกที่ ศูนย์สงครามพิเศษ จ.ลพบุรีรวมทั้งสิ้น ๕ รุ่น จำนวน ๔๕๓ นาย

การจัดตั้งและการปฏิบัติงานของ สปก.ทบ.๓๑๕ ดังกล่าวเป็นลักษณะของการดำเนินงานในด้านการรักษาความมั่นคงของประเทศไทย ในทิศทางด้านสาธารณรัฐเขมร ตามนโยบายของรัฐบาลไทย ต่อ สาธารณรัฐเขมร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ทบ. การปฏิบัติการทั้งปวงที่จำเป็น ได้วางเป้าหมาย และจุดน้ำหนักร ไปสู่ นโยบายหลัก ๕ ประการคือ .-

๑. เสริมสร้างสัมพันธไมตรีอันดีกับเขมร
๒. สนับสนุนเขมรให้รักษาอธิปไตยของตนไว้ให้ได้
๓. ป้องกันมิให้มีการล่วงละเมิดพรมแดน และ น่านน้ำอาณาเขต
๔. ติดตามการเคลื่อนไหวของฝ่ายคอมมิวนิสต์และฝ่ายเขมร
๕. ทำการตอบโต้เมื่อโอกาสอำนวย เพื่อความปลอดภัยของประเทศไทย

ต่อมาสถานการณ์ในเขมรทวีความรุนแรงและซับซ้อนขึ้นตามลำดับตั้งแต่ต้น ๑ เม.ย. ๑๙ และถึงที่สุดเมื่อ ๑๓ เม.ย. ๑๙ เมื่อเขมรแดงสามารถประสบความสำเร็จในการทำสงครามปฏิวัติยึดอำนาจจากรัฐบาล นายพล ลอนนอลและเข้าครอบครองเขมรไว้ได้ทั่วประเทศ ทำให้เจ้าหน้าที่ตามโครงการ ๕๐๖ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในเขมรไม่สามารถปฏิบัติงานอยู่ต่อไปได้ ต้องถอนตัวออกจากเขมรมาในที่สุด ชุดวิทยุทั้ง ๔ ชุด (ที่พนมเปญ , เสียมราช , พระตะบอง , เกาะกง) และชุดติดต่อประสานงานอีก ๓ ชุด (ที่ จว.อุดรมิชัย , จว.หมอพวก และ จว.ไพลิน) ถอนตัวเข้าเขตไทยโดยด่วน ซึ่งชุดติดต่ออีก ๓ ชุด ถอนตัวเข้าเขตไทยโดยทางรถยนต์ และเดินเท้า ส่วนชุดวิทยุที่กรุงพนมเปญนั้น ได้ถอนตัวออกก่อนแล้วโดยทางอากาศยานเนื่องจากสถานการณ์ซับซ้อนมาก และจะไม่ปลอดภัยแก่เจ้าหน้าที่ชุดวิทยุ รวมทั้งเจ้าหน้าที่สถานทูตไทยประจำกรุงพนมเปญ สำหรับชุดวิทยุซึ่งประจำอยู่ที่ จว.เสียมราช และ จว.พระตะบอง นั้น ทบ. ได้จัด ฮ. กู้ภัย จำนวน ๒ เครื่องไปรับเจ้าหน้าที่ชุดวิทยุเสียมราชก่อน เมื่อรับชุดวิทยุดังกล่าวเสร็จ ชุด ฮ. ดังกล่าวจึงไปปรับในพื้นที่ จ.พระตะบอง ณ สนามกู่ก้นนอกเมืองพระตะบอง ซึ่งฝ่ายเราได้ทำแผนกู้ภัย และตกลงกันไว้ก่อนแล้ว ชุดวิทยุประจำ จ.พระตะบอง พร้อมด้วยคณะ หน.บก.ควบคุม ๕๐๖ ในขณะนั้นคือ พ.อ.วิศิษฐ์ อาจจคุ้มวงศ์ ได้เข้าไปปฏิบัติการกิจในการตรวจเยี่ยมชุดวิทยุและปฏิบัติหน้าที่ในการประสานงานกับ ผวจ.พระตะบอง ตลอดจน ผบ.ภาคทหารที่ ๓ ด้วย ชุดกู้ภัยจึงรีบกลับเข้าเขตไทยโดยปลอดภัยในวันที่ ๑๓ เม.ย. ๑๙ เวลาประมาณ ๑๙๐๐ ส่วนชุดวิทยุอีก ๑ ชุด ที่ เกาะกง ได้ถอนตัวโดยทางเรือ

เมื่อ ๑๙ เม.ย. ๒๕๑๙ ปรากฏว่า ประชาชนเขมรและเจ้าหน้าที่ ทั้ง ทหาร ตำรวจ พลเรือนของฝ่ายเขมรที่นิยมนายพล ลอนนอล ได้อพยพเข้าเขตไทยตลอดแนวชายแดน ซึ่งเป็นภาระอันหนักหน่วงยิ่งให้กับฝ่ายไทย ในการควบคุมดูแลผู้อพยพดังกล่าว ในระยะแรก รัฐบาลไทยต้องรับภาระในการเลี้ยงดู จนกว่าองค์การระหว่างประเทศจะยื่นมือเข้ามาช่วยรับผิดชอบ

หลังจากชุดวิทยุและชุดติดต่อในความรับผิดชอบของ บก.ควบคุม ๕๐๖ ได้ถอนตัวกลับเข้าเขตไทยแล้ว บก.ควบคุม ๕๐๖ จึงได้จัดให้ชุดดังกล่าวไปปฏิบัติตามเสริมช่องว่างตามแนวชายแดน ณ พื้นที่ที่มีผู้อพยพชาวเขมรเข้ามาเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะชุดวิทยุซึ่งส่วนใหญ่เป็นทหารอาวโส และเป็นฝ่ายเสนานิการทั้งสิ้น โดยไปประจำ ณ พื้นที่ อ.ปราสาท จ.สุรินทร์ พื้นที่ อ.เมือง จ.ตราด เพื่อปฏิบัติการกิจในการประสานงานกับหน่วยทหารและหน่วยอื่นๆ พร้อมกันนั้นก็ปฏิบัติหน้าที่เป็น ชุดปฏิบัติการพิเศษปฏิบัติงานด้านการข่าวด้านเขมรเช่นเดียวกับชุดปฏิบัติการพิเศษอื่นๆ ด้วย สำหรับเจ้าหน้าที่ ขว. ประจำกรุงเทพมหานครอยู่เดิมนั้น ปฏิบัติงานที่ บก.ควบคุม ๕๐๖ ส่วนเจ้าหน้าที่ชุดติดต่ออีก ๓ ชุด กลับกลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ใน ขปพ. เดิมของตนเพราะชุดนี้จะมีเจ้าหน้าที่เพียง ๒ - ๓ คน เท่านั้น และจัดกำลังแยกไปจาก ขปพ. ซึ่งจัดตั้งไว้ตามแนวชายแดนไทยด้านเขมรนั่นเอง ซึ่งการปฏิบัติการของ ศปก.ทบ.ในห้วงดังกล่าวนี้เป็นบทบาทที่สำคัญของกองทัพบก ในการปฏิบัติการในพื้นที่ระวังป้องกันด้านกัมพูชาเพื่อรักษาความมั่นคงของประเทศไทย(หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ, บทเรียนจากการปฏิบัติการลับของหน่วยรบพิเศษ, ๒๕๕๔)

๑.๒ การปฏิบัติการของส่วนโครงการ ๓๑๕ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๕ -

๒๕๕๓

หลังจากเขมรแดงเข้ายึดกรุงเทพมหานครได้เมื่อ ๑๗ เมษายน ๒๕๑๘ การปฏิบัติงานของ ศปก.ทบ.๓๑๕ได้รับความกระทบกระเทือนอย่างหนักเพราะ “ตัวแทนหลังแนว” หรือ STAY – BEHIND AGENT ถูกทำลายลงหมดสิ้น ชุดปฏิบัติการข่าวจำต้องถอนตัวกลับเข้าสู่แนวชายแดนไทยและเกิดปัญหาที่สำคัญตามมา ๒ประการ คือ ปัญหาขบวนการต่อต้านการปกครองระบอบคอมมิวนิสต์ของเขมรแดงและปัญหา ผลก.ไทยซึ่งได้รับการสนับสนุนจากเขมรแดงเข้าปฏิบัติการต่อเป้าหมายในเขตไทยแล้วถอนตัวกลับเข้ากัมพูชา ที่เรียกว่า องค์การเขมร

ดังนั้น ศปก.ทบ.๓๑๕ จึงได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาชั้นสูงให้เข้าควบคุมอำนาจการและชี้นำการปฏิบัติของขบวนการกลุ่มต่อต้านกัมพูชา มาตั้งแต่ต้นปี ๒๕๑๕ โดยมีชื่อโครงการปฏิบัติว่า “โครงการอัลฟา ๑๗” ซึ่งแม้ ศปก.ทบ.๓๑๕ มีการจัดหน่วยและปฏิบัติเพิ่มขึ้น แต่การคุกคามของผลก. ต่อพื้นที่ชายแดนยังคงมีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้การปฏิบัติของโครงการ ๕๐๖ ได้รับความกระทบกระเทือนเป็นอย่างยิ่ง เป็นผลให้ประชาชนถูกผลักดันออกจากพื้นที่ชายแดน แนวปะทะเลื่อนเข้ามาสู่พื้นที่ชุมชนในประเทศมากขึ้น เพราะไม่มีหน่วยที่เข้าปฏิบัติการในลักษณะจรยุทธ์ จากพื้นที่ชายแดนถึงพื้นที่ชุมชน กองทัพบกจึงสั่งการให้จัดตั้ง “ทหารพราน” ขึ้นเมื่อเดือน มิถุนายน ๒๕๒๑ เรียกชื่อรหัสว่า “โครงการ๕๑๓” แต่สถานการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไปสู่ความวิกฤติยิ่งขึ้นอีก โดยเฉพาะ ในปลายปี ๒๕๒๑ เป็นต้นมา

เพราะการรุกเข้ายึดครองกัมพูชาด้วยกำลังทหารของเวียดนาม พร้อมทั้งจัดตั้งรัฐบาลระบอบปกครองเผด็จการสังคมนิยมขึ้น ทำให้ปัญหาที่เผชิญอยู่เดิมได้ขยายตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากผู้อพยพจากกัมพูชาหลบหนีเข้าไทยเพิ่มขึ้นนับเป็นจำนวนแสน เกิดขบวนการต่อต้านใหม่ของฝ่ายเขมรแดง ทำการต่อสู้เพื่อขับไล่กำลังเวียดนามออกจากพื้นที่กัมพูชา ทำให้งานของ สปก.ทบ.๓๑๕ ต้องขยายขอบเขตออกไปกว้างขวางมากยิ่งขึ้น เพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ สปก.ทบ.๓๑๕ ได้เปลี่ยนชื่อเป็น ส่วนโครงการ ๓๑๕ ได้รับอนุมัติให้ปรับการจัด และการปฏิบัติของหน่วยงานมาเป็นลำดับ รวม ๑ ครั้ง โดยครั้งสุดท้าย ได้ปรับหน่วย เมื่อปี ๒๕๓๖ เมื่อนานาชาติเข้าร่วมแก้ไขปัญหากัมพูชา ทำให้สถานการณ์ทางการเมืองในกัมพูชา ได้คลี่คลายไป

ส่วนโครงการ ๓๑๕ เป็นหน่วยขึ้นตรงของ ฝ่ายปฏิบัติการพิเศษศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก(ฟปก.สปก.ทบ.) ปฏิบัติงานในฐานะฝ่ายอำนวยการของผู้บังคับบัญชา ในเรื่องการข่าวด้านกัมพูชา มีภารกิจ ๓ ประการ ดังนี้

๑. รวบรวมข่าวสารทั้งทางยุทธศาสตร์ และยุทธวิธีของฝ่ายตรงข้าม ในทิศทางด้านกัมพูชา แล้วดำเนินการวิธีให้เป็นข่าวกรองรายงานผู้บังคับบัญชาให้ถูกต้องและทันเวลา

๒. ปฏิบัติงานในฐานะฝ่ายอำนวยการของผู้บังคับบัญชา ในเรื่องการข่าวด้านกัมพูชา และเวียดนาม

๓. ปฏิบัติการพิเศษด้วยมาตรการทั้งปวง เพื่อผลประโยชน์ และความมั่นคงของชาติ

การจัดส่วนโครงการ ๓๑๕ ในปี ๒๕๑๙ มีการจัดหน่วยแบ่งเป็น ๓ ส่วน คือ ส่วนอำนวยการ, ส่วนปฏิบัติการ และส่วนสนับสนุน โดยส่วนปฏิบัติการมีหน่วยปฏิบัติงานในสนาม ๓ หน่วย คือ กองบังคับการ๑๙๓ มีที่ตั้งอยู่ที่ ค่ายสุรสิงหนาท อ.อรัญประเทศ จ.ปราจีนบุรี, หน่วยปฏิบัติการพิเศษ ๘๓๘ ตั้งอยู่ที่ บ.ไทยสามัคคี อ.อรัญประเทศ จ.ปราจีนบุรี และ กองกำลังทหารพรานกองทัพบก มีที่ตั้งอยู่ที่ อ.ปักธงชัย จ.นครราชสีมา ส่วนโครงการ ๓๑๕ ยึดถือและปฏิบัติตามนโยบายที่สำคัญคือ

๑. แนวความคิดในการรักษาความมั่นคงในทิศทางกัมพูชา ของกองทัพบก ให้ส่วนโครงการ๓๑๕ เป็นฝ่ายอำนวยการ เกี่ยวกับกิจการด้านกัมพูชาโดยเฉพาะ ด้วยการอำนวยการประสานงาน และกำกับดูแลเกี่ยวกับการปฏิบัติการลับในทิศทางกัมพูชา โดยมุ่งเน้นการแจ้งเตือนทางยุทธศาสตร์และการต่อต้านข่าวกรอง เพื่อรวบรวมข่าวสารที่สำคัญให้ได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งการป้องกันมิให้กัมพูชาปฏิบัติการลับต่อฝ่ายเราด้วย

๒. นโยบายของกองทัพบกที่กำหนดให้สนับสนุนรัฐบาลที่ถูกต้องตามกฎหมายของกัมพูชา ไม่แทรกแซงหรือสนับสนุนการสู้รบในกัมพูชาและไม่ยินยอมให้กำลังของกัมพูชารุกล้ำเข้ามาในพื้นที่ประเทศไทย

เพื่อให้บรรลุภารกิจที่ได้รับมอบ ส่วนโครงการ ๓๑๕ จึงดำเนินการตอบสนองนโยบายของกองทัพบก ในด้านการปฏิบัติการลับ เพื่อรวบรวมข่าวสารและปฏิบัติการพิเศษ โดยใช้มาตรการทั้งปวง เพื่อผลประโยชน์ของชาติ โดยกำหนดและเข้าถึงเป้าหมายบุคคลและกลุ่มบุคคลที่สำคัญ รวมทั้งองค์กรของกัมพูชา ประกอบด้วยงานตามโครงการหลัก ๒ โครงการ คือ งานตามโครงการ ๕๐๖ และงานตามโครงการ ๕๑๓

งานตามโครงการ เป็นการปฏิบัติงานด้านการข่าว และการปฏิบัติการลับต่าง ๆ ในทิศทางกัมพูชา มีหน่วยรองที่รับผิดชอบเพื่อปฏิบัติงานตามโครงการนี้ จำนวน ๒ หน่วย ได้แก่ กองบังคับการ ๗๕๓ และ หน่วยปฏิบัติการพิเศษ ๘๓๘

๑.๓ คณะกรรมการนโยบายการแก้ปัญหาแกมพูชา

การแก้ปัญหาด้านกัมพูชานั้นมีการดำเนินการทั้งในเรื่องนโยบาย และการปฏิบัติการทางทหาร หน่วยงานหนึ่งที่รัฐบาลไทยจัดตั้งขึ้นเพื่อรับผิดชอบการดำเนินนโยบายด้านความมั่นคงในทิศทางด้านกัมพูชาโดยเฉพาะ ได้แก่ คณะกรรมการนโยบายการแก้ปัญหาแกมพูชา การจัดตั้งคณะทำงาน ในลักษณะของคณะกรรมการปฏิบัตินโยบายแก้ไขปัญหากัมพูชา (Executive Committee – EXCO) มาเป็นองค์กรในการแก้ปัญหากัมพูชานั้นว่ามีความเหมาะสม เพราะเป็นองค์กรที่ช่วยทำให้การแก้ปัญหามีความซับซ้อนและมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายหลายชาติ เป็นไปอย่างมีเอกภาพ โดยในโครงสร้างของ EXCO นั้นมีหน่วยปฏิบัติการทางทหารคือ บก.ข.นรพ. ซึ่งประกอบด้วยหน่วยปฏิบัติการลับ(นพ.๘๓๘) และหน่วยสนับสนุน ปฏิบัติการคู่ขนานไปด้วยแต่จะไม่เข้าไปก้าวก่ายเรื่องของคณะกรรมการ และคณะทำงานแม้จะมีบุคคลในระดับผู้ใหญ่มงท่านเกี่ยวข้องกันอยู่ ในส่วนการบริหารงานได้แบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับนโยบาย ปฏิบัตินโยบาย และคณะทำงาน การจัดในระดับนโยบายเป็นส่วนของรัฐบาลโดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธาน ในส่วนงานในระดับปฏิบัตินโยบาย ได้แก่ คณะกรรมการปฏิบัตินโยบายการแก้ปัญหากัมพูชา มี รอง ผบ.ทบ.เป็นประธาน, เสธ ทบ.เป็นรองประธาน และในส่วนของคณะทำงานจะประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของคณะทำงานและผู้แทนจากมิตรประเทศเข้าร่วมเป็นกรรมการ(ฝ่ายไทย ๘ คนและมิตรประเทศ ๖ คน) โดยการดำเนินงานของ EXCO นั้น กระทำในลักษณะปิดลับจึงทำให้ผลการปฏิบัติของ EXCO เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

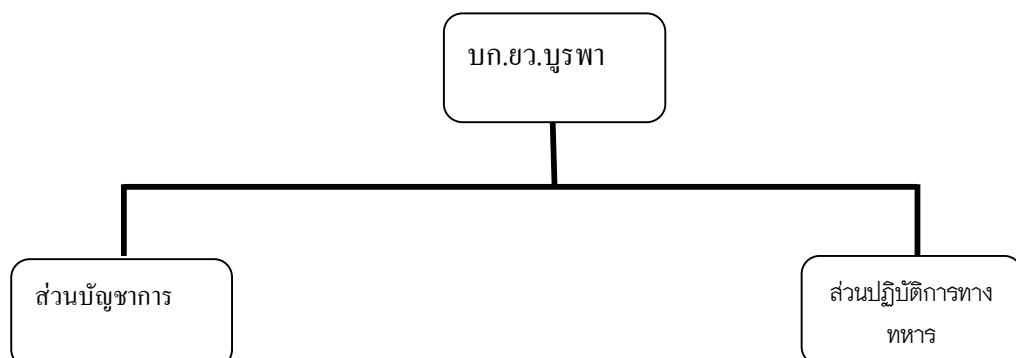
จึงเห็นได้ว่าองค์กรในการแก้ไขปัญหากัมพูชาที่จัดตั้งขึ้นมานี้มีหน่วยงานรับผิดชอบการแก้ปัญหาคือครอบคลุมตั้งแต่หน่วยกำหนดนโยบาย หน่วยนโยบายไปสู่การปฏิบัติ หน่วยปฏิบัติการทางทหาร หน่วยที่ดำเนินการด้านต่างประเทศ โดยแต่ละส่วนงานมีความสัมพันธ์ทางการบังคับบัญชาต่อกันอย่างเหมาะสม มีการแบ่งส่วนงานให้รู้เท่าที่จำเป็น (Need to Know) ซึ่ง

องค์ในการแก้ไขปัญหาภัยพิบัตินี้ นับว่าเป็นบทเรียนที่มีประโยชน์และสามารถนำรูปแบบการจัด
รวมถึงวิธีการไปใช้ประโยชน์ได้

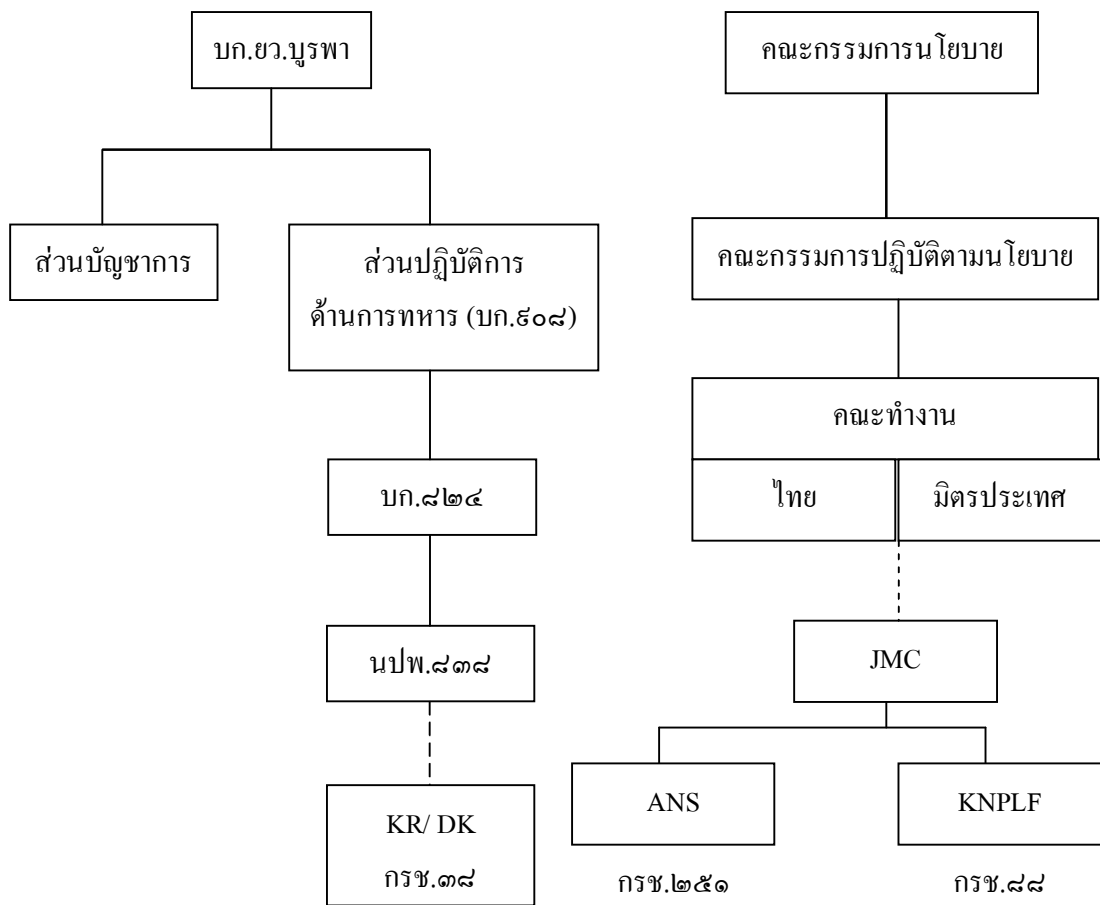
๑.๔ กองบัญชาการทางยุทธวิธีบูรพา (บก.ยว.บูรพา)

กองบัญชาการทางยุทธวิธีบูรพา หรือ บก.ยว.บูรพา เป็นหน่วยปฏิบัติการทาง
ยุทธศาสตร์ระดับชั้นความลับ ชั้นที่สูงสุดของรัฐบาลไทยที่จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี
โดยมีบทบาทสำคัญ คือวางแผน ควบคุม บังคับบัญชาและอำนวยการหน่วยงานในระบบการจัด
รวมทั้งด้านงบประมาณ เพื่อทำหน้าที่เสมือนเป็นตัวแทนรัฐบาลไทย และกองทัพบก ต่อการ
แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศกัมพูชาในห้วงปี พ.ศ.๒๕๒๕ ถึง พ.ศ.๒๕๓๒ ด้วยการติดต่อ
ประสานงานระดับนานาชาติ ระดับอาเซียน หรือเหล่าทัพ ตลอดจน ควบคุม กำกับ การ
ปฏิบัติการลับ เพื่อเสริมสร้างกำลังกลุ่มต่อต้านซึ่งกลุ่มอาเซียนให้การสนับสนุน ให้มีความ
เข้มแข็ง เพียงพอที่จะปฏิบัติการเป็น อิสระทั้งทาง ด้านการทูต, การข่าว, การปฏิบัติการทางทหาร
อันเป็นมาตรฐานสนับสนุนรัฐบาลผสมกัมพูชาประชาธิปไตยทำการกู้ชาติ โดยผลักดันให้มีการ
เจรจาเพื่อถอนกำลังทหารของประเทศเวียดนามออกไปจากประเทศกัมพูชา จัดให้มีการเลือกตั้ง
ทั่วไป ซึ่ง บก.ยว.บูรพาถือเป็นองค์กรที่เป็นหน่วยปฏิบัติการทางทหารที่อยู่ภายใต้การกำกับทาง
นโยบายของรัฐบาลซึ่งรัฐบาลไทยได้จัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาเพื่อรับผิดชอบการดำเนินนโยบายด้าน
ความมั่นคงในทิศทางด้านกัมพูชาโดยเฉพาะได้แก่ คณะกรรมการนโยบายการแก้ปัญหาภัยพิบัติ
และภายในคณะกรรมการชุดนี้จะมีคณะกรรมการอีกชุดหนึ่งซึ่งมีหน้าที่นำนโยบายไปปฏิบัติคือ
คณะกรรมการปฏิบัตินโยบายแก้ไขปัญหามันพญา(Executive Committee – EXCO)
คณะกรรมการนโยบายและ บก.ยว.บูรพาจะทำงานคู่ขนานกันไปโดยมีการประสานงานเพื่อให้เกิด
การประสานสอดคล้องแต่จะไม่เข้ามาเกี่ยวข้องกัน โดยมี อัตราการจัดและผังความสัมพันธ์ที่สำคัญ
ดังนี้

แผนภาพที่ ๒ โครงสร้างการจัด บก.ยว.บูรพา

แผนภาพที่ ๓ ความสัมพันธ์ระหว่าง บก.ยว.บูรพา กับ คณะทำงานแก้ปัญหาด้านกัมพูชา

หมายเหตุ ----- : ประสานฯ และควบคุมกำลังพล

-----: ประสานฯ สนับสนุนทางลับ

บก.ยว.นุรพา เป็นองค์กรระดับสูงของรัฐบาลไทยที่มีบทบาทสำคัญในการควบคุม บังคับบัญชาโครงการปฏิบัติการลับสำคัญที่ดำเนินการ โดยเหล่าทัพ รวมทั้งกองทัพบก โดยส่วน โครงการ ๓๑๕ ที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานด้านประเทศกัมพูชาอยู่เดิม ซึ่งส่วน โครงการ ๓๑๕ ของ สปก.ทบ. ได้มอบความรับผิดชอบให้หน่วยรบพิเศษ โดยศูนย์สงครามพิเศษ และหน่วยบัญชาการ สงครามพิเศษปฏิบัติงานลับในทิศทางประเทศกัมพูชาที่สำคัญ ได้แก่ หน่วยปฏิบัติการพิเศษที่ ๘๓๘ (นปพ. ๘๓๘) โครงการค่ายฝึก ผ่านกองบัญชาการ ๘๒๔ อันประกอบด้วยโครงการ ค่ายฝึก ๒๕๖ , ค่ายฝึก A-๐๑, A-๐๒, A-๐๓, ค่ายฝึก Bravo, ค่ายฝึก Victor ค่ายฝึกและโครงการ ๕๐๖ โดยหน่วยรบ พิเศษเป็นหน่วยรับผิดชอบจัดส่งกำลังพลเข้าร่วมสนับสนุนการปฏิบัติการกิจ

นอกจากนี้ยังเกี่ยวเนื่องกับโครงการ ๕๐๕ จากความริเริ่มของ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ซึ่งเป็นโครงการปฏิบัติการลับ ที่มีวัตถุประสงค์การจัดตั้ง เพื่อทำการตรวจสอบสถานการณ์ความเป็น จจริงในประเทศลาวและกัมพูชา โดยจัดส่งกำลังพลจากหน่วยรบพิเศษ ในขั้นต้นจำนวน ๒๔๘ นาย สนธิกำลังกับกำลังกลุ่มต่อต้านของรัฐบาลผสมเขมรสามฝ่าย ทำการแทรกซึมเข้าไปลาดตระเวน พิสูจน์ทราบในเขตพื้นที่แนวหลังของฝ่ายข้าศึกหน่วยรบพิเศษกับโครงการค่ายฝึกสนับสนุนการ ปฏิบัติงานด้านประเทศกัมพูชาโครงการค่ายฝึกเป็นส่วนปฏิบัติการอีกส่วนหนึ่งที่จัดตั้งขึ้นเพื่อ สนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารในประเทศกัมพูชา ระหว่าง พ.ศ.๒๕๒๖ ถึง พ.ศ.๒๕๓๒ โดย เป็นส่วนงานในความรับผิดชอบของกองบัญชาการทางยุทธวิธีนุรพาหรือ บก.ยว.นุรพา ดำเนินการ ผ่านกองบัญชาการ ๕๐๘(นสศ.)และกองบัญชาการ ๘๒๔ (พล.รพศ.๑) ซึ่ง บก.ยว.นุรพา ได้มอบหมาย ให้ นสศ. โดย พล.รพศ.๑ ทำการควบคุมบังคับบัญชาและอำนวยความสะดวก ในการจัดตั้งค่ายฝึก เพื่อทำการ พัฒนาเสริมสร้างกำลังทหารของรัฐบาลผสมเขมรสามฝ่าย คือ

๑ . ค่ายฝึก ๒๕๖ ที่ตั้ง อ.วังทอง จ.พิษณุโลก ทำการฝึกกำลังกลุ่มต่อต้านในระดับ ก้าวหน้า (Advance Course)

๒ . ค่ายฝึก A-๐๑ ที่ตั้ง อ.แก่งคอย จ.สระบุรีทำการฝึกกำลังกลุ่มต่อต้านในระดับพื้นฐาน (Basic Course)

๓ . ค่ายฝึก A-๐๒ ที่ตั้ง อ.พัฒนานิคม จ.ลพบุรี ทำการฝึกกำลังกลุ่มต่อต้านระดับพื้นฐาน (Basic Course)

๔ . ค่ายฝึก A-๐๓ ที่ตั้ง อ.เมือง จ.ลพบุรี ทำการฝึกกำลังพลกลุ่มต่อต้านในระดับผู้บังคับ หน่วยและฝ่ายอำนวยความสะดวก

๕ . ค่ายฝึก หนองแสง ที่ตั้ง อ.บุณฑริก จ.อุบลราชธานี ทำการฝึกกำลังพลกลุ่มต่อต้าน ระดับพื้นฐาน (Basic Course)

๖ . ค่ายฝึกลำปางรอง อ.นางรอง จ.บุรีรัมย์

โดยกำลังหน่วยรบพิเศษได้รับผิดชอบทำการฝึก พัฒนาเสริมสร้างกำลังพลจากรัฐบาลผสมเขมรสามฝ่าย จนมีขีดความสามารถเพียงพอเพื่อทำการแทรกซึมเข้าไปปฏิบัติการรบและกู้ชาติของตนให้พ้นจากการยึดครองของกองทัพเวียดนาม และเป็นส่วนหนึ่งที่มีส่วนบีบบังคับให้รัฐบาลเวียดนามจำเป็นต้องถอนทหารออกไปจากประเทศกัมพูชาในปี ๒๕๓๒ หลังจากนั้นจึงจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปขึ้นในประเทศกัมพูชา ซึ่งกำลังของรัฐบาลผสมสามฝ่าย ที่ผ่านการฝึกจากการฝึกในประเทศไทย หลายนายได้แปรสภาพเข้าปฏิบัติงานในกองทัพของประเทศกัมพูชาจนในเวลาต่อมาถึงปัจจุบัน (หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ, บทเรียนจากการปฏิบัติการลับของหน่วยรบพิเศษ, ๒๕๕๔)

๒. บทบาทของหน่วยรบพิเศษในพื้นที่ระหว่งป้องกันด้านกัมพูชา

หน่วยรบพิเศษก่อตั้งขึ้นเมื่อ ๔ มิ.ย.๒๔๙๗ ในนามของ”กองพันทหารพลร่ม” และได้มีการพัฒนาขยายอัตราการจัดจนกระทั่งเป็นหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ(นสศ.)ในปีพ.ศ.๒๕๒๖ โดยแนวคิดเริ่มแรกคงเป็นไปตามหลักนิยมของสหรัฐฯซึ่งเป็นประเทศที่ให้การสนับสนุน กล่าวคือเป็นหน่วยพลร่มที่คัดเลือกและฝึกฝนกำลังพลอย่างหนักเพื่อให้ได้หน่วยทหารขนาดเล็กที่ดีที่สุด มีความคล่องแคล่วสามารถส่งเข้าปฏิบัติงานที่ใดก็ได้ มีความอ่อนกปรสค์ตามความต้องการของผู้บังคับบัญชา ดังนั้นการใช้หน่วยรบพิเศษในยุคเริ่มแรกจึงถูกนำไปใช้ในการกิจพิเศษตามผู้บังคับบัญชาสั่งการ และการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์(ผกค.)เป็นหลัก ต่อมาแนวความคิดการใช้กำลังหน่วยรบพิเศษได้ถูกพัฒนาขึ้นจากบทเรียนการปฏิบัติการของสหรัฐฯในเวียดนามได้มีการใช้งานในลักษณะการทำสงครามกองโจรมากขึ้น ส่วนการปฏิบัติการโดยตรงก็ยังมีการปฏิบัติต่อภารกิจที่มีความสำคัญและจำเป็นต้องใช้ความสามารถพิเศษกว่าหน่วยอื่นๆ จนกระทั่งกองทัพบกมีการปรับปรุงพัฒนาหลักนิยมการปฏิบัติการพิเศษให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ โดยมีการปรับปรุงพัฒนามาแล้วสองครั้งคือในปีพ.ศ.๒๕๒๔ และ พ.ศ.๒๕๕๐ ซึ่งในข้อเท็จจริงก็ใช้แนวทางหลักนิยมของกองทัพสหรัฐฯเป็นหลัก ทำให้การใช้หน่วยรบพิเศษมีความหลากหลายและซับซ้อนมากยิ่งขึ้นในปัจจุบัน

บทบาทของหน่วยรบพิเศษในการทำงานในพื้นที่ระหว่งป้องกันด้านกัมพูชาก็มีพัฒนาการตามหลักนิยม แนวความคิดการใช้หน่วย สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ในห้วงเวลานั้น รวมทั้งระดับของความรับผิดชอบและการเมืองระหว่างประเทศด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าในช่วงแรกของการปฏิบัติการในประเทศกัมพูชาเมื่อปีพ.ศ.๒๕๑๓ เป็นการดำเนินการโดยกองบัญชาการทหารสูงสุดและเหล่าทัพซึ่งมีกองทัพบกเป็นเหล่าหลัก หน่วยรบพิเศษมีหน้าที่เพียงส่งกำลังพลเข้าร่วมปฏิบัติงานด้วยเท่านั้น จนกระทั่งต่อมาหน่วยรบพิเศษได้ขยายหน่วยขึ้นเป็นหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษมีผบ.หน่วยอัตรา พลโท และมีหลักนิยมที่ชัดเจนว่ามีการกิจในการปฏิบัติการสงครามนอกแบบ

จึงมีความพยายามจะให้หน่วยรบพิเศษเข้ามารับผิดชอบอย่างเต็มที่ต่อภารกิจในพื้นที่ระวังป้องกันด้าน
กัมพูชา และเป็นผลสำเร็จเมื่อเดือน กรกฎาคม ๒๕๒๕ สปก.ทบ.๓๑๕ ได้โอนมอบโครงการ ๕๐๖
ด้านการปฏิบัติข่าวลับทิศทางด้านกัมพูชา ให้กับ นสศ.(บก.๕๐๘) โดยมี หน่วยปฏิบัติการพิเศษ ๘๓๘
(นปพ.๘๓๘)เป็นหน่วยปฏิบัติงานในสนาม ซึ่งเรื่องดังกล่าวสะท้อนได้จากคำกล่าวของ พลโท วิมล
วงศ์วานิช ขณะดำรงตำแหน่ง ผบ.นสศ.(ผบ.บก.๕๐๘)ที่ได้กล่าวในการให้โอวาทกับกำลังพลของ
นปพ.๘๓๘ เมื่อ ๒๕ ธ.ค.๒๕๓๒ ความตอนหนึ่งว่า “...เราคงจำได้ว่าเราได้มอบพื้นที่นี้ภายใต้การ
ปฏิบัติงานของศูนย์สงครามพิเศษ ซึ่งเรามี หน.บก.เป็น รอง ผบ.ศูนย์ฯ(ศสพ.) นับตั้งแต่ พล.ต.เอนก
บุญยติ ต่อมากองทัพได้งานอันนี้ไป เราก็มีหน้าที่แค่เพียงว่าจัดคนมาทำงาน หัวบนเป็น สปก.ทบ.
ด้านล่างเป็นกำลังพลของพวกเรา เราต่อสู้ว่าอย่างนี้ไม่ถูก เราน่าจะได้รับงานนี้ทั้งหัวและหาง...ใน
ที่สุดพื้นที่ของกัมพูชาเป็นเรื่องของเราที่จะแสดงขีดความสามารถ...เราได้ใช้ขีดความสามารถ ความ
ริเริ่มตั้งแต่ บก.นปพ.๘๓๘ เป็นคนของเราทั้งหมด...” (หน่วยปฏิบัติการพิเศษ ๘๓๘, ประวัติหน่วย,
๒๕๓๔) ซึ่งบทบาทของหน่วยรบพิเศษที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ระวังป้องกันด้านกัมพูชานั้นจะได้กล่าว
ในรายละเอียดต่อไป

๒.๑ หน่วยปฏิบัติการพิเศษ ๘๓๘ (นปพ.๘๓๘)

ประเทศไทยจำเป็นต้องกำหนดแนวทางการปฏิบัติการต่อประเทศกัมพูชาใหม่
หลังจากรัฐบาลเขมรแดงต้องพ่ายแพ้ต่อการโจมตีจากกองทัพเวียดนาม เพราะเวียดนามได้กลายเป็น
ภัยคุกคามที่มีความสำคัญและมีผลกระทบโดยตรงต่อประเทศไทยในเวลานั้น ไทยจึงจำเป็นต้อง
สนับสนุนขบวนการต่อต้านทุกกลุ่มที่มีอยู่ในขณะนั้น เพื่อจุดประสงค์ในการขับไล่เวียดนามออกจาก
กัมพูชา จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว พร้อมกับหน่วยเหนือได้ตั้งแนวทางการปฏิบัติระดับ
ยุทธศาสตร์ในอนาคตขึ้น ทำให้ระดับงานและความรับผิดชอบของ บก.ควบคุม ๕๐๖ ซึ่งเป็นหน่วยใน
สนามรับผิดชอบดำเนินการต่อกลุ่มต่อต้านตามแนวชายแดนในลักษณะใช้ประโยชน์ด้านการข่าวและ
การทหารขัดขวางการดำเนินงานองค์กรเชื่อมโยง ทั้งในและนอกประเทศนั้น ซึ่งการปฏิบัติงานได้ผลอยู่
ในระดับหนึ่ง จากเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้มีระดับงานเพิ่มสูงขึ้น เกินกว่าขีดความสามารถ
ของ บก.ควบคุม ๕๐๖ ดังนั้น สปก.ทบ.๓๑๕ จึงรายงานขออนุมัติปรับการจัดหน่วยงานเพื่อปฏิบัติ
ภารกิจและรับผิดชอบงานที่เพิ่มขึ้น ให้เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อความมั่นคงของประเทศตามแนว
ชายแดนด้านกัมพูชาให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่ง ผบ.ทบ. ได้กรุณาอนุมัติท้ายบันทึกข้อความ สปก.ทบ. ฉบับ
ที่สุด ที่ กท ๐๓๔๕ (๓๑๕)/๑๕๖๘๒ ลง ๒๖ ก.ย.๒๕๓ เรื่อง ปรับการจัดหน่วยงานตามโครงการใน
ความรับผิดชอบของ สปก.ทบ.๓๑๕

นับเป็นจุดเริ่มต้นของหน่วยปฏิบัติการพิเศษ ๘๓๘ หรือ นปพ.๘๓๘ หลังจาก
นั้น นปพ.๘๓๘ จึงได้รับการบรรจุอัตรากำลังพล แต่ยังขึ้นกับ บก.ควบคุม ๕๐๖ เดิมใช้อาคารกองร้อย

ของ ร.๑๒ พัน.๓ รอ เป็นที่ทำการชั่วคราว เริ่มรับมอบงานจาก บก.ควบคุม ๕๐๖ ซึ่งเดิมมอบให้ชุดควบคุมกองโจร (ชคจ.) และชุดปฏิบัติการพิเศษ (ชปพ.) รับผิดชอบอยู่เดิม คือ โครงการ ๘๘ และโครงการ ๑๘ ให้กับ นปพ.๘๓๘ ตั้งแต่ ส.ค.๒๕๒๒ และยุบ ชคจ. และ ชปพ. ทุกชุดตั้งแต่ ต.ค. ๒๕๒๒ ในปลายปี ๒๕๒๒ จึงได้ย้ายที่ตั้งไปที่ บ. ไทยสามารถ ต.บ้านใหม่หนองไทร อ.อรัญประเทศ จ.ปราจีนบุรี ซึ่ง ๘๓๘ นั้น ย่อมาจากโครงการ ๘๘ และ โครงการ ๑๘ เดิมของ บก.ควบคุม ๕๐๖ โดย ๘ ตัวแรก คือ โครงการ ๘๘ ส่วน ๓๘ ตัวหลัง คือ โครงการ ๑๘ และมีชื่อย่อว่า SES ซึ่ง S ตัวแรกคือ SON SANN ส่วน ES IENG SARY รวมเป็น นปพ.๘๓๘ และใช้ชื่อนี้มาจนถึง ๓๐ ก.ย. ๒๕๓๖ จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น หน่วยเฉพาะกิจ ๘๘๒ (ภ.๘๘๒)

ตั้งแต่ปี ๒๕๑๔ – ๒๕๒๒ การปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของ บก.ควบคุม ๕๐๖ เดิมมี ๕ โครงการ ซึ่งโครงการที่เกี่ยวข้องคือ โครงการที่ ๑ การรักษาความปลอดภัยตามแนวชายแดน หรือ โครงการ แอลฟา – ๑๑ ความมุ่งหมายของโครงการเพื่อป้องกันการแทรกซึมของฝ่ายตรงข้ามแนวชายแดนไทย/กัมพูชา เพื่อรวบรวมข่าวสาร เฝ้าตรวจ ค้นหา แจ้งเตือน และทำลายคอมมิวนิสต์กลุ่มย่อย ๆ ที่แทรกซึมเข้ามาตามแนวชายแดนไทยติดกัมพูชา ต่อมาปี ๒๕๒๓ โครงการรักษาความปลอดภัยตามแนวชายแดนหรือโครงการ แอลฟา – ๑๑ มีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นการปฏิบัติการด้านยุทธการโดยมี ชป.แอลฟา- ๑๑ จัดกำลัง ๑ ชป. ของ ศสพ. เป็นหน่วยควบคุมกองกำลังแอลฟา – ๑๑ มีความมุ่งหมายเพื่อใช้ปฏิบัติการกิจในการยับยั้ง รั้งหน่วย ติดตามความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในพื้นที่กัมพูชา ซึ่งน่าจะมีผลกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของประเทศไทย ส่วนกำลังกองโจรเดิมได้มอบความรับผิดชอบให้ นปพ.๘๓๘ ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นมาใหม่ รับผิดชอบในเรื่องสงครามกองโจรและกลุ่มต่อต้านชาวกัมพูชา เพื่อต่อสู้กับฝ่ายเวียดนาม การจัดของ นปพ.๘๓๘ เมื่อปี ๒๕๒๓ มีดังนี้

นปพ.๘๓๘ เมื่อได้รับการจัดตั้งแล้วได้รับมอบภารกิจให้ปฏิบัติการสงครามกองโจร เพื่อสนับสนุนความมั่นคงของประเทศไทย รับผิดชอบดำเนินการทั้งหมด ๕ โครงการ คือ

๑. โครงการ ๑๘ (กลุ่ม กรช.๑๘ เขมรแดง)
๒. โครงการ ๘๘ (กลุ่ม กรช.๘๘ เขมรกลุ่มซอน ซาน)
๓. โครงการ เค.(K) (คนไทยในเกาะกงที่ร่วมกันต่อต้าน ทวน./ทกพ.๑)
๔. โครงการ เดลต้า (D) (กลุ่มต่อต้านเวียดนาม ในกัมพูชา)
๕. โครงการ ฟูล (FL) (กลุ่มชาวเวียดนาม ในประเทศเวียดนาม)

จนถึงปี ๒๕๒๕ จึงมีการรับมอบโอนกำลังพลพร้อมกับการปฏิบัติการปฏิบัติด้านการข่าวของ บก.ควบคุม ๕๐๖ ให้กับ นปพ.๘๓๘ ตั้งแต่ ๑ พ.ย.๒๕๒๕ นปพ.๘๓๘ จึงได้มีการปรับภารกิจการดำเนินงานใหม่ดังนี้

๑. ปฏิบัติภารกิจสงครามนอกแบบต่อเป้าหมายในพื้นที่ระวางป้องกันด้าน
กัมพูชา เพื่อสนับสนุนความมั่นคงของประเทศ

๒. ปฏิบัติภารกิจด้านการข่าวลับตามโครงการ ๕๐๖

๓. เป็นหน่วยปฏิบัติการระดับ ฐานปฏิบัติการรบพิเศษ(จูปรพ.) ตามแผน
ยุทธการที่ ๑ (ไทยเสรี) เพื่อปฏิบัติแผนป้องกันประเทศของหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ ใน
ทิศทางตะวันออก

๔. ปฏิบัติการพิเศษที่ผู้บังคับบัญชา และหน่วยเหนือมอบหมายให้

สำหรับบทบาทและหน้าที่ของ นปพ.๘๓๘ ได้กำหนดให้กับหน่วยขึ้นตรงต่างๆ
ดังนี้

ดำเนินการควบคุมและชี้แจงการปฏิบัติงานของ บก.JMC. ตลอดจนชี้แนะ
เพิ่มเติมแก่เสนาธิการของฝ่ายเสรีนิยม รวมทั้งฝ่ายเขมรแดง และประสานงานกับหน่วยข้างเคียงใน
พื้นที่ ดำเนินการควบคุม และชี้แนะตลอดจนอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของ กองกำลังผู้รัก
ชาติ 3 ฝ่ายรวมทั้งควบคุมช่องทางที่เป็นจุดแทรกซึม รวบรวมข่าวสารทางยุทธศาสตร์ ด้านการ
จัดตั้งตัวแทนที่สามารถเจาะลึกเข้าสู่บุคคลฝ่ายตรงข้าม ทั้งด้านการเมือง และการทหาร เพื่อให้ทราบ
ข่าวสารในระดับแผน และนโยบายของฝ่ายตรงข้าม นอกจากนี้ยังมีการกิจกรรมในการรวบรวม
ข่าวสารในพื้นที่ระวางป้องกันระยะ 50 กิโลเมตร จากแนวชายแดน

นปพ.๘๓๘ มีงานหลักที่ต้องปฏิบัติอยู่ ๔ ด้าน คืองานด้านการข่าว, งานด้าน
ยุทธการ, งานด้านการเมือง และงานด้านส่งกำลังบำรุง จากงานทั้ง ๔ ด้านดังกล่าว จึงได้จัดตั้งเป็น
โครงการที่ต้องปฏิบัติงาน จำนวนทั้งสิ้น ๘ โครงการ ดังนี้

๑.โครงการการดำเนินการด้านการข่าว ความมุ่งหมาย เพื่อเป็นการติดตาม
ความเคลื่อนไหว ข่าวสารต่าง ๆ ในพื้นที่เป้าหมาย ทั้งในระดับยุทธวิธี และยุทธศาสตร์ มาไว้เพื่อ
ประโยชน์ต่อการวางแผน หรือตอบสนองความต้องการของข่าวสารของหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

๒.โครงการการพัฒนาและเสริมสร้างกำลังขบวนการต่อต้าน ความมุ่งหมาย
เพื่อเป็นการชดเชยอำนาจขบวนการต่อต้านทุกฝ่ายให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์ต่อการ
ปฏิบัติทางพื้นดิน ทั้งการสงครามแบบกองโจร การบ่อนทำลาย การก่อวินาศกรรม ตลอดจนเพื่อผล
ต่อการควบคุม

๓.โครงการการปฏิบัติสงครามกองโจร ความมุ่งหมาย เพื่อเป็นการชดเชย
อำนาจกำลังพลที่เสียเปรียบของฝ่ายเรา โดยใช้หลักการรบแบบกองโจร พัฒนาการต่อสู้จากเล็กไป
หาใหญ่ มุ่งกระทำต่อเป้าหมายที่ง่ายไปหายาก ระดับของการปฏิบัติที่กระทำตั้งแต่การสนับสนุนให้

กำลังกองโจรปฏิบัติการด้วยตัวเอง จนถึงฝ่ายเราเข้าร่วมปฏิบัติ รวมทั้งปฏิบัติโดยตรงต่อที่หมายใน
อนาคต

๔.โครงการการบ่อนทำลาย และการก่อวินาศกรรม ความมุ่งหมาย เพื่อ
เพิ่มพูนประสิทธิผลของการดำเนินการสงครามแบบให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด กับทั้งเป็นการจำแนก
เป้าหมายในการปฏิบัติการสงครามกองโจรให้เด่นชัด มุ่งเน้นเพื่อสร้างความสับสนในการปกครอง
ท้องถิ่นการสร้างควมวุ่นวายในเมืองหลัก การทำลายโครงสร้างทางการบริหารทั้งทางด้านการทหาร
และพลเรือน

๕.โครงการการปฏิบัติด้านการเมือง ความมุ่งหมายเพื่อ สนับสนุนการปฏิบัติ
ตามโครงการต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด โดยการกระทำตั้งแต่ท้องถิ่น จนถึงระดับชาติ มุ่งเน้นให้
ประสบชัยชนะในสงครามความคิด เพื่อให้ได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากทุกฝ่ายอย่างจริงจัง

๖.โครงการอนุเคราะห์บุคคลสำคัญ ความมุ่งหมายเพื่อ เป็นการเสริมสร้าง
ความสัมพันธ์อันดีที่ได้รับความไว้วางใจจากบุคคลสำคัญทุกฝ่าย ตั้งแต่ผู้นำขบวนการต่อต้าน จนถึงผู้นำ
ของนานาชาติที่ได้รับการสนับสนุน

๗.โครงการการส่งกำลังขบวนการต่อต้าน ความมุ่งหมายเพื่อ ดำรง
รักษาการต่อสู้ให้เกิดความต่อเนื่อง และทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น โดยไม่มีข้อติดขัด จากเขตภายนอก
จนถึงเขตภายใน และควบคุมต่อสิ่งอุปสรรคทุกประเภทไม่ให้เกิดความร้าวเผล และทำให้เกิด
ประโยชน์สูงสุด

๘.โครงการรวบรวมข้อมูลพื้นที่ ความมุ่งหมายเพื่อ เป็นข้อมูลพื้นฐานใน
การดำเนินสงครามนอกแบบทั้งในปัจจุบัน และเพื่อเตรียมการปฏิบัติการอนาคตต่อพื้นที่ระวางป้องกัน
ทิศทางประเทศกัมพูชา (หน่วยปฏิบัติการพิเศษ ๘๓๘, ประวัติหน่วย, ๒๕๓๔)

นอกจากภารกิจและงานโครงการพื้นฐานของ นปพ.๘๓๘ ตามที่กล่าวถึงแล้วยัง
มีโครงการพิเศษที่ริเริ่มขึ้นโดยผู้บังคับบัญชาหรือเกิดขึ้นตามสถานการณ์ในขณะนั้น เช่นงานการ
เสริมสร้างกำลังกลุ่มต่อต้านและใช้ทำการรบ หรืองานการปฏิบัติการลับทางทะเลเป็นต้น ซึ่งจาก
เอกสารที่รวบรวมได้ได้แก่

๒.๑.๑ โครงการ ๕๐๕ (โครงการสองสัญชาติ)

เป็นโครงการที่ปฏิบัติโดย นปพ.๘๓๘ ตามคำสั่งของ บก.ขว.นรพ. เริ่ม
ปฏิบัติเมื่อ ๒๓ ม.ค.๒๕ และสั่งขยายการปฏิบัติในโครงการ ๕๐๕-๒ เมื่อ ๑๖ ก.ย.๓๐ โดยมีภารกิจ “
ติดตาม ชี้นำ ผลักดัน ประเมินผลการปฏิบัติงานของกองกำลังผู้รักชาติ(กรช.)ในกัมพูชา สนับสนุน
การทำสงครามพิเศษในพื้นที่ระวางป้องกันด้านกัมพูชา สนับสนุนและเสริมการปฏิบัติงานของ นปพ.
๘๓๘ มีวัตถุประสงค์เพื่อผลักดันการปฏิบัติการสงครามนอกแบบในพื้นที่ระวางป้องกันด้านกัมพูชาให้

มีความก้าวหน้ามากขึ้น โดยจัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายเราพร้อมกับกองกำลังกลุ่มต่อต้านที่คัดเลือกแล้วมาร่วมทำการฝึก ณ ค่ายฝึกพิเศษแล้วจึงส่งแทรกซึมเข้าไปปฏิบัติการกิจปฏิบัติการโดยตรงต่อเป้าหมาย ยุทธศาสตร์และยุทธวิธีในพื้นที่ที่ระวังป้องกันในกัมพูชา เพื่อลิดรอน ขัดขวาง และลดขีดความสามารถของ ทหารเวียตนาม(ทวน.)และทหารกัมพูชาเฮงสัมริน(ทกพ./เฮง) รวมทั้งทำการลาดตระเวนพื้นที่ทางลึกเพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นที่ปฏิบัติการ (หน่วยปฏิบัติการพิเศษ ๘๓๘, ข้อพิจารณาในการปฏิบัติ ตามโครงการสองสัญชาติ, ๒๕๓๑)

๒.๑.๒ นก.๔๑๓

เป็นโครงการที่เกิดจากคำริของ ผบ.ทบ.(พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ)ในขณะ นั้น ที่เล็งเห็นถึงขีดความสามารถการปฏิบัติการทางน้ำของกำลังพลที่ผ่านการฝึกมาแล้ว จึงมี แนวความคิดที่เรียกว่า “ การเปิดแนวรบที่ ๔” จึงได้ริเริ่มจัดตั้ง หน่วยเฉพาะกิจ ๔๑๓ ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๘ และมอบภารกิจการปฏิบัติการทางน้ำในพื้นที่ทะเล เขตน่านน้ำประเทศไทยติดต่อประเทศ กัมพูชา โดยให้ใช้กำลังจาก พล.รพศ.๑ โดย รพศ.๓ ซึ่งการปฏิบัติการกิจในช่วงเริ่มแรกใช้สถานะเป็น ชาวประมง ทำการสำรวจพื้นที่ทางทะเลเพื่อรวบรวมข้อมูลสภาพน้ำ ต่อมาจึงมีการพัฒนาขยายงาน ด้านการข่าวทางทะเลและการดักฟังการติดต่อสื่อสาร ซึ่งโครงการนี้ใช้ระยะเวลาปฏิบัติการประมาณ ๑ ปีจึงได้ยุบเลิกไป (หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ, บทเรียนจากการปฏิบัติการลับของหน่วยรบ พิเศษ, ๒๕๕๔)

๒.๑.๓ ร้อย ลว.๒๓ (ยุทธการบ้านตาตุม)

เดือน พฤศจิกายน ๒๕๒๗ หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ โดยกรม รบพิเศษที่ ๑ ได้จัดกำลังหน่วยเฉพาะกิจ สนับสนุน กกล.สุรนารี ในนาม “ร้อย ลว.๒๓” โดยจัดกำลัง ๑ กองร้อยรบพิเศษ ร่วมกับ ๑ ชุดปลจว. เพื่อปฏิบัติงานร่วมกับกลุ่มต่อต้านกลุ่มเจ้านโรดมสีหนุฯ (๒๕๑)ในพื้นที่ชมรมตาตุม ในภารกิจสงครามนอกแบบโดยมีการปฏิบัติที่สำคัญในขั้นต้น คือ การ เสริมสร้างขีดความสามารถในทางทหารให้กับ กกล.กลุ่มต่อต้านกลุ่มเจ้านโรดมสีหนุฯโดยการฝึก กำลังกองโจร การให้คำแนะนำเทคนิค ในการทำสงครามกองโจรให้กับกลุ่มต่อต้าน และประสานงาน กับหน่วยรบตามแบบ ในด้านการข่าว และการกำหนดเป้าหมายให้กับอาวุธยิงสนับสนุน เพื่อ ลดขีด ความสามารถทางทหารของทหารเวียตนามและทหารกัมพูชา/เฮงสัมริน เนื่องจากในห้วงเวลาดังกล่าว ฝ่าย ทวน.และ ทกพ./เฮงสัมริน กำลังเตรียมการในการกวาดล้างชมรมตาตุม ซึ่งเป็นเป้าหมายสุดท้าย ของกลุ่มต่อต้าน หลังจากทำการกวาดล้างที่มั่นสำคัญกลุ่มต่อต้านกลุ่มต่อต้านอื่นๆ ตลอดแนว ชายแดน ไทย-กัมพูชาสำเร็จเรียบร้อยแล้ว

นอกจากนี้หน่วยรบพิเศษได้ร่วม กับ กลุ่มต่อต้านกลุ่มเจ้านโรดมสีหนุฯ (๒๕๑) จัดทำจากขัดขวางในรูปแบบต่างๆเสริม สิ่งกีดขวางตามธรรมชาติและทำการวางกับระเบิด

การวางอาวุธยังสนับสนุน ตลอดจนร่วมวางแผนกำหนดที่หมายของปืนใหญ่. การตัดแปลงที่มั่นให้แข็งแรง และร่วมทำการลาดตระเวน โดยรอบที่ตั้ง และขอบหน้าพื้นที่การรบอย่างต่อเนื่อง และในห้วงการรบ (๕ -๑๑ มี.ค.๒๕) ได้ร่วมกับ กลุ่มต่อต้านกลุ่มเจ้าโรคมสีหนุ(๒๕๑) ต่อต้านการโจมตีของทวน. ทั้งด้วยอาวุธยังสนับสนุน จนถึงขั้นการรบประชิด ด้วยอาวุธปืนเล็ก ทำให้หน่วยรบพิเศษได้สูญเสียกำลังพล ณ ที่รบจำนวน ๓ นาย ได้แก่ พ.ต.จอม บุณสมภพ (ผู้บังคับกองร้อย) , ร.อ.พรหม อนุสรณ์ และ จ.ส.อ.มานิตย์ นาเสียม และได้รับบาดเจ็บบาดเจ็บอีกจำนวนหนึ่ง และสูญเสียจากการลาดตระเวนพิสูจน์ทราบที่ตั้งข้าศึกอีก ๑ นาย ได้แก่ ส.ท.หม่อม บุญฤทธิ์ กลุ่มต่อต้านกลุ่มเจ้าสีหนุ (๒๕๑) เสียชีวิต ๖๐ คน บาดเจ็บ ๒๐๐ คน ทวน.และทกพ/เฮงสัมริน เสียชีวิตและบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก

ห้วง เดือน พ.ค.๒๕๒๘ หลังจากชมรมตาม ถูกกวาดล้างโดยทหารเวียดนามและทหารกัมพูชาเฮงสัมรินสำเร็จ นปพ.๘๓๘ โดยกรมรบพิเศษที่ ๑ ได้รับมอบภารกิจในการดำเนินงานสงครามนอกแบบอย่างเต็มรูปแบบ โดยรับโอนการดำเนินกิจกรรมทั้งปวงที่เคยปฏิบัติกับกลุ่มต่อต้าน ๒๕๑(กลุ่มเจ้าสีหนุ) ต่อจาก ชก.๓๑๕ โดย กำลังพลในหน่วย ร้อย ลว.๒๓ ได้แปรสภาพเป็นชุดพิเ ร่วมปฏิบัติงานกับ กลุ่มต่อต้าน ๒๕๑ ต่อไปโดยมีภารกิจสำคัญประกอบด้วย

๑. การจัดระเบียบกลุ่มต่อต้านในพื้นที่ตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชาโดยปรับเปลี่ยนรูปแบบฐานที่มั่นถาวร ให้อยู่ในรูปแบบฐานกองโจร(เดิม กลุ่มต่อต้าน๒๕๑ มีหลักนิยมสถาปนาที่มั่นเป็นแบบที่มั่นถาวร แม้จะมีแนวความคิดในการใช้สงครามกองโจรและเริ่มพัฒนาด้านการฝึกหน่วยทหารขนาดเล็กเพิ่มมากขึ้นก็ตาม)และกระจายกำลังกลุ่มต่อต้านเป็นส่วนย่อยๆตลอดแนวชายแดนไทย-กัมพูชาและเคลื่อนย้ายกำลังไปอยู่ในพื้นที่ปลอดภัยเพื่อลดขนาดของเป้าหมายจากการโจมตีด้วยกำลังขนาดใหญ่ของข้าศึก และพัฒนากำลังพลเพิ่มเติม เช่น จัดตั้งค่ายฝึกที่สนามบิน บ. หนองแสง อ.บุนทริก จ.อุบลราชธานี และการส่งกำลังแทรกซึมเข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ภายในของกัมพูชา เป็นต้น

๒. ปรับรูปแบบการจัดกำลังให้มีรูปแบบที่เป็นมาตรฐานสากล สะดวกต่อการอำนวยความสะดวก และมีสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจนขึ้น(ในอดีตกำลังบางหน่วย มี ผบ.พล และ ผบ.พัน แต่ไม่มีหน่วยขนาดกรมเป็นต้น)โดยให้คำแนะนำกับผู้นำกองเสนาริการ กรข.๒๕๑ อย่างใกล้ชิด

๓. การพัฒนาด้านการฝึกโดย ทำการฝึกยุทธวิธีของหน่วยทหารขนาดเล็กทั้งในที่ตั้ง ตามแนวชายแดนตลอดจน การส่งกำลังพลไปฝึกรวมการในค่ายฝึก อ.บุนทริก ,ค่ายฝึก เอ ๐๑ ,ค่ายฝึกถ่านางรอง และค่ายฝึกอื่นๆที่หน่วยเหนือจัดขึ้น

๔. การพัฒนาผู้นำ และฝ่ายอำนวยการในระดับต่างๆ โดยการส่งผู้นำและฝ่ายอำนวยการเข้ารับการศึกษอบรมในหลักสูตรฝ่ายอำนวยการ และฝ่ายอำนวยการชั้นสูงในค่ายฝึก เอ ๐๓ เป็นต้น

๕. ผลักดันให้กำลังกลุ่มต่อต้านซึ่งได้รับการฝึกแล้วแทรกซึมเข้าไปปฏิบัติงานสงครามกองโจร และขยายมวลชนในพื้นที่ส่วนลึกของกัมพูชามากขึ้น โดยแบ่งมอบพื้นที่รับผิดชอบใน

การปฏิบัติงานให้กับหน่วยต่างๆ อย่างชัดเจน และติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด

๖. จัดความขัดแย้งภายในกลุ่ม โดยใช้ความสัมพันธ์ ของกำลังพลหน่วยรบพิเศษ กับผู้นำกลุ่มต่อต้าน เป็นตัว ชี้นำกลุ่มต่อต้านที่มีความขัดแย้งกันภายใน ให้ยอมรับเงื่อนไข และมีความปรองดองซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น เช่น การเป็นตัวกลางในการปลดอาวุธกำลังพลบางหน่วย ที่

ขอแยกตัวเป็นอิสระไม่ขึ้นควบคุมบังคับบัญชากับหน่วยเดิม และนำอาวุธส่งคืนหน่วยเดิม เป็นต้น

๗. การขยายแนวความคิดในการขยายพื้นที่อิทธิพล และอำนาจความสะดวกในการจัดส่งกำลังแทรกซึมเข้า-ออก ของกำลังกลุ่มต่อต้าน เพื่อปฏิบัติงาน ในพื้นที่รับผิดชอบ ในพื้นที่ภายในประเทศกัมพูชา ตลอดจนจัดระบบการส่งกำลังให้กับหน่วยปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

๘. ดำเนินการฝึก กำลังพลกลุ่มต่อต้าน ให้มีความรู้ในงานด้านการปฏิบัติการจิตวิทยา การโฆษณาชวนเชื่อทั้งทางวิทยุกระจายเสียง การผลิตวารสาร ใบปลิว และการฝึกการปฏิบัติกาจิตวิทยาและการโฆษณาชวนเชื่อให้กับ กำลังกองโฆษณาประดับอาวุธ และกำลังดูแลการปฏิบัติงานโดยใกล้ชิด

ร้อย ลว.๒๑ แม้จะเป็นหน่วยที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับกิจเฉพาะในช่วงเวลาสั้น แต่ก็ เป็นหน่วยหนึ่งที่ได้รับประกาศชมเชยจากกองทัพบกในฐานะเป็นหน่วย ปฏิบัติงานดีเด่น ลงนามโดย พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก เมื่อ ๗ มี.ค.๒๕ ผลที่ได้รับ จากการปฏิบัติงาน ในครั้งนั้น แสดงให้เห็นถึงขีดความสามารถ ความกล้าหาญและความอดทน ของกำลังพลหน่วยรบพิเศษ และได้สร้างความเชื่อมั่นให้กับหน่วยรบตามแบบและกลุ่มต่อต้าน (๒๕๑) จนส่งผลให้การทำงานของหน่วยรบพิเศษในเวลาต่อมา ได้รับการยอมรับ และได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มต่อต้านกลุ่มเจ้าโรดมสีหนุ ตลอดจนหน่วยรบตามแบบ เป็นอย่างดี (หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ, บทเรียนจากการปฏิบัติการลับของหน่วยรบพิเศษ, ๒๕๕๔)

การปฏิบัติงานของ นปพ.๘๓๘ นั้นถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติการในลักษณะการทำสงครามตัวแทนในกัมพูชา โดยมีกลุ่มต่อต้านเขมรสามฝ่ายเป็นกองกำลังติดอาวุธ ทำสงครามกองโจรต่อสู้กับฝ่ายกัมพูชาเฮงสัมริน ที่ได้รับการหนุนหลังโดยเวียดนาม โดยมีประเทศประเทศค่ายโลกเสรีที่

นำโดยสหรัฐฯ และอาเซียนให้การสนับสนุน(ยกเว้นเขมรแดงได้รับการสนับสนุนจากประเทศจีน) ซึ่งการจัดกำลังพลเพื่อบรรจุปฏิบัติงานใน นปพ.๘๓๘ ยุคแรกๆตั้งแต่เริ่มตั้งหน่วยนั้น มิได้มอบหมายให้หน่วยรบพิเศษเป็นการเฉพาะแต่เป็นลักษณะการจัดจากหลายๆหน่วยมารวมตัวกัน ต่อมาเมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๖ กองทัพบกได้มอบหมายให้ กรมรบพิเศษที่ ๑ โดยมี พ.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ (วิชชุ) เป็นผู้บังคับการกรม เข้ามารับหน้าที่เป็น ผบ.นปพ.๘๓๘และรับผิดชอบในการจัดกำลัง ทำให้สร้างความเชื่อมั่นต่อผู้นำกลุ่มต่อต้านทั้งสามกลุ่มเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะกลุ่มเขมรแดง ทำให้หน่วยรบพิเศษเข้าไปมีบทบาทชี้แนะ ชี้นำและอำนวยความสะดวกกำลังกลุ่มต่อต้านกลุ่มต่างๆได้มากขึ้น จึงถือได้ว่า บทบาทการปฏิบัติการพิเศษของหน่วยรบพิเศษ ในพื้นที่ระวังป้องกันด้านกัมพูชา ได้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมในช่วงนี้เอง จนกระทั่งต่อมาสถานการณ์ในกัมพูชาที่มีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นอันมาก องค์การสหประชาชาติเข้ามาจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปและสามารถจัดตั้งรัฐบาลผสมของกัมพูชาได้ ในปี พ.ศ.๒๕๓๖ นปพ.๘๓๘ จึงต้องแปรสภาพหน่วยงานและภารกิจให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในขณะนั้น บทบาทของ นปพ.๘๓๘ในฐานะหน่วยที่ให้การสนับสนุนขบวนการต่อต้านในกัมพูชาจึงจำเป็นต้องยุติลงและแปรสภาพเปลี่ยนชื่อหน่วยเป็น จก.๕๕๒ ย้ายที่ตั้งออกจากชายแดนมาอยู่ที่ค่ายไพร่ระยอเดช อ.สระแก้ว จว.ปราจีนบุรี ตั้งแต่ ๑ ต.ค.๓๖ เป็นต้นมา

๒.๒ จก.๕๕๒

หลังการเลือกตั้งในกัมพูชาปี พ.ศ.๒๕๓๖ สถานการณ์ด้านการเมืองและการทหารในกัมพูชายังไม่มีความแน่นอน เพราะในขณะที่กลุ่มต่อต้านของเจ้าสีหนุและกลุ่มต่อต้านของซอนซานเข้าร่วมการเลือกตั้งและได้เข้าร่วมจัดตั้งรัฐบาล แต่กลุ่มเขมรแดงซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มต่อต้านเขมร ๓ ฝ่ายกลับไม่ยอมเข้าร่วมกระบวนการสันติภาพนี้และยังคงกองกำลังติดอาวุธอยู่ตามแนวชายแดนกัมพูชาไทยในหลายพื้นที่ ทำให้กองทัพไทยต้องทบทวนและพิจารณาบทบาทของการปฏิบัติการพิเศษต่อกัมพูชาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย โดยเฉพาะหน่วยงานที่มีบทบาทหลักในการปฏิบัติการสงครามนอกแบบ สนับสนุนกองกำลังกลุ่มต่อต้านในกัมพูชาคือ หน่วยปฏิบัติการพิเศษ ๘๓๘ (นปพ.๘๓๘) ต้องพยายามลบภาพการปฏิบัติงานเดิมลงอย่างเด็ดขาด เพราะเป็นการขัดแย้งต่อแนวทางของกระบวนการสันติภาพที่กำลังเกิดขึ้น กองทัพบกโดย ศปก.ทบ. ๓๑๕ จึงมีคำสั่งให้ปรับเปลี่ยนหน่วยโดยเปลี่ยนชื่อหน่วยจาก นปพ.๘๓๘ เป็น จก.๕๕๒ ใช้ชื่อเพื่ออำพรางสถานะว่า”ศูนย์ประสานงานเพื่อความมั่นคง(ศปม.)”และให้ย้ายที่ตั้งจาก บ.ไทยสามรถ อ.อรัญประเทศ มาอยู่ในค่ายทหาร คือค่ายไพร่ระยอเดช ที่ตั้งของ ร.๑๒ รอ. อ.สระแก้ว จว.ปราจีนบุรี(ต่อมาเปลี่ยนเป็น จว.สระแก้ว) และให้ยุติการสนับสนุนกลุ่มต่อต้านในกัมพูชาแต่ยังคงให้ปฏิบัติงานด้านการเมืองและการข่าวเพื่อติดตามความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ในกัมพูชาอย่างต่อเนื่อง แต่ในทางปฏิบัตินับเป็นเรื่องที่ยากเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากกลุ่มเขมรแดงซึ่งเป็นกำลังที่ยังคงมีความเข้มแข็ง ไม่ยอม

เข้าร่วมขบวนการสันติภาพ และยังมีพื้นที่ยึดครองตามแนวชายแดนที่ติดกับไทยอยู่ จก.๕๕๒จึงจำเป็นต้องดำรงการติดต่อกับกองกำลังเขมรแดงประสานการปฏิบัติทางลับ เพื่อมิให้เกิดปัญหาให้กับประเทศไทยและขาดการควบคุมเมื่อจำเป็น นับเป็นช่วงเวลาเปลี่ยนผ่านที่มีความสลับซับซ้อนและยุ่งยากทั้งเรื่องแนวทางในการปฏิบัติงานซึ่งยังคงมีความจำเป็นแต่ขัดแย้งกับนโยบาย จนกระทั่งเขมรแดงล่มสลายลงในที่สุด โดยในช่วงการปรับเปลี่ยนการกิจนั้น จก.๕๕๒ ปฏิบัติภารกิจในกรอบงาน ๔ โครงการ ได้แก่ ๑. โครงการงานการเมือง , ๒. โครงการงานสังคมจิตวิทยา , ๓. โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคง และ ๔. โครงการปฏิบัติการข่าว (หน่วยเฉพาะกิจ ๕๕๒, ประวัติหน่วย สปม., ๒๕๓๗)

๒.๓ รูปน.๑ และ บก.ควบคุม ๑

หลังจากกลุ่มเขมรแดงล่มสลาย สถานการณ์ของประเทศกัมพูชาจึงมีเสถียรภาพมากขึ้น แม้ว่าอาจยังมีความขัดแย้งภายในอยู่บ้าง ในปี พ.ศ.๒๕๔๒ กองทัพบกเล็งเห็นและพิจารณาว่าจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและแนวทางการปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ระวังป้องกันด้านกัมพูชา เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์อันดีและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลจึงมีการดำเนินการตามอนุมัติของ ผบ.ทบ.ท้ายหนังสือ สปก.ทบ.ที่ ๐๔๐๗/๔๔๘ ลง ๒๕ มี.ค.๔๒ เรื่อง ขออนุมัติปรับกำลังและถ่ายโอนภารกิจของส่วนโครงการหมายเลขและ นสศ.มีสาระสำคัญดังนี้

๑. ปรับลดกำลังของส่วนโครงการหมายเลขให้เหลือ ๕๐% ใน ๑ ค.ค.๔๒ และให้เหลือ เฉพาะส่วนประสานงานทั้ง ๔ ด้านใน ๑ ค.ค.๔๓

๒. ให้ จก.๕๕๒ ปฏิบัติภารกิจในฐานะ รูปน.๑ เพียงฐานะเดียวตั้งแต่ ๑ ค.ค.๔๒

๓. ให้ปรับ กกล.ทพ.ทบ.(ค่ายปึกธงชัย) เป็นศูนย์ฝึกขึ้นตรงกับสปก.ทบ.ตั้งแต่ ๑ ค.ค.๔๓ ส่วน ร้อย ทพ.จ.ให้ปรับการบรรจุให้ กกล.ทพ.ทบ.ต่อไป

๔. นสศ.พิจารณาเพิ่มขีดความสามารถตามงานและเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป ให้ไปสู่ความรับผิดชอบตามภาระหน้าที่ของ นสศ.ต่อไป

จากอนุมัติหลักการดังกล่าวกองอำนวยการประเทศไทยอยู่ในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจและมีแนวคิดในเรื่องการปรับโครงสร้างทัพให้มีความเหมาะสมกับภัยคุกคาม ซึ่ง สปก.ทบ.มีความเห็นว่าในขณะนั้นประเทศเพื่อนบ้านในทิศทางด้านตะวันออกคือลาว และกัมพูชา ได้ลดระดับทำที่เป็นภัยคุกคามลงเป็นอันมาก และแสดงออกถึงความต้องการที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติมากขึ้น ดังนั้น ทบ.จึงปรับแนวความคิดให้ลดระดับการปฏิบัติการลง เน้นเฉพาะงานด้านการข่าวและงานอื่นๆที่ไม่ส่งผลกระทบต่อกระเทือนความสัมพันธ์อันดีและเป็นการปฏิบัติการลับเพื่อผลในการแจ้งเตือนทางยุทธศาสตร์เป็นหลัก รูปน.๑ จึงรับผิดชอบงานการปฏิบัติการพิเศษด้านกัมพูชา โดยขึ้นตรงต่อ สปก.นสศ. และปฏิบัติงานภายใต้กรอบแผนยุทธการที่๑/๑(ไทยเสรี) – นสศ. และในปีต่อมา ได้มีการยุบรวม รูปน.๑

และ รูปน.๒ เป็น บก.ควบคุม ๑ รับผิดชอบทิศทางด้านตะวันออกคือลาวและกัมพูชา ตั้งแต่ ๑ ต.ค.๔๓ จนถึงปัจจุบัน โดยมีภารกิจและแนวความคิดในการปฏิบัติดังนี้

บก.ควบคุม ๑ มีภารกิจ “ปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ระวางป้องกัน และพื้นที่การรบ ใน ห้วงระยะเวลา ๑ ปีโดยวางแผนปีต่อปีเพื่อสถาปนาความมั่นคงตามแนวชายแดน สนับสนุนการ ปฏิบัติตามคำสั่งการป้องกันชายแดน แผนเผชิญเหตุ และแผนป้องกันประเทศของ สปก.ทบ. “ซึ่ง ผบ.สปก. นสศ. ได้กำหนดเจตนารมณ์ว่า ต้องการให้การปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ ระวางป้องกัน และ พื้นที่การรบ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์เพื่อให้บรรลุตาม ภารกิจที่ ทบ. กำหนด โดยมุ่งเน้นงานด้านการข่าว ซึ่งต้องรวดเร็ว แน่นนอนมีประสิทธิภาพ และสามารถแจ้งเตือนต่อสถานการณ์ต่างๆ ได้ทั้งทางยุทธศาสตร์และทางยุทธวิธี สำหรับงานปฏิบัติการ ต้องมีความพร้อมทั้งตัวแทน ข่ายงาน ข้อมูลพื้นที่ปฏิบัติการ เพื่อที่จะสนับสนุนการลดศักยภาพการทำ สงคราม การตอบโต้ ผลักดันและทำลายกำลังฝ่ายตรงข้าม มิให้ขยาย พื้นที่ออกไป ณ เวลาที่ ต้องการ ทั้งนี้จะต้องเคร่งครัด เรื่องการรักษาความปลอดภัย ทุกขั้นตอนของการปฏิบัติรวมทั้ง มิให้มี ผลกระทบต่อความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน ผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการคือ นสศ. สามารถ ตอบสนองภารกิจการป้องกันชายแดน ของ ทบ. ประจําปีอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการแจ้งเตือนทาง ยุทธศาสตร์ ยุทธวิธี ได้อย่างถูกต้อง ชัดเจนทันเวลา และต่อเนื่อง มีตัวแทน ข่ายงาน ข้อมูลพื้นที่ ปฏิบัติการ และกำลัง เตรียมพร้อมที่สามารถสนับสนุน สปก.ทบ. กำลังป้องกันชายแดน รวมทั้งการ ปฏิบัติภารกิจพิเศษอื่นๆ ได้ตลอดเวลา (หน่วยบัญชาการสงครามพิเศษ, แผนยุทธการ, ๒๕๕๔)

๒.๔ สรุปบทเรียนการปฏิบัติการพิเศษทิศทางด้านกัมพูชา

จากปี พ.ศ.๒๕๑๓ ถึงปัจจุบัน กองทัพไทยได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการ ปฏิบัติการทางทหารในประเทศกัมพูชาโดยในช่วงเริ่มแรกเป็นไปในลักษณะของการจัดกำลัง สนับสนุนการปฏิบัติการเพื่อต่อต้านคอมมิวนิสต์ในรูปของชุดสถานีวิจัยและชุดประสานงานทาง ทหาร ซึ่งถึงแม้จะยังไม่มีการบัญญัติความหมายของคำว่าปฏิบัติการพิเศษในเวลานั้น แต่ก็ถือได้ ว่าการปฏิบัติการในครั้งนั้นเป็นการปฏิบัติการทางทหารในพื้นที่ระวางป้องกันเพื่อสนับสนุน ผลประโยชน์ของชาติโดยตรง โดยสภาพแวดล้อมของสถานการณ์ในขณะนั้นประเทศมหาอำนาจคือ สหรัฐอเมริกามีอิทธิพลในการชี้นำและกำหนดวิธีการตัดสินใจของรัฐบาลไทยได้พอสมควร ต่อมา สถานการณ์ในกัมพูชาและภูมิภาคอินโดจีนมีการเปลี่ยนแปลงไป เมื่อฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้รับชัยชนะ และสถาปนาการปกครองทั้งในเวียดนาม ลาว และกัมพูชา จนในที่สุดเกิดการขัดแย้งกันเองระหว่าง คอมมิวนิสต์สายรัสเซีย และสายจีน ทำให้กองทัพไทยต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดและยุทธศาสตร์การ ป้องกันประเทศ โดยให้การสนับสนุนกลุ่มต่อต้านเขมร ๓ ฝ่ายทำสงครามกองโจรต่อสู้กับทหาร เวียดนามและรัฐบาลกัมพูชาของสมริน ซึ่งถือเป็นการปฏิบัติการในลักษณะการทำสงครามนอกแบบ

ในประเทศกัมพูชา ซึ่งในช่วงแรกของการปฏิบัติการมีการควบคุมบังคับบัญชาโดยกองทัพบก ผ่านศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก ๓๑๕(สปก.ทบ.๓๑๕) และต่อมาจึงมอบให้หน่วยรบพิเศษเข้ารับผิดชอบอย่างเต็มตัวในฐานะ หน่วยปฏิบัติการพิเศษ ๘๓๘ (นปพ.๘๓๘) ในปี พ.ศ.๒๕๒๖ ปฏิบัติการสนับสนุนการทำสงครามกองโจรในกัมพูชาอย่างเต็มรูปแบบ จนกระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ครั้งใหญ่เกิดขึ้นในโลกเมื่อรัสเซียและประเทศบริวารต้องล่มสลายและถือเป็นการสิ้นสุดสงครามเย็นในเวลาต่อมา ทำให้การต่อสู้ในกัมพูชายุติลง มีการเลือกตั้งทั่วไปเกิดขึ้นในเวลาต่อมา จนกระทั่งพัฒนามาเป็นประเทศกัมพูชาในปัจจุบัน ทำให้กองทัพบกต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดและรูปแบบการปฏิบัติการพิเศษของหน่วยรบพิเศษให้สอดคล้องกับสถานการณ์และภัยคุกคามในขณะนั้น จนถึงปัจจุบัน